

Costin Clit

DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA MĂNĂSTIRII „SFINȚII ARHANGHELI” – METOC DIN GALAȚI

EDITURA
Muzeului de Istorie Galați

2021

COSTIN CLIT

**DOCUMENTE PRIVITOARE LA
ISTORIA MĂNĂSTIRII
„SFINȚII ARHANGHELI” – METOC
DIN GALAȚI**

COSTIN CLIT

DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA MĂNĂSTIRII „SFINȚII ARHANGHELI” – METOC DIN GALAȚI

**CUVÂNT ÎNAINTE:
Cristian-Dragoș Căldăraru**

**EDITURA
Muzeului de Istorie Galați**

**Galați
2021**

Copyright: EMIGI 2021.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Muzeului de Istorie Galați.

Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al Editurii.

Editor: Cristian Dragoș Căldăraru

Coperta: Alexandru Șeitan

Tehnoredactare: Ovidiu Nedu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CLIT, COSTIN

Documente privitoare la istoria mănăstirii "Sfinții Arhangheli"-Metoc din Galați / Costin Clit. - Galați : Editura Muzeului de Istorie Galați, 2021

ISBN 978-606-8769-45-5

726

© 2021 Editura MUZEULUI DE ISTORIE GALAȚI

Galați, str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 80, cod 800010

Redacția: tel.: 0236 460797, Fax/Mail: 0336-880008

E-mail: muzeuistoriegalați@yahoo.com

Web: <http://migl.ro/>

ISBN: 978-606-8769-45-5

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE (Cristian-Dragoș Căldăraru)..... 9

STUDIU INTRODUCȚIV 11

Începuturile mănăstirii și ctitorii 11

Egumeni și vechili 20

Preoți îngrijitori 24

DOCUMENTE 27

PLANURI ATAȘATE

1. Planul mănăstirii Sfinții Arhangheli din Galați

2. „Planul poziției locului Sfin(ților) Voivozi”

Biserica „Sfinții Arhangeli” – Metoc, 1906

CUVÂNT ÎNAINTE

Istoria bisericească de la *Dunărea de Jos* se îmbogățește cu o nouă lucrare a istoricului Costin Clit, profesor și cercetător științific de marcă de la acest început de veac XXI. Volumul cuprinde un „Studiu introductiv” și 99 de documente (86 inedite și 13 editate) privind istoria bisericii și schitului *Sfinții Arhangheli* din Galați, Metoc al mănăstirii Neamț, cercetate cu acribie de autor.

Încă de la zidire, biserica s-a numit de enoriași *biserica de la Mal* sau biserica *Malu*, având în vedere apropierea acesteia de malul Dunării.

Istoria acestei mănăstiri este strâns legată de înființarea primei școli publice din Galați, care-și deschidea porțile la 8 noiembrie 1832, pentru ca, la 11 decembrie, același an, să fie adus la cunoștința publicului, prin gazeta „Albina Românească”, că în cinci orașe din Moldova – Botoșani, Galați, Huși, Focșani și Roman – au început cursurile școlilor publice nou înființate. Se făcea cunoscut faptul că „*din raporturile primite de la țănuturi rânduite a ave Shoalile începătoare, să înștiințază că după cuvenita sfințire a caselor unde ave a să așăza aceste folositoare așezământuri, toate aceste s-au început și să află în deplină lucrare (...), iar la Galați, s-au început paradosul¹ cu 44 sholeri*”².

În primele cinci documente (martie – august 1798), sunt prezentate motivele și condițiile care au premers zidirea aceste mănăstiri la Galați, Metoc al mănăstirii Neamț, o serie de date legate de viața și activitatea pitarului Ioan Chirica cât și de cele ale lui Gheorghe Șișman, două persoane de care este legată ctitoria așezământului monahal *Sfinții Arhangheli* din Galați, finalizată de Hagi Athanasie, în 1805, după moartea lui Gheorghe Șișman.

Pentru pictura interioară, nu avem încă știri documentare; se cunoaște doar faptul că, la 15 martie 1816, a fost angajat „zugravul” Toader Fălcoi să refacă pictura de la Iconostasul mare (Catapeteasmă) însă nu știm, încă, dacă

¹ Parados = școală, învățătură (arhaism).

² Supliment la „Albina Românească”, Iași, nr. 98/1832, p. 1.

lucrarea a fost realizată deoarece, în urma „zaverii” de la 1821, Metocul *Sf. Arhangheli* a suferit mari distrugereri, ca majoritatea lăcașurilor de cult din Galați.

Autorul prezintă și o listă de 18 „egumeni și vechili” și doi preoți îngrijitori care au dirigit activitatea vieții monahale a Metocului *Sf. Arhangheli* din Galați. Noi cercetări arhivistice vor completa această listă.

Seria documentelor din acest volum este deschisă de „Cartea domnească” din 21 martie 1798, dată de Alexandru Ioan Calimah, domn al Moldovei (25 aprilie 1795 – 7 martie 1799), fiind consemnat și pârcălabul de Galați, Ioan Jora, care întărește autenticitatea acestui document în septembrie 1827 (doc.1). Din cuprinsul documentelor datate 8 februarie 1803, aflăm că pârcălab de Galați era „ arh(on) banu Costachi Carage” (doc.13-14).

Documentele cuprinse în această lucrare sunt însoțite de detalii foto, dar și de două planuri inedite ale Metocului *Sf. Arhangheli* din Galați: un plan al mănăstirii realizat în acuarelă (1844), fără consemnarea vecinătăților și fără semnătura autorului, și un plan topografic (24 iulie 1858), cu toate vecinătățile, semnat de inginerul Rizer serdar.

Lucrarea de față, editată de Editura Muzeului de Istorie Galați, completează în mod fericit istoria vieții monahale și a culturii de la Dunărea de Jos.

Prof. Cristian–Dragoș Căldăraru

STUDIU INTRODUCŢIV

Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați a constituit obiectul cercetărilor istoricilor³, pornindu-se de la publicarea unor documente de referință și inscripții⁴ iar recent și a unei încercări monografice⁵. Prin studiul de față încercăm să punem la dispoziția cercetătorilor o mare parte a documentelor mănăstirii Sfinții Voievozi din Galați de la începuturile ei și până la 1858-1859.

Începuturile mănăstirii și ctitorii

Cu o tradiție monastică din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și mănăstiri închinatelor Locurilor Sfinte, orașul Galați, prin portul de la Dunăre, devine și locul de întâlnire al monahilor de la Vatoped, Sinai, Constantinopol, dar și a celor din lavrele muntene sau moldovenești, creându-se un cadru

³ Pentru bibliografia mănăstirii a se vedea și Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, Direcția Patrimoniului Cultural Național. Biblioteca Monumentelor Istorice din România, București, 1974, 319.

⁴ N. Velichi, *Un document relativ la introducerea limbii române în biserică*, în *Omagiu lui C. Dimitrescu-Iași*, București, 1904, p. 323; *Inscripții din bisericile României* adunate, adnotate și publicate de N. Iorga, Atelierele grafice SOCEC & Comp., București, 1908, vol. II, pp. 343-344; Econ. I. C. Beldie, *Schițe istorice asupra județului Covurlui. Contribuțiuni*, Galați, 1925, pp. 7-8; Prof. Victor Brătulescu, *Inscripții și însemnări din biserici*, în „Glasul Bisericii”, Revista oficială a Sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei, Anul XXV, nr. 7-8, iulie-august 1966, pp. 642-643; Prof. Emil Diaconescu, *Zugrăvi de biserici necunoscuți*, în „Studii și cercetări de istoria artei”, Seria artă plastică, Tom 14, nr. 1, 1967, pp. 97-98, nr. 5; Idem, *Zugrăvi de biserici necunoscuți*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul XLVI, nr. 9-10, septembrie-octombrie 1970; Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974; Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați*, Editura Porto-Franco, Galați, I, pp. 204-205, Idem, *Vechi locașuri de cult și viața bisericească în sudul Moldovei până în anul 1864, Istorie bisericească, misiune creștină și viață culturală*, I, *De la începuturi până în secolul al XIX-lea*, Tipărită cu binecuvântarea ÎPS Arhiepiscop dr. CASIAN CRĂCIUN, Arhiepiscopul Dunării de Jos, Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2009, pp. 537-540.

⁵ Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2006.

emulativ spiritual ortodox în care sunt implicați și oamenii cu stare materială locali prin daniile și ctitoriile lor. Stareții mănăstirii Neamțului sunt atrași în zonă prin daniile și privilegiile primite, dar și pentru procurarea peștelui. Alexandru Callimachi (1795-1799), încredințat de lipsa iazurilor de pe moșiile mănăstirii și lipsa peștelui necesar mai ales la marile praznice împărătești, hotărăște dreptul mănăstirii Neamțului de a-și găsi cinci pescari străini pe care îi scutește de „birul visteriei și de altă dări și havaleli ce vor fi asupra altor lăcuiori”⁶. Orașul Galați devine o atracție pentru monahii de la Neamț prin cosmopolitismul și confortul oferit.

Gheorghe Șișman, un potent negustor din Galați, își avea casa pe locul mănăstirii Sfântul Nicolae și era vecin cu pitarul Ioan Chirica, cu care se înrudea⁷ și pe a cărui loc de la Schele avea ridicate patru „magazali” în schimbul achitării bezmenului⁸. Dintre copiii săi îi cunoaștem documentar (diata din 23 ianuarie 1803) pe Lefter, Iordache (Gheorgache), Casandra și Pagona⁹. Gheorghe Șișman se plângea la 8 februarie 1803 arhimandritului Sofronie, starețul mănăstirilor Neamț și Secu, de relația cu cei doi fii ai săi care „lângă mine n-au vrut ca să șadă să mă ajute și unul dintr-înșii au tras arme ca să mă omoare, celălalt nu m-au ascultat iarăși și s-au însuratu neîntrebându pe părinți”. Avea și o fiică, căsătorită cu Ianî, care l-a „tras la giudecată la dumn(ea)lui banul Caragea”¹⁰. Soția sa, căreia nu îi știm numele, era înmormântată la Târgu-Neamț. Cu patru zile înainte de deces i-a destinat „20 lei sărindari la bisărica din târgul Niamțului, unde este îngropat(ă)”¹¹. Gheorghe Șișman lasă prin diată un sărindar de 20 de lei pentru „bisărica Maicii Precești(i) la Târgul Niamțul, undi este îngropată răposata fimeia mea”¹².

Potrivit documentelor cercetate, pitarul Ioan Chirica avea doi băieți și două fete: șetrarul Ștefan, Costandin, Maria Neculească, căsătorită în Râmnic, și Ileana. Pitarul Ioan Chirica avea o datorie de o mie de lei cu dobânda

⁶ Arhivele Naționale Iași (în continuare ANI), Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/1.

⁷ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/6; idem, CXXVII/68, nr. 5; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.

⁸ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/3; idem, CXXVII/68, nr. 2; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.; N. Velichi, *op. cit.*, p. 323.

⁹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/4; idem, CX/20.

¹⁰ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/8.

¹¹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/10

¹² ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/4.

aferentă către fiica sa Maria, pentru care a zălogit două locuri de casă (datoria și dobânda urcase la 2000 de lei)¹³.

Urmașii pitarului Ioan Chirica – șetrarul Ștefan Chirica, Costandin (Constantin) Chirica și sora lor, pităreasa Maria Neculeasca, căreia nu i s-a achitat datoria cu dobânzile aferente, vând fără știrea Ilenei, sora lor, la 16 iulie 1798, negustorului Gheorghe Șișman locul casei părintești „ci iaste la Mal” și pe cel de la Schele cu 1050 de lei¹⁴.

Hotarnica locului casei părintești a fraților Chirica unde va fi ridicată biserica, întocmită de jicnicerul Coste la 20 iunie 1798, ne dezvăluie megieșii: locul serdarului Gheorghe Șerban, casa negustorului Gheorghe Șișman de pe locul mănăstirii Sfântul Nicolae și casa hagiului Nicola. La hotărâțul locului participă ca martori: Gheorghe Cișmanu, Toader văduvoiu, fosta slugă a pitarului Ioan Chirica, Ioniță Catărău, medelnicerul Apostol, vechilul serdarului Gheorghie Șerban, și Ghedeon, egumenul mănăstirii Sfântul Nicolae¹⁵.

Locurile cumpărate la 16 iulie 1798, cel amanetat de la Ivan Morariu și „doaozăci și șapte pungi de bani și patru sute cincizăci lei” sunt dănuite de Gheorghe Șișman mănăstirii Neamțului la 28 august 1798, „cu care bani am hotărât ca să fac o biserică pe locul de sus arătat de la șăt(rarul) Ștefan Chiric(a), cari biserică să fie de piatră, cu odăi înprejur, hramul Sfinților Arhangheli”. Actul de danie este întărit de Veniamin Costache, episcopul Romanului¹⁶.

Odată cu achiziționarea locului casei pitarului Ioan Chirica, Gheorghe Șișman își asuma sarcina construirii mănăstirii Sfinții Arhangheli ca „să înnoiască pomenirea părintească care fuse mai nainte într-alt loc o măn(ăs)tire a Sfinților Arhangheli și din vreme risipindu-să de totu au rămas pomenirea părinți(o)r”. La 9 mai 1799, pităreasa Maria Neculeasa, fiica pitarului Ioan Chirica, căsătorită în Țara Românească la Râmnic¹⁷, afierosește lui Gheorghe Șișman dobânda banilor „una mie de lei, fiindu că din

¹³ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/7.

¹⁴ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/3; idem, CXXVII/68, nr. 2; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.; N. Velichi, *op. cit.*, p. 323.

¹⁵ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/1 și 2; idem, CXXVII/68, nr. 1; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.

¹⁶ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/4; idem, CX/17; idem, CXXVII/68, nr. 3; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.

¹⁷ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/6; idem, CXXVII/68, nr. 5; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.

șaptesprezece ani ce au stătut bani(i), numai pe doi ani mi-au plătit dobânda răposatul tată-mieu trăind”¹⁸. La 4 decembrie 1799, Maria Neculeasa dăruiește mănăstirii Neamțului locurile vândute lui Gheorghe Șișman „cu acestu chip, ca să se facă pe locul ce au fostu casă părințească o biserică, hramul Arhangheli, care au mai fostu veche de trei sute șaptezeci de ani, făcută de neamul nostru, și fiin(d) și totu neamul nostru acolo îngropatu. Și acum la vremea oștirii arzându s-au și făcutu dughene pe dânsul” (condiția semnării actului de vânzare)¹⁹. În istoriografia gălățeană sunt discuții privitoare la biserica Sfinții Voievozi Vechi²⁰.

Devenind proprietarul celor două locuri, Gheorghe Șișman cumpără materialul necesar zidirii noului lăcaș: cărămidă, var și altele. Începerea construcției este amânată de un alt membru al familiei Chirica, anume Ileana, care invocă dreptul de protimisis și îl dă în judecată pe Gheorghe Șișman, achitându-i suma de 1000 de lei. Maria Neculeasca la 4 decembrie 1799 a „întorsu banii cu toată cheltuiala lor lui Gheorghie Șășmanul, și eu singură amu închinatu locurile aceste și le-amu afirositu la mănăstirea mai sus arătată <Neamț – N.A.>, dupe cumu le-au fostu închinatu și Gheorghie Șășmanul; fiindu, că aceste locuri au fostu amanetu de la părintele mieu lăsate la mâna mea cu zapis de șaptesprezece ani pentru o mie de lei cu dobândă. Dară bucurându-mă că va să să facă înnoirea bisericii, am ertatu dobânda banilor și luasem numai capetile”²¹.

Aplanarea conflictului dintre Maria și Ileana este urmată de învoiala din 16 ianuarie 1801 dintre cea din urmă cu fii săi - Ștefan și Efrosina - și Gheorghe Șișman, de la care obține suma de 500 de lei pentru restituirea celor două locuri, convinsă fiind „că voiaste să zidească și biserică hramul Sfinților Arhangheli”. Actul de învoială este încredințat de mitropolitul Iacov Stamati și Veniamin Costache, episcopul Romanului²². Ileana Chirica încredințează a

¹⁸ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/5; idem, CXXVII/68, nr. 4.

¹⁹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/6; idem, CXXVII/68, nr. 5; Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v.

²⁰ A se vedea Pr. Eugen Drăgoi, *La izvoarele Covurluiului. Studii de istorie ecleziastică*, Editura Partener, Galați, 2017, pp. 130-138; vezi și R. Rosetti, *Conflictul dintre guvernul Moldovei și Mănăstirea Neamțului*, în „Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice”, seria II, tom XXXII, p. 801.

²¹ A se vedea nota precedentă; Pentru dreptul de protimisis invocat de Ileana Chirica vezi ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/7.

²² ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/7.

doua oară învoiala din 16 ianuarie 1801 la 20 februarie 1803 și „să s(e)facă pomenirea aceasta atât ctitorului Gheorghie Șișmanu, cum și nouă”²³.

În noile condiții Gheorghe Șișman își pune în practică proiectul ctitoririi lăcașului monahal promis celor din familia Chirica și la 31 iulie 1802 se învoiește cu Ioniță sin Gheorghii lipcanul, vătaf de chetrari, Dragu Odobeșteianu sin Mirce și Mihaiu Dobărin săriianu, din Focșani, ținutul Putna, pentru construirea acestuia după modelul bisericilor Sfântul Neculai („lungu mănăstirii”) și Mavromol din Galați (lărgime și-nălțâme și grosâme zădiului și mărime oltariului) „și clopotnița să fii diasupra trupului bisăricii tot dintr-o zădiri. Iar alti turnuri nu avem să facim fără numai boltă mănăstirii să fii sade. Scara la clopotniț(ă) să-i fi(e) p(r)in mijlocu(l) zidiului, cum și scara amvonului iarăș p(r)in zid să o facim. Iar pi din-afara mănăstirii să facim două brâi cum și stre(a)ș(i)na scoas(ă) din zidiu, și căpriorii i învălitul cu oali să fii a nostru meșteșug”. Prețul lucrărilor de construcție se ridică la 2500 de lei, iar la finalizare urmau să primească „coț(i) postav la trii meșteri câti trii lei cotu. Salahorii să fii cu cheltuiala dum(ilor)sali ctitorilor”. La tocmeală participă alături de Gheorghe Șișman și ieromonahul Veniamin, vechilul mănăstirii Neamțului și serdarul Neculai. Ulterior se adaugă obligația asumată de vătafii Ioniță, Dragul și meșterul Mihai la solicitarea ieromonahului Veniamin de „a face pridvor sfintei mănăstiri și un picior la oltariu” cu prețul de 500 de lei și 20 de vedre de vin²⁴.

Bolnav, Gheorghe Șișman, își încheie diata din 23 ianuarie 1802²⁵, completată de una a datornicilor²⁶. Lasă bani pentru confecționarea clopotelor, magazale, casele sale, un ceasornic de perete, un cazan, fier, argintării, „două ocă argint cântărat pentru candelii și cadelniță”. Își exprima dorința așezării unui ceasornic pe clopotniță și de a se „îngropa înlăuntru în bisărică den a driapta”. Diverse sume de bani sunt destinate prin diată lăcașelor monahale și bisericesti: Sfântul Mormânt, Sfeta Gora, Muntele Sinai, Sfântul Gheorghe din Galați (1500 de lei „să înceapă bisărica a să face”), mănăstirile Adam și

²³ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/9; idem, CXXVII/68, nr. 6.

²⁴ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/2; Prof. Emil Diaconescu, *Zugravi de biserici necunoscuți*, în „Studii și cercetări de istoria artei”, Seria artă plastică, Tom 14, nr. 1, 1967, pp. 97-98, nr. 5; Idem, *Zugravi de biserici necunoscuți*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul XLVI, nr. 9-10, septembrie-octombrie 1970, pp. 541-542, Anexa I; Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 61-62.

²⁵ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/3; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/4; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CX/20; Arhim. Daniil Oltean, *op. cit.*, pp. 63-68.

²⁶ Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/3.

Neamț, biserica Sfânta Paraschiva de „la Pivati <Epivat> la eparhia Silivrii”, pentru o „fântână la ograda Sfântului Spiridon”, bisericile și mănăstirile din Galați (Sfântul Nicolae, Mavramol, Maica Precista, Sfânta Paraschiva, Sfântul Dumitru, Sfântul Spiridon), biserica lui Stavri, Prorocul Ilie, Maica Precista din Târgu Neamț, unde îi era înmormântată soția, schitul Cotumba, lângă Trotuș, „lângă Palanga, unde este fata me îngropată”, schitul Rusul, biserica „Ocnii lângă Măgura”, „schitul Târgului Ne(a)mțul pisti Trotuș”, schitul „ci esti pisti Siret”. Nu sunt uitați cei oropsiți, fetele sărace, calicii slujnicele sale și diferite persoane²⁷.

Cu patru zile înaintea morții, întâmplată probabil în luna mai 1803, Gheorghe Șișman încredințează negustorului Gheorghe Lepădatu suma de 12780 de lei pentru „facire celor trebuincioasă a bisăricii ce au început a să faci aice în târgul Galații, numindu-l titor măn(ăs)tirii Niamțului și a Săcului, însă îi hotărăști afară din 15000 lei, ce de mai înainte sânt lăsați la epitropiia dum(nealui) jic(ni)cer(ului) Coste Vasiliu, tot în facire(a) numitii”²⁸.

Dorința ctitorului ca „pravila ce urmează înlăuntrul bisericii să fie pe doă limbi, grecește și mold(o)venește” va fi întărită de mitropolitul Veniamin Costache la 10 august 1806. „Care lucru pre cu cale și cu dreptate socotim a fi, fiind că iaste și în pământul mold(o)vinesc, și cei mai mulți din lăcuiitori sânt de să slujăsc cu limba mold(o)v(e)nească și înțăleg Sfintele slujbe céle rânduie în besérică, de unde le urmează folos și mângâere. Și la toati întocma să să săvârșască slujba besericească, întru o zi începând întru o strană toată slujba până după Sf(â)nta Leturghie, și într-altă zi să înceapă altă strană, iarăș cu toată protiia până supă Sf(ânta) Leturghie. / Așijderea să se urmeze și la prorocii, adecă, la paremii întru un rând să se cetească grecește și într-alt rând moldovenește, în scurt la toati célélalte. Fiind că și la Sf(ânta) măn(ă)stire Neamțul așa iaste rânduiala cu temeinic așăzământ pe doao limbi să se săvârșaste toată pravila Sf(i)nte(i) besérici”²⁹.

²⁷ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/3; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/4; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CX/20; Arhim. Daniil Oltean, *op. cit.*, pp. 63-68; a se vedea și ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/6 („Arătare după cum cuprind amândouă diețale mortului Gheorghii Șișmanul ot Galați(i)”).

²⁸ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/10.

²⁹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/17; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, nr. 13; Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974, pp. 467-468, nr. VI; Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 71-72.

Decizia lui Gheorghe Șișman exprimată prin diată și sinetul dat lui Gheorghe Lepădatu este văzută de Elefterie (Lefter) și Iordache Șișman drept o „strămbătate” și acționează în judecată mănăstirea Neamțului. Aplanarea conflictului se datorează și intervenției mitropolitului în urma căreia soborul mănăstirii Neamț în frunte cu arhimandritul Sofronie le dă la 8 septembrie 1803 pungile de bani primite și prin sinetul de la Gheorghe Lepădatu, „locul a doao magazale a no(a)stre”, precum și casa părintească³⁰. Frații Șișman vând la 8 iunie 1804 casa părintească lui Necola Gheorghiu cu 1250 de lei, care primește zapisul de vânzare, sinetul mănăstirii întărit de sobor, mitropolitul Veniamin Costache și logofătul Constantin Balș³¹. La rândul său Necola Gheorghiu o vinde la 23 noiembrie 1805 lui Iani Dimă cu prețul de 1300 de lei cu obligația plății bezmenului către mănăstirea Neamțului³². Șetrarul Lefter Șișman intervine la mitropolitul Veniamin Costache înainte de 27 august 1823 pentru ctitoria tatălui său arsă și prădată la 1821³³.

Finalizarea lucrărilor „mănăstirii lui Gheorghie Șișman” se realizează prin contribuția lui Hagi Athanasie, ce-și exprimase la 17 mai 1805 în schimb dorința de isprăvire și trecerea în rândurile ctitorilor³⁴. Din 29 octombrie 1805, data târnosirii³⁵(?), se păstrează un izvod de banii cheltuiți la sfințirea bisericii Sfinții Voievozi din Galați³⁶ (credem că s-a săvârșit mai degrabă pe 26 octombrie), iar din perioada 1805 noiembrie 6-1806 noiembrie 6, un alt izvod de banii strânși pe lună de la sfințirea bisericii Sfinții Voievozi din Galați³⁷.

Cinci oameni din satul Azăcuciu (Țara Turcească) adevăresc la 26 octombrie 1806 așezarea lor în Galați ca scutelnici ai mănăstirii Sfinții Voievozi³⁸.

Zugravul Toader Fălcoi (Furcoi ?) se angajează la 15 martie 1816 să execute unele picturi la Mănăstirea „Cișmanului” din Galați: „să zugrăvesc catapete(a)zma den năuntru care este săpat(ă) de izno(a)vă, de susu până gios, însă cruce, prooroci, apostele, p(r)aznicele, ii polile ico(a)nilor, bez ico(a)nile cele mare, săpătura toată cu oauru, însă fii de cum să cade, argint și vâpsăliile,

³⁰ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/11 și 12; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, nr. 8.

³¹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/13.

³² ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/14; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68.

³³ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/21; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, nr. 16.

³⁴ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/7; Arhim. Daniil Oltean, *op. cit.*, p. 68.

³⁵ Arhim. Daniil Oltean, *op. cit.*, p. 18.

³⁶ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/8.

³⁷ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/12.

³⁸ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/11.

dar nu mai mult să pui de cât oauru numai de pe orânduială, care să cade cum sânt și alte besărici catapete(a)zma. / Și di pe arătați probe Sfinții sale, nici oauru, nici argint, să fii lucru bun și curat, însă o strană arheer(e)ască ce este săpat(ă) cu amândooa ico(a)ni lâ(n)gă catapite(a)zmă cu pervasăle lor, însă prot(i)schinitar, care este față, niște pervarzur(i) de la ico(a)na Sfântului Neculai, însă din drept o ico(a)nă, din drept asămini, după cum este la Sfânt(ul) Neculaiu, ii patru ico(a)ni mici pentru sărutare o(a)minilor”³⁹.

Ieromonahul Ghenadie, cu metania la metocul mănăstirii Neamțului din Galați, s-a așezat în 1817 la mănăstirea Florești, unde se găsea și la 10 martie 1840, cântăreț la strană, când își exprimă nemulțumirea față de tratamentul aplicat de călugării greci⁴⁰.

Biserica a fost prădată și arsă în 1821 iar Sofronie a fugit peste Prut, împreună cu monahul Mamant. Mitropolitul Veniamin Costache cerea starețului mănăstirii Neamț la 27 august 1823 să aleagă „un părinte pe care vei socoti vrednic, și să-l rânduiești acolo pentru purtare de grijă a bisericei”. De la Sofronie a rămas „ceva sirmie” (capital)⁴¹. După moartea lui Sofronie inventarul mănăstirii este preluat de doi epitropi ai săi: Ioachim arhimandrit și sinait și slugerul Iordache Deodoru (Theodoru). Sunt preluate izvoadele după care Sofronie a primit în 1815 inventarul mănăstirii, notându-se la sfârșit: „După acest izvod noi nu amu priimit nimic ci de ceia ce s-au găsit la moartia părintelui Sofronie amu dat deosăbit izvod scris de mini slugerul Iordache Deodor”⁴². În conceputul pisaniei din 15 septembrie 1858, autorul expune situația de la 1821: „la anul 1821 ruinându-să de greci în vremea rebeliei, arzindu-să, s-au reînnoit earăși de cătră M(ă)n(ă)s(tire), la an 1825, fiind starițu Sf(i)n(ția) sa Păr(intele) Arhimandritul Dometian”. Din pisanie dispar cuvintele: „ruinându-să de greci”⁴³.

³⁹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/24; Prof. Emil Diaconescu, *Zugravi de biserică necunoscuți*, pp. 541-542.

⁴⁰ Costin Clit, *Documente privitoare la Mănăstirea Florești, județul Vaslui*, Editura PIM, Iași, 2020, pp. 291-292, nr. 218.

⁴¹ ANI, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/21.

⁴² ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/22; idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/30 (pe un inventar din 1819).

⁴³ Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 22; *Inscripții din bisericile României* adunate, adnotate și publicate de N. Iorga, Atelierele grafice SOCEC & Comp., București, 1908, vol. II, pp. 343-344; Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați*, I, pp. 204-205, nota 800; Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 45-46.

O refacere a bisericii este realizată de ieromonahul Luca în 1825⁴⁴.

Eforia oraşului Galaţi ajunge la o înţelegere cu egumenul Paisie la 6 mai 1842 pentru aşezarea unui clopot la Sfinţii Voievozi ce viza anunţarea locuitorilor în cazurile de incendiu. Amenajarea clopotului aducea unele modificări cum ar fi cea a uşii de acces, o nouă scară, alte reparaţii necesare clopotniţei, „precum şi pridvorul din afară unde să va deşchide uşa, a căriia temelie va fi de cărămidă”, toate cu cheltuiala Eforiei. Grija clopotului revenea unui paznic. Pentru „străjăr” era vizată o „odae”. Utilizarea clopotului revenea în aceeaşi măsură în folosul locuitorilor pentru alarmare în cazul incendiilor, cât şi în interesele bisericii⁴⁵.

Reparaţia bisericii Sfinţii Voievozi revine calfei de pietrari Gheorghe Lepădatu din Galaţi, conform actului din 17 iunie 1858, când era încheiată, cu preţul fixat la 1200 de galbeni, încredinţat de poliţia locală la 18 iunie, cu nr. 157, „în care să cuprindă că ş-au priimit toţi banii potrivit contractului şi 50 # mai mult”⁴⁶.

Gheorghe Lepădatu primeşte ulterior 100 de galbeni „cu acei 50 # mai mult peste contract, mai rămâind 23 # să mai priimască” (conform mărturiei calfelor de pietrari şi neguţătorilor din 18 octombrie 1858)⁴⁷.

La 1 noiembrie 1858, calfa Gheorghe Lepădatu trimite un „răvaş” părintelui Efrem „pentru rămăşiţa ce are a mai priimi”, iar la 2 decembrie 1858 adevereşte primirea sumei de 976 de lei „ce-au avut să mai ei din mărturie”⁴⁸.

După preluarea egumeniei, Paisie intră în dispută cu monahul Gavril, supraveghetorul lucrărilor de reparaţie desemnat de stareţul Gherasim, care se plânge protoiereului de Galaţi şi ameninţă suspendarea „lucrului” şi retragerea la Mănăstirea Neamţ. Potrivit jăluitoareului, Paisie era „cunoscut de egumen în administrarea gospodării aceştii case şi în păzirea rânduelii bisericesti, iară asupra reparaţiei bisericii nu are nici un amestec”⁴⁹. Neînţelegerile dintre Paisie şi Gherman din cauza celui de-al doilea „turn foarte micu înpotriva ciluilant şi deosăbit” faţă de la celelalte biserici, determină decizia protoiereului din 23 iunie 1858 de-a propune sistarea lucrărilor. Ridicarea turnului, „o beşacă numai spre podoaba bisăricii deasupra căruia să aşezi crucea”, este văzută de serdarul Rezăr/Rizer, arhitectul oraşului, drept „plăcerea rânduitului din partea

⁴⁴ Arhim. Daniil Oltean, *op. cit.*, p. 23.

⁴⁵ ANI, Fond Mănăstirea Neamţ, LI/57.

⁴⁶ ANI, MCIP-Moldova, dosar 267/1858, f. 4.

⁴⁷ ANI, MCIP-Moldova, dosar 267/1858, f. 4.

⁴⁸ ANI, MCIP-Moldova, dosar 267/1858, f. 4.

⁴⁹ ANI, MCIP-Moldova, dosar 267/1858, f. 26-26v.

nacealnicului acei monastiri”. Arhitectul conchide continuarea lucrărilor potrivit contractului încheiat⁵⁰. După finalizarea lucrărilor de restaurare se așează o pisanie cu data sfințirii lăcașului de 15 septembrie 1858.

Inventarul din 1861 predat „noului egumen, părintele Leon Lovin” înregistra cărțile de cult: *Evanghelie* grecească legată cu argint, o *Evanghelie* mare, una mică „moldovenești” și o *Evanghelie* veche „moldovenească”, un *Tipicon*, 12 *Minee*, 12 *Viața Sfinților*, un *Octoih* nou și altul vechi în două tomuri, un *Triod*, un *Aghiasmatar*, un *Ceaslov* nou și altul vechi, o carte *Slujba Învierii*, *Psaltirea* mare, *Carte de ascultare*, *Ermologhion*, *Apostol* vechi, un *Pavicernic*, un *Molifelnic*, un *Chiriadromion*, un *Molebnic*, o *Panahidă*, un *Penticostar* vechi. Sunt inventariate cărți grecești (*Antologhion*, *Psaltire*, *Ceaslov*) și rusești (*Testament*, *Psaltire* mică și *Gramatica* - manuscris)⁵¹. La 1 august 1808 mănăstirea deținea 13 cărți de cult în limba română (*Triod*, *Anthologhion*, 2 *Liturghii* mari, *Psaltirie*, *Octoih mare*, *Octoih mic*, *Pentecostariu*, *Evan)ghelie*, *Apostol*, *Molitvelnic*, *Ceaslov*, *Chiriadromion*) și 22 în limba greacă (12 *Minée* de lună, *Psaltirie*, *Ceaslov*, *Molitvenic*, *Apostol*, *Octoih*, *Evanghelie*, *Liturghie*, *Triod*, *Penticostariu*)⁵². Dintre icoanele mari existente la 1861 amintim: icoana Mântuitorului, cu coroana și mâna de argint; icoana Maica Domnului cu Fiul (coroana și mâna cu ramură de argint); icoana Sfinții Voievozi cu 20 bucăți de argint, „coro(a)ne, mâ(i)ni și picioare”; icoana Sfântul Ioan cu o coroană de argint; icoana nouă Buna Vestire cu 11 bucăți de argint; icoană nouă Maica Domnului și Fiul (coroana și mâna de argint, Pruncul îmbrăcat cu totul în argint); icoană mică Maica Domnului lângă strana egumenească, cu coroana și mâna de argint; șase icoane mici Învierea, Patimile, Sfinții Voievozi, Învierea lui Lazăr, Duminica Floriilor și a trei Sfinți; nouă icoane mari și mici și o icoană mică în strana arhierescă⁵³.

Egumeni și vechili

Oferim o listă incompletă a egumenilor și vechililor care au avut în grija lor mănăstirea Sfinții Voievozi din Galați - Metoc, aflați sub ascultarea și controlul stareților mănăstirii Neamțului și Secului, fără o detaliere a activității

⁵⁰ ANI, MCIP-Moldova, dosar 267/1858, f. 28.

⁵¹ ANI, MCIP-Moldova, dosar 384/1860, f. 31-31v.

⁵² ANI, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/13.

⁵³ ANI, MCIP-Moldova, dosar 384/1860, f. 30.

lor, lăsând să vorbească documentele. Redăm datele la care sunt atestați documentar:

Veniamin, vechil și egumen (31 iulie 1802, 8 februarie 1803).

Isachie.

Nifon, monah și vechil (8 iunie 1804).

Calistrat egumenul (26 octombrie 1806).

Ignatie ieromonah (1 august 1800, 22 aprilie 1813, 22 iunie 1814, trecut la Mănăstirea Mavromolu la 24 mai 1815).

Sofronie ieromonah (ante 7 august 1815, 17 iunie 1817, 22 aprilie 1819, 18 mai 1819, 17 februarie 1820, 1 martie 1821). Se iscălea în limba greacă.

Ioachim arhimandrit și sinait, episcopul lui Sofronie (după 1 martie 1821, 9 februarie 1822). Se iscălea în limba greacă.

Petru shimonah vechil (22 august 1823, 25 martie 1824, 27 aprilie 1824).

Luca (1825).

Chesarie ieromonah (24 octombrie 1830).

Venedict (4 octombrie 1831, 12 mai 1833, 1834)⁵⁴. În celelalte lucrări numele său este transcris greșit: „Benedict”.

Paisie (25 iunie 1841, 6 mai 1842)⁵⁵.

Monahul Dionisie, vechil (20 iunie 1844)⁵⁶.

Protosinghelul Porfirie, egumen (28 mai 1846, 22 decembrie 1851, 14 ianuarie 1852, 23 aprilie 1852).

Manoe, ieromonah (după 1852).

Climent/Clement (martie 1854⁵⁷-iunie 1858)

⁵⁴ În chilia sa au fost găsite: un dulap mic, o scoarță, un mindir vechi, o masă și o ladă mare stricăță; Conform ANI, MCIP-Moldova, dosar 384/1860, f. 31v.

⁵⁵ De la el au rămas patru tingire stricate, un ceavn, o tigaie, o tabla, două pahare de sticlă proastă, trei lingurițe de madem, un topor și un ceainic; Conform ANI, MCIP-Moldova, dosar 384/1860, f. 33.

⁵⁶ Arhim. Daniil, *op. cit.*, p. 59.

⁵⁷ La 22 martie 1854, arhimandritul Natanail, starețul Mănăstirilor Neamț și Secu, cere binecuvântarea și blagoslovenia lui Meletie Istrati, Episcopul Hușilor, pentru noul rânduit, ieromonahul Climent; „Înalt Preosfințite Stăpâne! / La mitohul ce-l au acestea monastiri în orașul Galații s-au rânduit igumenu pe ieromonahul și duh(o)vnicul Climent din acest soboru; căruia cu plecate metanii îmi eu îndrăzneală împreună cu tot soborul a vă ruga ca să binevoii ai da Arhierescă voe și blagoslovenie spre săvârșirea d(u)mnezeștilor slujbe la biserica Sfinților Voevozi de la acel mitoh, pentru care vă va rămânea neștiarsă pomenire. / Iară eu sânt al Înalt preosf(i)n(ț)iei v(oastre) întru tot smerit și prea plecată slugă, împreună cu tot soborul. / <ss> Nathanail arhimandrit și stareț S(fintelor) M(ănăstiri) Niamțu i Secu. / 1854 mart(ie) 22”.

Duhovnicul Climent cere în mai multe rânduri „atât verbal, cum și prin scrisoarea sa din 12 fevr(uarie)” 1858 eliberarea din funcția de egumen, invocând starea sănătății. Soborul Mănăstirii Neamțului rânduiește în locul său pe duhovnicul Paisie⁵⁸. Starețul de la Neamț scrie la 23 iunie 1858 părintelui Climent: „cu părere de rău m-am văzut silit a încuviința retragerea sfinției tale den aceas(tă) ascultare. Drept care s-au și rânduit în locul sfinț(iei) tale pe păr(intele) d(u)h(o)v(nic) Paisie”⁵⁹.

Ieromonahul Paisie Novac (iunie 1858-23 aprilie 1859)

Paisie, altul decât cel din 1841-1842, urma să primească odată cu egumenia „lămurită catagrafie” cu lucrurile și odoarele bisericii, dar și o serie de îndatoriri: menținerea rânduiei conform tipicului, în caz contrar „fiind răspunzătoriu și cătră D(umne)zeu, și cătră M(ă)n(ăstire)”, prezentarea „sămii” anuale a veniturilor și cheltuelilor în luna decembrie⁶⁰. Despre desemnarea egumenului Paisie este înștiințat Episcopul Hușilor la 22 iunie 1858, când i se cere „Arhierasca voe și blagoslovenie spre săvârșirea Dumnezăeștil(o)r slujbe la biserica” Sfinții Voievozi din Galați⁶¹. La 23 iunie 1858 starețul și soborul Mănăstirilor Neamț și Secu cer părinților și slujitorilor de la biserica Sfinții Voievozi din Galați să dea noului egumen „ascultare și fără știrea și blagoslovenia Sf(intției) sale să nu faceți nimic”⁶². În aceeași zi se recomandă și se cere încuviințarea mitropolitului pentru numirea ieromonahul Paisie ca egumen⁶³, care va fi ajutat la preluarea inventarului de cătră duhovnicul Antim, cămărașul de la Neamț. După predarea averii lăcașului, Climent urma să se întoarcă la Neamț împreună cu duhovnicul Antim cu tot „calabalâcul”⁶⁴. Preluarea averii mănăstirii și chestiunile financiare ale momentului sunt raportate de Paisie la 1 iulie 1858 arhimandritului Gherasim, starețul mănăstirilor Neamț și Secu⁶⁵. Preluarea inventarului bisericii, odată cu problemele de natură financiară, erau raportate arhimandritului Gherasim, starețul Mănăstirilor Neamț și Secu, de noul egumen la 1 iulie 1858⁶⁶.

Încuviințarea episcopului Hușilor survine la 14 aprilie 1854; Potrivit Arhivele Naționale Vaslui, Fond Episcopia Hușilor, dosar 13/1854, f. 10.

⁵⁸ ANI, MCIP-Moldova, dosar 158/1858, f. 3.

⁵⁹ Ibidem, f. 8.

⁶⁰ Ibidem, f. 3.

⁶¹ Ibidem, f. 2.

⁶² Ibidem, f. 6.

⁶³ Ibidem, f. 7.

⁶⁴ Ibidem, f. 8v.

⁶⁵ Ibidem, f. 20.

⁶⁶ Ibidem, f. 20.

Încă din 9 iunie 1858, mitropolitul Sofronie Miclescu transmite adresa mitropolitului Nifon (1850-1865) al Ungro-Vlahiei din 25 mai 1858 privitoare la „necuviincioasa urmare a unui ieromonah Paisie, însărcinat a aduna milostenie în agiutoriu Monastirii Esfigmenul a locurilor de gios”, ce s-ar fi aflat la mănăstirea Secu, de la care trebuia să fie recuperată condica, banii adunați și lucrurile „numite prin zisa adresă”⁶⁷. Ieromonahul Paisie „de origină Moldovianu” a fost recomandat mitropolitului Ungro-Vlahiei în aprilie 1852 de egumenul și obștea mănăstirii Esfigmenul „a locurilor de gios” și a sosit în țară pentru adunarea milosteniilor. Mitropolitul prin protopopi îndeamnă credincioșii „a se înscrie în condicele ce purta” și îi încredințează lui Paisie „unu cumășu de rasă de o țesătură de lână de Țarigradu, a o duce din parte no(astră) unui părinte Gherasimu din acea Mănăstire ce am cunoscut în tinereța Noastră”. Paisie va ajunge cu milosteniile adunate la mănăstirea Secu⁶⁸.

Într-adevăr ieromonahul Paisie se găsea în mănăstirea Secu⁶⁹ și a ajuns egumen la Sfinții Voievozi din Galați. Demontează prin răspunsul său din 23 iunie toate acuzațiile care i se aduc. Paisie a fost recomandat printr-o carte de egumenul mănăstirii Esfigmenul, negustorului Epaminonda Pană, supus britanic din Galați, și arhimandritului Nil, egumenul Mănăstirii Florești, cu metania la Esfigmenul. Colectarea milelor s-a petrecut probabil în 1852-1853, când „s-au stricat pacea și la Țaragrad nu-i bini”, fiind întrerupt pelerinajul său și a celor 12 negustori la Sfetagora. Egumenul Nil își dovedește lăcomia proverbială și față de Paisie, dacă ar fi să-i dăm crezare⁷⁰. Mitropolitul Sofronie Miclescu intervine printr-o nouă adresă la arhimandritul Gherasim, starețul Mănăstirii Neamț, pentru trimiterea lui Paisie la mitropolitul Ungro-Vlahiei „să-i ducă toate obiectele ce i să cer, căci altmintrele, nu numai în M(ă)n(ăsti)r(ea) Neamțul nu-l vom suferi să petreacă, dar și din țară îl vom depărta ca pe un înșălătoriu”⁷¹.

Din 9 iulie 1858 datează contractul încheiat cu Ivanciu Antoniu „facerea din nou a 50 de vasă de stejar cu cercuri de fier pentru vin în trebuința monastirii, cu preț hotărât câte 2 lei, 30 p(a)rale vadra, banii cursu(l) Țării de Sus”⁷².

⁶⁷ Ibidem, f. 12.

⁶⁸ Ibidem, f. 13.

⁶⁹ Ibidem, f. 15.

⁷⁰ Ibidem, f. 14-14v.

⁷¹ Ibidem, f. 31.

⁷² ANI, MCIP-Moldova, dosar 267/1858, f. 4.

Paisie provoacă ostilitatea enoriașilor și a iconomului Zaharia, protoiereul ținutului Covurlui, însă îndepărtarea sa se va face în urma intervenției mitropoliei din cauza nerezolvării situației milosteniilor adunate în Țara Românească.

Vlasie ieromonah (1859-1860), îi urmează probabil lui Paisie. De la el au rămas patru dulapuri, patru mindire vechi, 22 perini, două scoarețe vechi, trei mese, din care una rotundă, trei cești cu farfurioarele lor, o „chisa de dulceți”, a „tabla” pentru dulceață, o linguriță de madem, un pahar pentru apă, 16 farfurii, trei cuțițe cu furculițele lor, șase „o(a)le de scija”, i piatră de scurs apa, o puțină de stejar, două poloboace, două balerce și altele (conform catagrafiei din 1861)⁷³.

Preoți îngrijitori

Preotul Leon Loghin (Lovin).

Îngrijitorul bisericii Sfinții Voievozi intervine înainte de 28 iulie 1860 la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice pentru achitarea salariilor cuvenite servitorilor lăcașului⁷⁴. În 1861 averea bisericii este predată „în dispoziția noului egumen părintele Leon Lovinu”⁷⁵.

La 19 august 1861 se adresează Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice pentru a arăta lipsurile cu care se confruntă slujitorii bisericii, cărora nu „li se trimite leafa la vreme, care au și prinsu a-și părăsi îndatorirea ce purtau”⁷⁶, jalbă urmată de dispoziția dată contabilului din minister de a trimite „în priimirea proestosului acei biserici sfinția sa preotul Ioan Lovin (?) suma de 4200 lei, subvenția cuvenită după budget”⁷⁷. Preotul Leon Loghin, proestosul bisericii Sfinții Voievozi, adeverește la 18 septembrie 1861 prezentarea la posesorul moșiei Balta „Bratișu”, care „au priimit suma de 4200 lei, cursu de Eși, subvenția cuvenită pentru întreținerea aceștii biseri(ci) pe întregu anul corent”⁷⁸. Preotul Loghin intervine pe lângă minister în aceeași chestiune bănească la 15 mai 1862⁷⁹.

⁷³ ANI, MCIP-Moldova, dosar 384/1860, f. 39.

⁷⁴ Ibidem, f. 2.

⁷⁵ Ibidem, f. 29-31v.; respectiv f. 33-39v.

⁷⁶ ANI, MCIP-Moldova, dosar 384/1860, f. 10.

⁷⁷ Ibidem, f. 11.

⁷⁸ Ibidem, f. 14.

⁷⁹ Ibidem, f. 16-17.

În 1862 biserica Sfinții Voievozi era deservită de către preoții Leon Loghin (îngrijitor) și Dimitrie Munteanu, diaconul Teodosie, psalții Alecu Lucănescu, Pavel Balmasu și paraclisierul N. Filimon⁸⁰.

Situația materială era afectată de practica retragerii de protoierie a miluirilor „ce vinu în biserică și care miluiri se întrebunțază la lefile servitorilor piste buget și alte mici meremeturi necesare”, caz în care preotul Leon Loghin intervine pe lângă Minister în aprilie 1863 pentru a „regula ca Protoeria în viitoriu su nu mai aibă amisticu la asemine regulări, căci dacă servitorii nu ar mai ave puțin avantajii din miluiri, atuncea e de crezut că ei părăsescu Biserica, de vreme ce nu se mulțumesc cu salariile hotărâte prin Bugetu”⁸¹. Ministrul va solicita lămuririle protoiereului la 11 mai 1863⁸².

Iconomul Leon Loghin în mod straniu nu beneficia gratuit de o locuință în încăperile bisericii, spre deosebire de ceilalți îngrijitori de biserici din oraș, situație care îl determină să apeleze la Episcopie. În adresa sa de înlesnire a preotului către ministru din 19 august 1866, arhiereul Melchisedec Ștefănescu, „episcop de Ismail” (al Dunării de Jos) afirmă: „Deci având în vedere greutate ce se simte în acelu oraș la închirieri de casă din cauza scumpetei, considerând că interesele poporului și chiar buna pază și regulă a templului cere ca îngrijitorile să-și aibă locuința în apropiere de templu; considerând că încăperile în care șede chiar acum numitul îngrijitoriu sunt ale Bisericei făcute anume pentru aceasta, iar el le are închiriate de la o altă persoană ce le-au închiriat de la acel onorabil Minister”. Ministerul hotărăște la 3 septembrie 1866 exceptarea închirierii pe viitor a încăperilor respective și gratuitatea lor pentru îngrijitorul amintit⁸³.

Cele trei case din curtea bisericii erau închiriate prin licitație de M. Bohociu pentru perioada 23 aprilie 1865 și 23 aprilie 1868⁸⁴. Suspendarea preotului Leon Loghin din 1887 a fost urmată de asumarea administrației parohiale de către diaconul Ștefan Ștefănescu în 1888 și preluarea inventarului⁸⁵.

⁸⁰ Ibidem, f. 19 (conform statului de plată pe primele șase luni).

⁸¹ Ibidem, f. 53.

⁸² Ibidem, f. 54.

⁸³ Ibidem, f. 64-65.

⁸⁴ Ibidem, f. 66-67.

⁸⁵ Arhim. Daniil Oltean, *op. cit.*, p. 32.

DOCUMENTE⁸⁶

1.

1798 martie 21

Noi Alexandru Ioan Calimah v(oi)e vod, cu mila lui Dumn(e)zău domn Țării Moldovei. Fiind că după jaloba ce-au dat cătră domnie mea cuvioșie sa Sofronie arhimandritul și starețul de la mănăstire(a) Niamțul și Săcul, împreună cu tot soborul de acolo, prin cercetare ce s-au făcut, ni-am încredințat domnie mea cum că cu pricina că nu au iazuri în parte(a) aceia pe moșiile mănăstirilor, nici având aiure undeva oameni pescari, să află lipsiți cu totul de trebuinciosul pești, mai ales la praznicile celi mari dumnezăești.

Și socotind domnie mea că peste alte mile ce s-au făcut cu mănăstirile aceste prin osebité hrisoave g(o)s(po)d, să cade și la aceasta a avea o oareșcare agiutor de milă.

Iată că s-au dat această carte a domniei meli prin care hotărâm ca găsindu-ș(i) numitele mănăstiri Niamțul și Săcul cinci oameni streini în târgul Galații ot țin(u)t(ul) Covurluiului fără de bir și fără de nici un amestic de dare cu alți lăcuatori ai țării, să fii ertați și scutiți de tot birul visteriei și de altă dări și havaleli ce vor fi asupra altor lăcuatori. Éi întru nimică să nu fie supărați, rămâind să fiie numai pentru trebuința mănăstirilor cu cari să s(e) agiuté la trebuința de pești ce vor avea.

Deci poroncim domnie mea și dum(nea)v(oastră) părcălabi de Gălați ca găsindu-ș(i) mănăstirili numité acești cinci oameni streini în târgul Gălații să le fii păscari, prin cercetare ce le viț(i) face adeverindu-i că sint oameni streini de

⁸⁶ Aducem și pe această cale mulțumirile noastre istoricilor Mircea Ciubotaru, Petronel Zahariuc (Iași) pentru ajutorul dat la transcrierea unor cuvinte mai greu de deslușit, și Lidia Cotovei (București) pentru transcrierea semnăturilor din limba greacă.

piste hotar făr(ă) de bir și făr(ă) de nici un amestic de dare cu alți lăcuitori ai țării, să le dați răvașul dum(nea)v(oastră) la mână ca după cum să hotărâști prin carte(a) aceasta a domnii meli să s(e) urmezi de cătră toți, și să fii în apărare și în scutială despre toate dările și alte havaleli ce vor fi.

1798 mart(ie) 21.

Vel vist(iernic).

S-au trecut la condica visteriei.

Co(sta)nd(i)n Veisa ot vist(ierie).

<Pe verso-ul filei a doua>: Pentru 5 oameni pescari la Galați.

<La copie>: Este trecută semnătura domnului: „Noi Alexandru Calimah vo(ie)vod” (f. 1v.); Pe fila 2: Părcălăbiia Galații / Această copii scoțindu-să întocmai di pi cea adivărată carti g(os)pod, carili poslăduindu din cuvânt în cuvânt și fiind întocmai s-au încredințat și de cătră noi. / 1827 săpt(em)vri(e). / <ss> Ioan Jora post(elnic). / <ss>

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/1, original, difolio, sigiliu mic oval. Cu o copie.

2.

1798 iunie 20

Perilipsis de pre cea adevărată hotarnică a locului din Gălați a bisericii Sf(inții) Voevozi.

1798 iuni(e) 20

S-au făcut măsurătura locului întâiu despre locul dum(i)sali Gheorghie Șarban, puind piatră hotar lângă zăplazii casii dum(isa)li Gheorghie Șișmanu, și măsurând din piatră spre soare răsare păra în zarea dealului unde iarăș s-au pus piatră hotar, s-au găsit optrusprezece stânj(eni) gosp(o)d, și stânj(eni) de opt palme. Și de acolo tot înaintea piste un drumușor ce s-au deșchis prin mijlocul locului păra în mal unde iarăș s-au pus piatră hotar, s-au găsit unsprezece stânj(eni) și una palmă, apoi din piatra acéiape lângă mal spre amezăzi, măsurând păra în cărarea ce să pogoară la vale pe lângă casa lui hagi Nicola, unde iarăș s-au pus piatră hotar, s-au găsit treizeci și patru stânj(eni). Apoi de acolo în sus spre soare apune, pe lângă cărare s-au măsurat optrusprezece pol stânj(eni), și iarăș s-au pus piatră hotar, apoi de acolo tot în sus pe lângă drumul ce merge spre casa dum(isa)li șatr(arului) s-au măsurat doi pol stânj(eni), și iarăș s-au pus piatră hotar, de acolo pe lângă locul ce este deșchis dinnaintea ogrăzii casăi dum(isa)li Ghiorghie Șișman, măsurându-să patru stânj(eni) și trei palme, iarăș s-au pus piatră hotar. Și de acolo pe lângă păretilor casăi dum(isa)li Gheorghie Șișman și până în piatra ce s-au pus întâiu s-au găsit doăzeci și patru stânj(eni) și doă palme. Și așa s-au încheiat măsura acestui loc, puindu-să semne pietrile arătate.

Această perilipsis s-au scos de pe cea adevărată hotarnică întocma. Pentru acéia o adeverez și cu a mea iscălitură.

1817 iuni(e) 17

<ss> Silvestru arhimandrit, starețu S(fintelor) M(ănăstiri) Neamțului și Secului.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/1. Copie din 17 iunie 1817. Alături cu altă copie din 17 iunie 1817.

3.

1798 iunie 20

Fiind și eu rânduitor prin luminată carte g(os)p(o)d, ce au scos dumn(ea)lui șat(rarul) Ștefan Chiric(a) din 1797 mai 4 pentru cercetarea și hotărârea unor locuri a dumn(ale) ce are aici în târgul Galații și ar fi înpresurate despre unii și alții. Am mersu la un loc părințescu la mal, unde au avut casă și așazăre răposatul pit(ar) Ioan Chiric(a), părintele dumn(i)s(ale). Și măcar că scrisori pentru stăpânire n-au scos, arătând că s-au pierdut la vremea răzmiriților, dar s-au adus de față marturi, carii au avut știință de treizăci și mai bini de ani, atât că s-au stăpânit locul de răpousatul pit(ari) Ioan Chiric(a), cât și de sămnile locului pe unde s-au stăpânit, pe dumn(ea)lui Gheorghie Cișmanu, i pe Toad(e)r Văduvoiul, ce au fost slugă la răpousatul pit(ar) Ioan Chiric(a), și pe Ioniț Catărău, și fiind față și dumn(ea)lui med(elni)ce(rul) Apostol, vechilul dumn(i)s(ale) sard(arului) Gheorghie Șerban, fiind răzăș dispre miazănoapte cu acest loc, cum și părintele Ghedeon egumenul mănăstirii Svânt(u)lui Nicolae, ce iarăși să răzeșeste dispre soare apune cu locul dumn(isale) șat(rarului), pe cari are casă și ogradă dumn(ea)lui Gheorghie Șișmanu.

Și după cum au arătat în frica lui D(u)mnezău aceștiia ce au avut știință, s-au făcut măsură locului.

Întâiu, dispre locul dumn(i)s(ale) sard(arul) Gheorghie Șerban, puindus(ă) piază hotar lângă zăplazul casăi dumn(i)s(ale) Gheorghie Șișmanu, ce o are pre locul mănăstirii Svânt(u)lui Nicolae. Și măsurând din piază spre soare răsare pără în zarea dealului, undi iarăși s-au piază hotar, s-au găsat optsprăzece stânj(eni) g(os)p(o)d și stănănu de opt palme. Și de acolo, tot înainte piste un drumușor ce s-au deșchis prin mijlocul locului, pără în mal, undi iarăș s-au pus piază hotar, s-au găsat unsprezăce stânj(ăni) și una palm(ă). Apoi, din piază aceia, pe lângă mal, spre amiazăzi, măsurând pără în cărarea ce să pogoară la vale, pe lângă casa lui hagi Nicola, undi iarăș s-au pus piază hotar, s-au găsat treizăci și patru stânj(eni). Apoi, de acolo, în sus spre soare apune pe lângă cărare, s-au măsurat optsprezăce pol stânj(ăni), și iarăș s-au pus piază hotar. Apoi, de acolo, tot în sus pe lângă drumul ce merge spre casa dumn(i)s(ale) șat(rariului) s-au măsurat doi pol stânj(eni) și iarăși s-au pus piază hotar. De acolo, pe lângă locul ce iaste deșchis dinnaintea ogrăzii casăi dumn(i)s(ale) Gheorghie Șișmanu, măsurându-să patru stânj(eni) și trei palme, iarăș s-au pus piază hotar. Și de acolo pe lângă păretille casăi dumn(i)s(ale)

Gheorghie Șișmanu și păra în piatra ce s-au pus întâiu, s-au găsat doaăzăci și patru stânj(eni) și doaă palme.

Și așe închiindu-să măsură acestui loc și puindu-s(e) sămne pietrile arătate, la cari s-au mulțămit atât dumn(ea)lui șat(rarul), cât și dumn(ea)lui med(elni)ce(rul) Apostol, vechilul dum(i)s(ale) sard(arul) Gheorghie Șerban, cum și părintele egumenu de Sfeti Nicolai, am dat și eu această mărturie.

1798 iuni(e) 20.

<ss> Coste jic(ni)ce(r).

<Pe verso>: Hotarniică loculu(i) lui Chirică cari l-am cumpărat, însă undi au fost casă lui Chiric și așzare. / 1798 iuni(e) 20.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/2. Original. Cu o copie.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 1.

Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v., *Istorie din anul 1794 și până în anul 1855 pentru Sfintele monastiri Neamțul și Secul*, adunată și alcătuită întru acest chip de ieroshimonahul Andronic, Cartea VI, f. 18-19, copie.

4.

1798 iulie 16

Adiverim prin acestu zapis al nostru, precum să s(e) știe că având trebuință a plăti una mie lei datorie părințească, și neavând altu chip spre a plăti această datorie, am socotit ca din locurile părințăști ce au rămas aice în Galați supt mâna noastră, să vindem pe aceli care sântu fără venit și nu aduc vreun folos, precum și locul casăi părințăști ci iaste la Mal, cari să răzășește cu locul dum(i)s(ale) vărului Gheorghie Șerban biv vel sard(a)r, fiind fără nici un folos, cum și un loc ce este în Schele, pe cari loc ari făcute patru magazali dumnealui Gheorghie Șișmanu, și îl ține încă de la răpousatul părintele nostru cu bezman, fiind iarăș și acela fără atâta folos.

Am vândut pe amândoaă aceste locuri dum(i)s(ale) Gheorghie Șișmanu dreptu 1050 lei, adecă una mie cincizăci lei, după tocmală și învoială ce am făcut cu dumn(ea)lui. Pe cari bani i-am și luat deplin în mâinile noastre. Și locul casăi iaste măsurat în stânj(eni) și înstâlpit cu piatri hotară, precum să

cuprinde în mărturiia hotarnică ci iaste făcută de dumn(ea)lui jăc(ni)ce(rul) Coste. Pe cari mărturie am dat-o dum(i)s(ale) ca după cuprindirea ei să stăpânească acel loc. Iar locul din Schele este știut după cum l-au stăpânit și în câți ani l-au avut cu bezman.

Deci pe amândoao acesti locuri să aibă a le stăpâni în bună pace, atât dumn(ea)lui, cât și feciorii i nepoții și strănepoții dum(i)s(ale), fără nici o supărari de cătră nimere.

Și spre încredințare ni-am iscălit noi înșiși, iscălindu-s(e) și alte obrază cinstite, marturi.

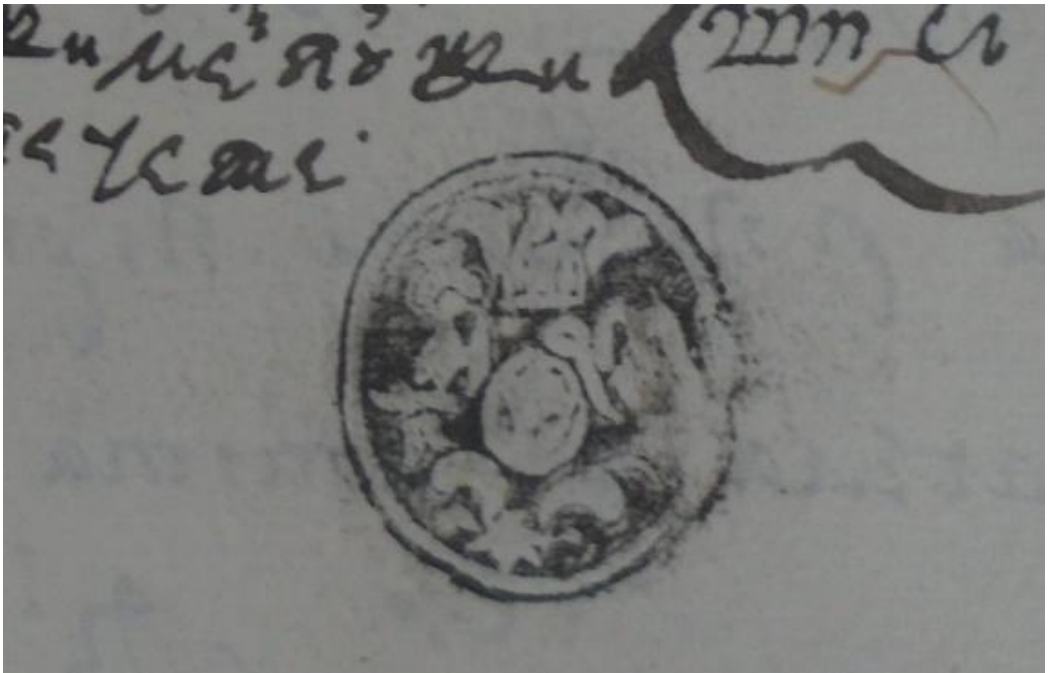
1798 iuli(e) 16

<ss> Ștef(a)n Chiric(a) șăt(rariu).

<ss> Costand(in) Chiric(a).

<ss> Gheo(rghe) Șerban biv vel sărd(ar).

Mariia pit(ăreasă) Nec(uliască). Și mi-am pus și pecete.

Cu zisa dum(ilo)rs(ale) am scris și sănt mart(o)r <ss> Coste jăc(nicer)².
Alecsios P. starosti martiros¹.

<Pe verso-ul filei a doua>: 1798 iulie 16. / Zapis(ul) dum(nea)l(u)i Stefan Chiric șătrar i a lui Costantin Chiric pe 2 locuri, unul la Mal și altul la Șchele, s-au răscumpărat de dumn(ealui) Gheorghie Șișmanul / Lei 1050 / Leat 1798 iuli(e) 16; Zapis locului Chiric Ștefan și Costăndin brat cumpărătură / lei 1050 / 98 iulie 16.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/3. Original, difolio. Cu o copie.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 2.

Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v., *Istorie din anul 1794 și până în anul 1855 pentru Sfintele monastiri Neamțul și Secul*, adunată și alcătuită întru acest chip de ieroshimonahul Andronic, Cartea VI, f.19-20, copie.

Ediții: N. Velichi, *Un document relative la introducerea limbii române în biserică*, în *Omagiu lui C. Dimitrescu-Iași*, București, 1904, p. 323.

¹ În limba greacă; Transcrierea după ieroshimonahul Andronic.

² În copie „Costand(in) jic(ni)ce(r)”; Iar la ieroshimonahul Andronic „Coste jigniceriul”.

5.

1798 august 20

† Adecă eu, Gheorghie Șișmanul, neguțitoriu din târgul Gălații, adeverez cu această scrisoare de danie a me la cinstită mâna sfinții sale părintelui chir Sofronie arhimandrit și stareț Sfintelor mănăstiri Neamțul și Săcul, cum și la tot soborul părinților, precum să să știe că eu de nimea fiind silit sau asuprit, ci de a mea bună voe am dat și am afierosit sfintei mănăstiri Neamțul, unde este hramul Sfinta Înălțare a Domnului nostru Ii(su)s H(risto)s, doaă locuri în târgul Gălații, care sânt cumpărate drept 1050 lei de la dum(nealui) șăt(rarul) Ștefan Chiric(a), și un loc ce-l am amanet de la Ivan Morariu, care s-au hotărât că nu-l va mai răscumpăra, tot în Gălați iaste și acesta.

Și am mai afierosit sfintei mănăstiri de sus arătate doaozăci și șapte pungi de bani și patru sute cincizăci lei, cu care bani am hotărât ca să fac o biserică pe locul de sus arătat de la șăt(rarul) Ștefan Chiric(a), cari biserică să fie de piatră, cu odăi înprejur, hramul Sfinților Arhangheli.

Și am dat toate scrisorile a acestor locuri la S(fânta) M(ănăstire) Neamțul și la soborul de acolo, ca să fie pentru pomenirea și ertarea păcatelor méle și a tot neamul meu. Și acéste locuri sânt drepte ale méle, cumpărate pe drepți bani(i) mei, și altul nimea nu are nici o treabă, ci S(fâ)nt(a) M(ă)n(ăstire) să aibă a stăpâni și a chivernisi acea s(fâ)nt(ă) biserică cu locurile ei cu tot, cu pace despre toți megiașii în véci. Iară de s-ar ispiti cineva a să răspunde că iaste părtaș, nicidecum să nu i să ție în samă.

Și pentru mai adevărată credință am iscălit eu cu mâna mea, cum și alte cinstite fêțe au iscălit spre mai bună întărire.

* АѲЧИ <1798> АВГ(ѲС)Т 20.

<ss> G(heorghe) Șișman adiverez.

Viind înnaintea) noastră însuș dumi(sale) Gheorghii Șișmanul cu această diiată, am întărit și cu a noastră iscălitură.

<ss> † Veniamin episcop Romanului.

<Pe verso-ul filei a doua>: Daniia giupânului Gheorghie Șișmean din târgul Gălații, pe o biserică cu locul ei. / 1798 av(gu)st.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/4. Original, difolio. Cu o copie; Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CX/17, copie.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 3.

Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v., *Istorie din anul 1794 și până în anul 1855 pentru Sfintele monastiri Neamțul și Secul*, adunată și alcătuită întru acest chip de ieroshimonahul Andronic, Cartea VI, f.20-20v., copie.

21
 ф Арзисъ съ Творца шнмнъ Невьзватноу фн твхъ Талашъ.
 А дже ве ре иа агамта Сирисаа фне дание ама, Ла интпмпа тона
 Сирисаа пдртпелъ фнр Софроніе архптврн шн старе Сирте.
 мв таньтврн Нтврн шн Саліа, и в з шн латв Сопоръ пдрптвр-
 лев. Пре нв съ съ шре, фв е в дн нмент фнр спм съ а вт-
 пдп Ін дн ама авна вое, ам фа шн азъ аврзросп Сирте
 таньтврн Нтврн фне дасте храмъ Сирта гннзаде а вонъ
 мв ноптврн Ісусъ. Доаш лонв ртпвсв талашъ на впріи
 пврв фре: Тобо ле дела вое шз: шре фа рпрон шн в лон
 гел азъ амане дела Іва тора на са хотврн пн нва та ртп
 пврв по ртталашъ дасте шн агамта, шн азъ та аврзросп Сир-
 те таньтврн фне сь артам доашзрп шн шпмте пврвр фре
 шн павтврн съте втнззрп ле. фрд на га азъ хотврн пн на
 фа в отворенз пн лонъ фне сь артама дела шз: шре фа рн
 фа отворенз съ шре фне ппмтврн пн шрр пррервсв храмъ сь
 врлв архтеглн, шн азъ фа тпав Сирисорт а агамто лон
 на с: м: Нтврн шн ла Сопоръ фне ашола, фрасо фне пвр по тем
 шн ета понатпелъ пвлл шн атпо Нтврн мге, шн арвте лонур
 со Аретте але тпме втпврв пн дррпвр га мге, шн анн ннм
 нв арв ннпн штврлв, Ін с: м: сванпв аспглпнн шн анн вев
 авс с: отворенз шн лонур Ін, пврв, пврвде фетвр тпвр
 врн шн ртпн: Дарз фне сь псптпн Ін нва асо гпнн фн пн мст
 птпм.

ннпн фне шн сончпс шре фсавта. шн пврвта аврзроспма фре дрн
 вр азъ псвалп е в пчмпа на та, пн в шн алтпе Інспнтпв фне ар пн
 пшпн) Старе та авна ртврвр. автврн ар: фр:

Фр влн вврв
 фн

Фндр Навтар Навтар др в Творца шн мнъ Рнвччвас Інда
 пн др др вврн шн нн авнвпврн н пшпн пврв
 фн ат спмврн н нввр

6.

1799 mai 9

† Încredințazu cu această scriso(a)ră a mea la mâna dumisale jupânului Gheorghe Șişmanul din târgu Galașil(o)r precum să se știe că îndatorindu eu pe răposatul tată-mieu pit(a)r(ul) Ioniță Chiricu cu o mie de lei, pentru care bani puindu-mi amanetu toate locurile ce au avut în Galași, și eu de multe ori supărându pe frați(i) miei pentru acești bani, dumn(ea)lor m-au înștiințat ca să mergu la fața locului să vânză din locurile părintești și să-mi plăteasc(ă) bani după diiata răposatului. Care în anul trecut, l(ea)t (17)98, ducându-mă eu la Galași, frații miei au scosu dooă locuri la vânzare, însă locul pe care au fost casa părintească și altul locu ce este în Șchela Galașil(o)r, pe care îl ținuse dumn(ea)lui și mai nainte cu chirie. Și după ce s-au scos la vânzare, s-au găsit mulți mușterii ca să cumpere acele locuri ce mai susu scrie, care puteam să-mi iau și dobânda banilor.

Dar găsindu-să dum(nea)lui jupânu(l) Gheorghe Șişmanul cumpărătoriu spuindu-ne mai nainte de a cumpăra cum că pe acel locu al casăi părintești va să fac(ă) o măn(ăs)tire hramul Sfințil(o)r Arhangheli, zicându că va să înnoiască pomenirea părinteasc(ă) care fuse mai nainte într-alt loc o măn(ăs)tire a Sfinților Arhangheli și din vremi risipindu-să de totu au rămas pomenirea părințil(o)r. Și pentru această pricin(ă) au vândut frați(i) miei dumisale numai cu o mie cinzeci de lei, ertându și eu dobânda banilor una mie de lei, fiindu că din șaptesprézece ani ce au stătut bani(i), numai pe doi ani mi-au plătit dobânda răposatul tată-mieu trăind.

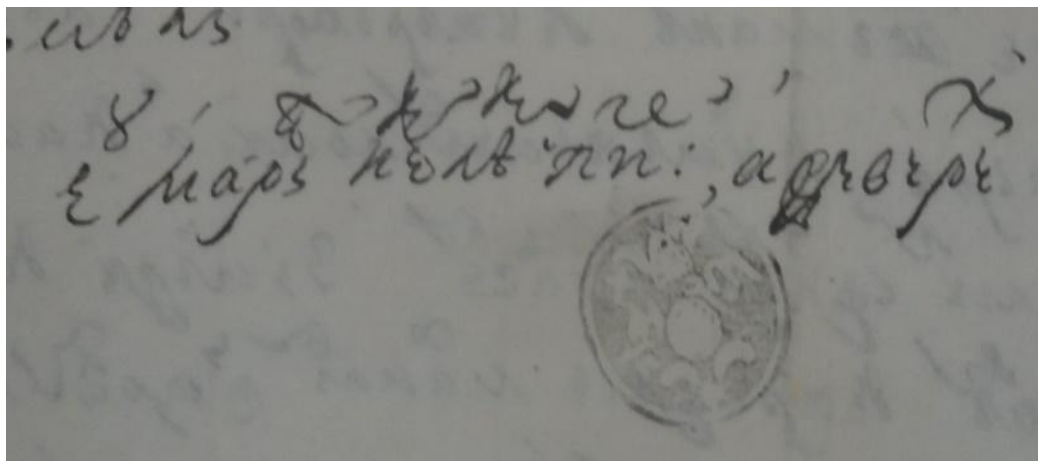
Și pentru ca să se înnoiască pomenirea părințil(o)r părinților noștri am afierosit și eu dobânda banilor, și acum viindu dum(nea)lui chir Gheorghe Șășmanul la mine și spuindu-mi cum că soru-mea Ileana l-ar fi înbodisindu zicându cum că să protimisește, dum(nea)ei nefiindu iscălită în zapis.

Deci eu cându va rămânea ca să nu înnoiască pomenirea părinteasc(ă) și să nu fie afirosit la Măn(ăs)tirea Neamțului, aceste dooă locuri, atuncea îmi pritendirisesc toată dobânda banilor deplin ori cu protimisis ca unu amanet ce mi-au fost la mână mă voi lipsi atât de capete, cât și de dobândă, și tot le voi afirosi unde sânt orânduite de chir Gheorghe Șășman.

Și pentru mai adevărata credință mi-am pusu numele și pecetea, unde fiindu și alte obraze de boeri cinstiți care mai jos s-au iscălit.

1799 mai 9

<ss> Eu Maria Nec(u)lăscu adiverez.

Dumn(ea)ei pit(ă)r(easa) Maria Nec(u)lăscu ce este iscălit(ă) mai sus, avându soție pe răp(osa)t frate nostru pit(a)r(ul) Asanache Nec(ulescu) și fiind de însuș dumn(ea)ei iscălită, am adevărit și noi cu iscăliturile.

<ss> Ioanu Nec(ulescu) sluge(r) mart(or).

<ss> Ianachi șat(rar) mart(or).

Cu zisa dum(nea)ei coan(e)i pit(ă)r(easa) am scris eu Nec(o)lae log(ofă)t și mart(o)r.

<Pe verso-ul filei a doua>: 1799 mai 9 / Zapisul de la Mariia Nic(u)lească pită(reasă) pentru 2 locuri ce au vândut dum(isa)le Gheorghie Șișmanul.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/5. Original, difolio, sigiliu oval. Cu o copie.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 4.

7.

1799 decembrie 5

† Adică, eu Măriuța Neculeasca pităreasa din Țara Muntenească din târgul Râmnicul, adeverezu cu această scrisoare a mea de danie la cinstită mâna a sfinției sale părintelui chir Sofronie, arhiemandritu și starețu a Sfințelor

mănăstiri Neamțul și Secul, cum și la totu soborul părinților, precum să să știe că eu de nimenea silită sau asuprită, ci de a mea bună voe, am datu și amu afirositu Sfintei mănăstiri Neamțului, unde este hramul Sfânta Înălțarea a D(o)mnului nostru Ii(su)s H(risto)s, doaa locuri părințești în târgul Galați, adică ce era vândute de frații miei lui Gheorghie Șășmanul dreptu o mie cinzeci lei, cu acestu chip, ca să se facă pe locul ce au fostu casă părințească o biserică, hramul Arhangheli, care au mai fostu veche de trei sute șaptezeci de ani, făcută de neamul nostru, și fiin(d) și totu neamul nostru acolo îngropatu. Și acum la vremea oștirii arzându s-au și făcutu dughene pe dânsul. Dar fiindu acestu locu părințescu aproape slobodu s-au vândutu lui Gheorghie Șășmanul, fiindu că este rudeniia noastră și l-au și învrednicitu D(u)mnezeu ca să înnoiască pomenirea.

Și cu această tocmeală priimisem și eu și mă iscălesem în zapisul de vânzare.

Deci, apucându-să numitul Gheorghie și făcând toată gătirea și chieltuindu averea lui pe varfi, pe cărămidă și alte câte au fost trebuincioase, și vrându ca să zidească mănăstirea, i-au stătutu soru-mea Ieleana pricină, cu protimisire, nelăsându-l să facă. De care soru-mea este știută că trebuință de locul acela n-au avutu, nici putere a răscumpăra.

Deci, Gheorghie Șășmanul viindi la mine și arătându-mi că îl înbodisește soru-mea, mi-au părutu foarte rău, și avându și eu râvnă creștinească și dorindu ca să se înnoiască pomenirea unde zacu oasele părinților și a moșilor și a strămoșilor noștri, m-au îndemnatu milostivul D(u)mnezeu și am întorsu banii cu toată cheltuiala lor lui Gheorghie Șășmanul, și eu singură amu închinatu locurile aceste și le-amu afirositu la mănăstirea mai sus arătată, dupe cumu le-au fostu închinatu și Gheorghie Șășmanul; fiindu, că aceste locuri au fostu amanetu de la părintele meu lăsate la mâna mea cu zapis de șaptesprezece ani pentru o mie de lei cu dobândă. Dară bucurându-mă că va să să facă înnoirea bisericii, am ertatu dobânda banilor și luasem numai capetile.

Deci, acumu eu l-am închinatu ca să se facă biserică pe locul unde au fostu casa părințească, iară locul din Schele să fie totu a bisericii, ca să fie venitu(l) pentru cele trebuincioase ale bisericii.

Și pentru adevărata credință amu iscălitu și mi-amu pus pecete, cum și alte cinstite fețe au iscălit spre mai bună încredințare.

1799 decemvrie 5

<ss> Mariia Nec(u)leasca pităreas(ă), și mi-am pus și pecete.

<ss> Misalil ieromonah S(fânta) M(ănăstire)¹.

<ss> Ianachi Nec(ulescu) șat(rar), cumnat cu dumneaei pităreasa și mart(or).

Și amu scris eu preutul Mihaiu duhovnicul dumne(a)ei cocoan(e)i, cu zisa dumneei și martur.

<Pe verso-ul filei a doua>: Danie a dumn(eae)i cuco(a)nă Măriuță ce au închinat locurile la Svântă mănăstire Niamțului / 1799 dec(emvrie) 5.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/6. Original, difolio, sigiliu oval.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 5.

Arhivele Naționale ale Republicii Moldova, fond 2119, inv. 3, nr. 72, f. 20 v., *Istorie din anul 1794 și până în anul 1855 pentru Sfintele monastiri Neamțul și Secul*, adunată și alcătuită întru acest chip de ieroshimonahul Andronic, Cartea VI, f. 21-22, copie.

¹ În limba greacă; Transcrierea după ieroshimonahul Andronic.

8.

1801 ianuarie 16

De față venind înaintea noastră dumn(ea)lui Ștefan Chiric(a), fiul dumis(ale) Ilenii Chirica, trimis fiind din partea ei cu acest zapis și arătând precum cu adevărat cu buna primire s-au făcut zapisu(l) acesta. Drept aceia și noi l-am încredințat cu a noastre iscălituri.

<ss> Iacov mitr(opolit) Mold(ovei).

† Eu Ileana, fiica pit(a)r(ului) Ioniță Chirica, din târgul Galații dinpreună și cu fii miei anume Ștefan și Efrosina, care mai jos ne-am iscălit, adeverim prin această încredințată scrisoare a noastră la mâna dumisali Gheorghe Șișmanu din Galați, precum să știe că tatăl meu pit(a)r(ul) Ioniță Chiric(a) rămâind datorii fiicii sale pit(ă)r(esei) Măriuței Neculeascăi, surorii mele, cu una mie lei, cu dobânda lor, puind amanet doao locuri de casă, și trecând mulți ani la mijloc, crescând dobânda pe acei bani și răposând tatăl nostru, au rămas datorie neplătită cu dobânda sa, care făcându-să doao mii de

lei. Și neavând frații noștri cu ce plăti datoriia aceasta de doao mii lei surorii méle pit(ă)r(esei) Măriuța Neculeascăi, i-au dat voie frații noștri de au vândut acéle doao locuri din Galați, adecă un loc unde au fost casăle părințești și altul la Schele, dumisale Gheorghe Șișmanu, cu așa felu de tocmală, adecă drept una mie de lei numai, iar una mie lei ertându-i / precum soru-mea pit(ă)r(easa) Măriuța Neculeasca prin scrisoarea sa din l(ea)t 1799 mai adeverește / fiind că dumn(ea)l(ui) Gheorghe Șișmanul cumpărând locurile acéstea le-au afierosit Sfintei mănăstiri Neamțului, unde iaste hramul Sfânta Înălțare a D(o)mnului I(isu)s H(risto)s și icoana făcătoare de minuni a Maicii D(o)mnului Și pentru aceast(a) au ertat aceea una mie lei dobânda banilor pentru pomenirea sa și a părințil(o)r noștri.

Și văzind eu că locurile sânt eftine cu una mie de lei și neîncredințându-mă că dumn(ea)lui Gheorghe Șișmanu le-ar afierosi Sfintei mănăstiri Neamțului, și trăgându-l la judecată cu protimisire dându-i una mie lei, am fost luat locurile. Dar înștiințindu-să soru-mea pit(ă)r(easa) Măriuța Neculeasca de aceasta și scriindu-m(i), cu bănat m-am socotit și m-am învoit cu dumn(ea)lui Gheorghe Șișmanul și luând de la dumn(ea)lui 500 lei, adecă cinci sute lei, i-am dat înapoi acéle locuri ce le-au luat de la numita soru-me locuri părințăști, fiind că m-am încredințat că voiaste să zidească și biserică hramul Sfinților Arhangheli.

Pentru acéia m-am socotit dinpreună cu fii miei și i-am dat locurile luându-mi deplin aceste cinci sute lei. Deci de astăz(i) înnainte nici eu, nici fii miei, nici următorii lor din neam în neam să nu aibă a supăra nici pe dumn(ea)lui Gheorghe Șișmanu, nici pe Sfânta mănăstire Neamțului în véci de veci. Și să fie volnic și puternic ca pe drépte a sale locuri să zidească biserică cu alte acareturi ce ar voi, și să fie în pace și nesupărat de cătră niminea din neamul nostru în véci.

Și pentru mai mare credința am iscălit puind și pecetele noastre.

1801 ghen(a)r 16

Eleana Cheracă încredințáz.

Gherasim încredințáz.

Frăsina încredințáz.

Veniamin episcop Romanului.

Chiril (?) sânt fii a dum(nea)ei Ilenii Chiricăi.

Toader Balș vor(ni)c.

Athanasie Gosan jic(ni)cer.

<Pe verso-ul filei a doua>: Copie / Zapis de la Ileana, fiica pit(arului) Ioniță Chirica, pentru 2 locuri din Gălați, unde au fost casăle părintești și altul la Schéle, ce s-au răscumpărat de dum(nealu)i Gheorghie Șișmanul. / 1801 ghenar 16.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/7, copie, difolio.

9.

1802 iulie 31, Galați

Gălații

Adică eu Ioniță sãn Gheorghii lipcanul vătaf de chetrari înpriună cu Dragu Odobeșteianu sãn Mirce, i cu Mihaiu Dobărin Săriianu, toavarăși ai mei de la țâ(nu)t(ul) Putnii, din târgu Focșanii.

Dat-am adivărat și încredințat zapisul nostru la mâna dum(i)sali sărdariu Neculaiu i la mâna sfinții sali părintilui Veniiamin eroimonah, vichilu(l) sfintii mănăstirii Neamțului, i la mâna dumisali giupânului Gheorghii Șișmanu, precum să s(e) știi că am făcut tocmală cu dum(nea)lor să facim o mănăstiri aice în târgu Gălaților. Însă lungu mănăstirii să fii asămine cu mănăstiri(a) Svântului Neculaiu din Gălați, iar lărgime și-nălțâme și grosâme zădiului și mărima oltariului să fii asămine cu a mănăstirii Mavramolului, și clopotnița să fii diasupra trupului bisăricii tot dintr-o zădiri. Iar alti turnuri nu avem să facim fără numai boltă mănăstirii să fii sade. Scara la clopotniț(ă) să-i fi(e) p(r)in mijlocu(l) zidiului, cum și scara amvonului iarăș p(r)in zid să o facim. Iar pi din-afara mănăstirii să facim două brâi cum și stre(a)ș(i)na scoas(ă) din zidiu, și căpriorii i învălitul cu oali să fii a nostru meșteșug.

Dum(nea)lor au să ne de toată materiia trebuincioas(ă), cherește, chiroani, scoabi de feru pentru legături, iar ușorii ușii bisăricii i a fereștilor să ni-i de dum(nea)lor încheeț(i) gata. Și noi să avem a da mănăstire(a) gata văruiță și tencuită cu prestol cu tot.

Și tocmala avem să ne de plată două mii cinci suti lei, bani, însă banii să ni-i de rânduri-rânduri și acum înainte am luoat în mânilo noastre trii suti lei, și sfârșind tot lucru(l) bisăricii să ni de și cinsprăzăci coț(i) postav la trii meșteri câti trii lei cotu. Salahorii să fii cu cheltuiala dum(ilor)sali ctitorilor. Și noi să avem a lucra necontenit să nu dăm cât de puțină stinghirială, și oricari

dintri noi am lipsi, să avem a rășăp-undi unu(l) pentru alt(ul). Iar câ(n)d noi nu ne vom țini de tocmala aceasta după cuprindire(a) zapisului și am lipsi vreunu(l) de la lucru, atunce dum(nea)lor să aibă a tocmi meșteri cu preț ci vor pute(a) găsi și banii aceia să avem a-i plăti noi.

Și pentru credința ni-am pus numili și degitili.

1802 iuli(e) 31.

Ioniță sãn Gheorghii lipcanu, vătav.

Dragul sãn Mirce.

Mihaiu Dobre săriianu.

Chizăși răspunzători un(ul) pentru altu(l).

Lei

~~30—Adică treizăci am mai luat la septenvr(i)e în 1-~~

~~167 Tij am mai luat calfile din bani(i) lor.~~

De la pârclăbie.

Înnainte(a) pârclăbii dându zapisul acesta s-au adiverit și cu ali noastri iscălituri.

(1)802 iuli(e) 31

<ss> (...) hat(man).

După tocmeala ce am avut duple cum arată zapisul mai sus pentru sfânta mănăstire au mai înmulțit părintele Veniiamin lucrul, a face pridvor sfintei mănăstiri și un picior la oltariu, și învoindu-ne cu sfinția sa ne-am tocmit al doilea tocmeală și ne-au mai dat încă cinci sute lei, 20 védre vin, care și noi să avem a face lucrul după plăcérea sfinții sale, și sfinția sa are să ne dée banii duple tocmeală, și acum înnainte ne-au mai dat 50 lei. Și pintru credința ne-am iscălit iarăș.

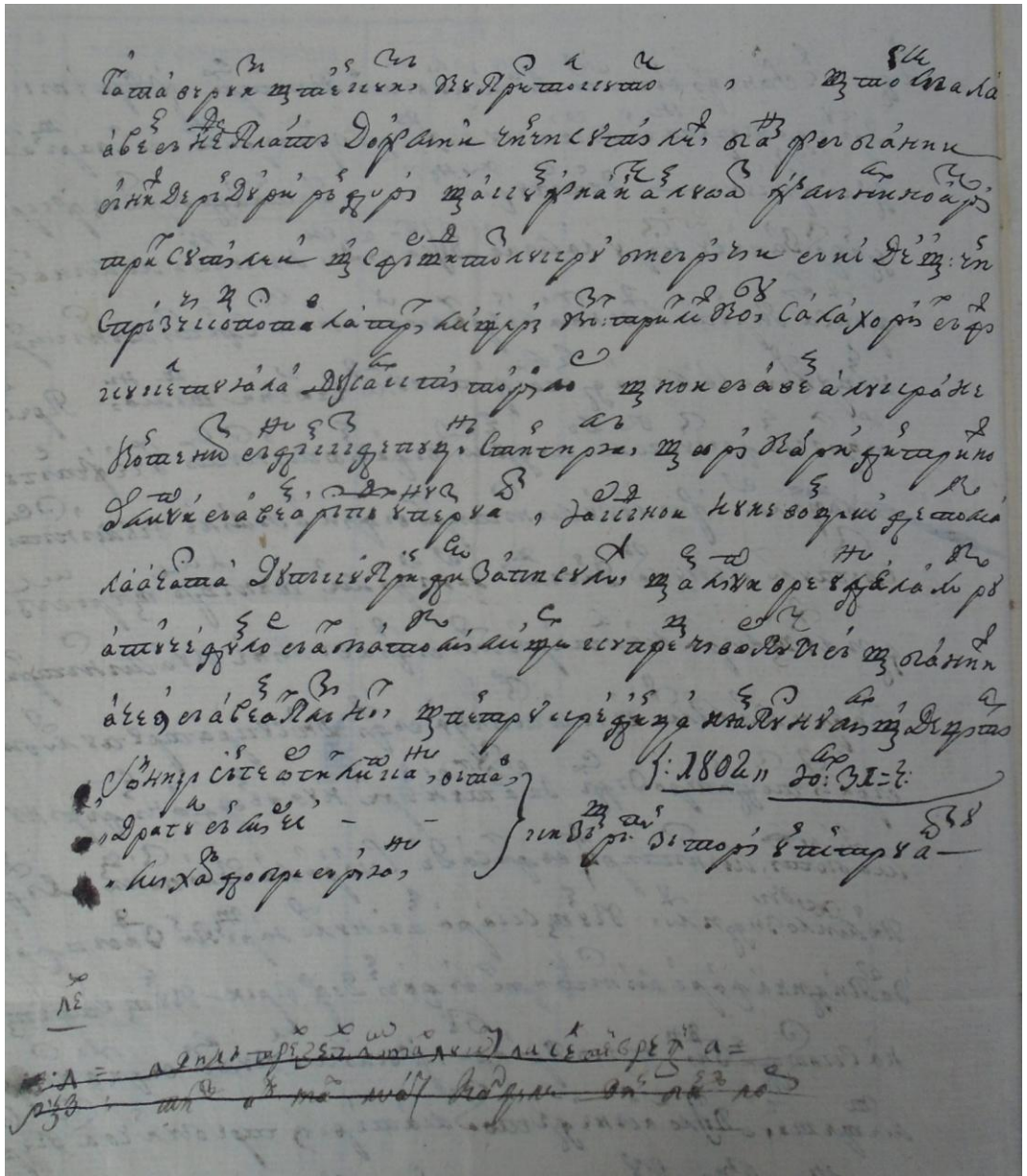
Eu, Ioniță vătaf.

Eu, Dragul vătaf.

Eu, meșterul Mihai.

<Pe verso-ul filei a doua>: (1)802 iuli(e) 31 / Zapis de tocmala calfilor de chetrari.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/2, original, difolio.

Ediții: Prof. Emil Diaconescu, *Zugravi de biserici necunoscuți*, în „Studii și cercetări de istoria artei”, Seria artă plastică, Tom 14, nr. 1, 1967, pp. 97-98, nr. 5; Idem, *Zugravi de biserici necunoscuți*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul XLVI, nr. 9-10, septembrie-octombrie 1970, pp. 541-542, Anexa I; reprodus și în Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”- Metoc din Galați*, pp. 61-62.

10.

1803 ianuarie 23

Asămine di pi cea adivărată.

1803 ghen(a)ri 23, Galați. Iată însămnez de câț(i) bani am să eu cu zapis după cum mai gios să arată.

Lei	
248	Într-on zapis lui Ovache arman sumă cu dobânda banilor pără astăz(i).
220	Într-on zapis lui bașa Todor Caracada până la mart(ie) 29.
200	Într-on zapis lui Gheorghii Cărhăghia.
69	Într-on zapis lui Ghiulca arman cu dobânda lor până astăz(i).
1190	Într-on zapis lui Ghiurghi Caramanli cu dobânda lor pără astăz(i).
535	Tot la Ghiurghi Caramanli, socotind cu dobânda și o lună esti dăruită dobânda.
206	Într-on zapis lui Minsu placintari.
1400	Într-on zapis lui H(a)gi Carabet din Eș(i) care scrii de două mii lei și alegându-să au rămas celi di mai sus bune.
77	La Anton blanariul, având la dânsul niști blani.
	Un zapis s-au găsat a lui Caranfil de două mii două suti lei și altul di patruzăci lei, dar socotind și plătind au rămas:
182	Adică una sută optzăci și doi lei.
4327	
	Și două magazali gios la șcheli di iasta parte fără loc numai binaoa, căci locul aste a măn(ăs)t(i)r(ii).
500	Naht, bani numărați.
800	Iarăși într-o pungă cu număr.
1000	Straile ce am și alti mărunțusuri.
6627	
1000	Las și unui epitrop după moarte me să mă pominiască într-on an sau în doi cât vor agiunge, casa cari șad esti afierosată măn(ăs)t(i)r(ii) după această diiată în urmă am făcut milă fiilor mei ca să împărțască celi de mai sus arătate amândoi fii mei cu paci. Iar din celelalti câti am dat cu mâna mea după cum m-au luminat Dumnezău, de vor ceri ceva dintr-aceli ce am dat să fii afurisât(i) de Dumnezău și de trii sute și optsprezăci Sfinți Părinți.

Gheorghii Cișman.

Caramfii lui protopop.

Ghiurghi Lăpădat.
 Erei Enachi duhovnic.
 Iordachi erei.
 Erei Ioan.
 Lefter post.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/3, copie.

11.

1803 ianuarie 23

Copii
 Copii asămine di pi cea adivărată.
 1803 ghenari 23, Galaț(i).

Au dat Dumnezeu nouă oaminilor toati bunătățâli pământești să le metahirisâm fiișticari la trebuințale noastre și să li dăm și altora, și trăind să aibă a stăpâni toate câte i s-au dat, iar după moarte să li lasă cliro(no)milor și ori undi va vre.

Așadar și eu Gheorghi Sișmanoglu socotind la moarte care este nevăzută, fiind încă în sâmtâre, am socotit să fac această diată și să las avere me la orânduite obrază. Și întâi rog pe creștini să mă erte, ca și pre dânși(i) să-erte Premilostivul Dumnezeu. Al doile, las acolo unde Dumnezeu m-au luminat și m-am îndemnat însuș la bisărica Sfințâlor Arhangheli ce m-am pus să o fac însuș(i), osăbit de celi ce am dat mai înnainte, iarăș(i) afierosăsc tot la această bisărică.

Lei	
11280	Adică unsprezăci mii două sute optzăci lei.
1500	Adică una mii cinci sute lei. Cu aceste să s(e) facă clopotili și un magazii despre parte duna, împreună cu unul mai mic ci este didisupt acestuia cu bina și loc împreună. Alti patru magazali în parte de sus, numai locul să afierosăști mănăștirii. Asămăni și casăli în cari șădi, și un ciasornic de părete, și un cazan ca de douăzăci ocă, un fer de corabii îl dau ca să facă limbi pentru clopote, patru părechi cuțate i furculiță și cu linguri de argint, și o farfurie de dulceț(i) i cu lingurițâli de argint, și șapte zarfuri de argint cu felegeeile lor. Care

	argintării vânzându-să să s(e) cheltuiască la trebili bisăricii. Așadar mă rog săvârșindu-să bisărica și prisosând bani să s(e) săliască a faci și un ciasornic mare pe diasupra clopotniței ca să s(e) auză în depărtat loc. Las și două ocă argint cântărat pentru candeli și cadelniță. Cu toati aceste, după moarte me, fără zmintială să aibă a mă îngropa înlăuntru în bisărică den a driapta, și de va fi și nesfârșită bisărica nu înpiedică.
100	Adică una sută lei iată las pentru ca să s(e) cumpere și o piatră ca să s(e) acopiri mărământul ¹ meu (las și clironomilor mei).
500	Adică cinci sute lei naht fiului meu Lefter.
500	Adică cinci sute lei fiului meu Gheordachi, adică
500	Adecă cinci suti lei fiicii meli Casandra, copii.
500	Adică cinci sute lei fiicii meli Pagona. Las și la doi fii ai mei două magazali în parte de sus numai binali să iai fișticari câte unu, adică Lefter și Gheordachi. Mai las la amândoi fii mei 3 zăpisă nescrisă în catastihul meu: un zăpis de șasă suti lei a lui cap(i)t(an) Adam și socotindu-să cu dobânda lor fac să iei una mii două sute lei. Încă un zăpis lui Pantii de două sute lei fără nici o para dobânda. Alt zăpis a lui staroste de jâd(o)v(i) Moisă de două sute lei. După aceste las și aceste aceste de mai gios arătate mărunțușuri să li înpartă truspatru fii mei, atât feti, cât și ficiori: trizăci și nouă bucăț(i) de ineli și cercei de aur, și ca patruzăci dramuri argint sârmă, două puști și două pistoali, un ceasornic de săn, două harhaluri de aur, acesti să li înpărțască fără tulburare ca frațai. Dar pentru doi fii ai mei am mare parapon că nu m-au căutat ca pe un tată.
1000	Adică una mii lei la Sfântul Mormânt pentru pomenirea me.
1000	Adică una mii lei la toate măn(ă)st(irile) de La Sfenta Gură ⁸⁷ .
500	Adică cinci sute lei la Muntele Sinai(u)lui.
1500	Adică una mii cinci sute pentru Sfântul Gheorghii la Galați acești bani să să rânduiască la un neguțatori cinst(it) să curgă cu dobânda lor până ce va agiuta Dumnezeu să să înceapă bisărica a să face și atunce să aibă a să cheltui.
1000	Adică una mii lei pentru pomenire după moarte me până în sfârșit.
1500	Adică una mii cinci sute lei pentru Mănăstire(a) lui Adam ce este asupra munților Coluiluiului ⁸⁸ ca să s(e) facă, fiind stricată de cutremur.
500	Pintru Mănăstire(a) Niamțului să s(e) pominiască numile unui

⁸⁷ Sfeta Gora (Sfântul Munte).

⁸⁸ În cealaltă variantă: „munților Covorlului”.

	răposat, Paraschivi.
1650	Adică una mii șasă sute cinci zăci lei ca să măriti fiti săraci și să înbraci săraci și să-i agiute și la alte trebuință după cum va lumina Dumnezeu.
200	Adică două sute lei pentru bisărica Sfintii Parascheva ce s-au făcut la Pivati la eparhiia Silivrii.
1500	Adică una sută cincizăci ca să s(e) facă o fântână la ograda Sfântului Spiridon și de nu să va găsi apă, fii și aiure.
150	Adică una sută cincizăci lei lui Costandachi a bulucbășoai Catrinii.
200	Pentru hinul meu Lascarachi, ficior lui Chiriac.
30	Pintru un sarindari la Sfântul Neculai.
30	Pentru sarandari la Maica Precista lui Mavrumol.
30	Pentru sarandari la Precista.
30	Pentru sarandari la Sfânta Paraschiva.
30	Pentru sarandari la Sfântul Dimitrii.
30	Pentru sarandari la Sfântul Spiridon.
50	Adică cincizăci lei pentru o săracă fată ce să află lângă popa Traghelin care să s(e) rânduiască la un neguțătoriu cinst(it) cu dobânda lor ca să s(e) afle la vreme nunțai ei.
20	Pentru sarandari la bisărica lui Stavri.
20	Pentru sarandari la Prorocul Ilii.
20	Pentru sarandari la Mifail ⁸⁹ Arhanghel.
20	Pentru sarandari la Trii Sfetitili.
20	Pentru bisărica Maicii Precești(i) la Târgul Niamțul, undi este îngropată răposata fimeia mea.
20	Pentru Schitul Cutumba ⁹⁰ ci este lângă Troțuș lângă Palanga, unde este fata me îngropată.
20	Pentru slujnica me cea vechi, Catrina, ce am cununat-o .
20	Pentru bisărica Rusul lângă Căuești.
20	Pentru bisărica Ocnii lângă Măgura.
20	La hina Sulta preotias(ă) ce să află la Măn(ăs)t(irea) lui Adam.
20	Fimei(i) lui Panaiti Cromeda.
30	Pentru slujnica Mariia cari mă slujăști astăz(i) și ce am să eu prin izvod să-i fii dăruiti și o părechi paftale cari sânt nescrisă catastih.
20	Fămei(i) răposatului Petre, fiica lui Cațica.
20	Lui Gligori, giniri lui căp(i)t(an) Anton.

⁸⁹ Mihail.

⁹⁰ Schitul Cotumba.

20	Fămei lui Eni bacal.
20	Fimei lui Chirila.
20	Pentru o fimei Chiva cu doi copii.
10	Pentru popa Traghelina.
15	La Sfestor, fimei lui Nenu răposat.
10	Catrinii Gongoai.
10	Stanca, fimei săracă de lângă Vălali văt.
15	Pentru Arghiri ciobotariul corul ().
10	Pentru schitul Târgului Ne(a)mțul pisti Trotuș.
10	Slugii meli Radul osăbit di hacul lui.
10	Pentru o fimei Dimitra lângă cucoana Casandra.
10	La Schitul ci esti pisti Siret.
10	La Marin Chiurul chitrari.
10	La Lamba calic.
	Sfârșit celor de mai sus după cum au stătut.

Aceste las după cum am zis la fiișticare și cari va fi acela carili să clătiască această diiată și va vra să întoarcă aceli rânduiti, de va fi al meu să aibă blăstămul meu și a lui Dumnezeu și a tuturor Sfințâlor, iar de va fi acolisători streinu și va vra să facă zavastii p(r)intre rudeli mele ca să strici diiata mea aceasta, să aibă blăstămul lui Hristos și a Precistii și a tuturor Sfințâlor, și spre mai adivărată credință am pus și marturi pe mai gios iscăliți.

Gheorghii Sișman.

Gheorghii Avraam, am fost față, protopop.

Ghedion egum(e)n Sfântului Neculai, față.

Erei Enachi duhovnic.

To(a)der față.

Fr(a)ti Gheorghiu.

Petre Dimitriu mărturisăsc.

Alexă starosti di negustori, față.

Teohari Dimitriu mărturisăsc.

Chiril arhimandrit față.

Nitalcu ierei mavromolit.

Petre h(ag)i Neto, scriu cu poronca giupânului Gheorghii și mărturisăsc.

1803 ghenar 23

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/4. Original; ibidem, CX/20. Copie.

Ediții: Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 63-68 (transcriere de Viorica Solomon).

12.

<după 1803 ianuarie 23>

Venitul mitohului din Gălaț(i).

Lei

500: cinci casă.

600: De la scutelnici.

550: Una magaza.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/67, original.

13.

1803 februarie 8

Cu căzuta plecăciuni mă închin d(umitali) arh(on) bani.

Părintile starețul și cu tot soborul Svint(e)i Mănăstiri Niamțul fac rugămintele pentru un Dobre păscariul din Galați, ci este în numărul oaminilor bașbulucbășiei de acolo ca să-l lasi slobod din slujba în care si află, si fie pascari mănăstirii (...) ¹. Și macar că nici a si lăsa lipsi din slujitori nu si poate, dar și di si va pute faci economie ca si de pe acela pascari mănăstirii spre ajutoriul hranii săborului de acolo este bine.

Poftesc pe d(umnea)ta si poroncești si si găscă alt om si si pue slujitori în locul aceluia și pe Dobre păscariul si s(e) de svintei mănăstiri că va fi pomană și dumitali și mie.

(1)803 fevr(uarie) 8.

Iar eu sint dum(i)t(a)li mai mic ca un frati.

<ss>.

<Pe verso-ul filei a doua>: Cinst(it) al meu mai mare ca un frate d(umitali)i arh(on) banu Costachi Carage părcălab de Galaț(i), cu căzută plec(ăciune); / Mănăst(irea) Niamț; Pentru un om pescari din Gălați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/5, original, difolio.

¹ Loc gol.

14.

1803 februarie 8

Cu fiiască plecăciuni sărutu cinstita și blagoslovitoare dre(a)pt(a) Sfinții tale, părinte Sofronie, stareți a Sfintii mănăstirii Ne(a)mț.

Pre plecată scrisoare me cătră Sfinția t(a) de alt nu este făr(ă) decât vei ști Sfinția ta că scrisoare ce me-i trimis amu luatu, și cele scrise amu văzut. Numai Dumnezeu să fie într-agiutor pentru noo sute lei. Amu rugatu pe dumi(sale) jicniceru(l) Coste și au trimis înștiințat pe Sfinția ta că di la Crăciunu păr(ă) astăzi mă luptu cu patima me ce gre, asemenea cumu și știe părintele Veniiaminu că amu tras și astă vară și cumu tot într-acestaș(i) chip; și văzându-mă tare bolnav m-amu socotit de amu făcut diată, și amu mai închinatu la Sfint(ii) Arhanghel(i) unsprezece mii de lei și mai bine, și la alt(ă) mănăstiri la Ierusalimu, și la Sfântagură, și la Sinaia, și la alte locuri. Și amu făcutu părți și la doi feciori câte 500 lei și câte o magaza, însă numai binalile, iar locul este a lui Sfeti Arhanghel(i), dupe cumu este și închinatu. Și amu iscălitu și în diată pe protopop, și pe duhovnic(ul) meu, și pe igumenu de Sfeti Gheorghe și pe alții neguțători, dar îndată au prinsu necuratu(l) drac de veste ca să mă zmintesc, zăcându ca să fac parte bună. Și feciorilor deosăbit încă le(a)mu lăsat 1000 lei și straiile mele, cumu și niște zapise ce nu sânt băgate în socoteala dieții, bezi și altă mie lei care arātu mai sus, și totu în voe nu le poci intra. Din care amu drept să nu le las nimic din ale mele, căci feciorii mei sânt vinovați, că lângă mine n-au vrut ca să șadă să mă ajute și unul dintr-înșii au tras arme ca să mă omoare, celălalt nu m-au ascultatu iarăși și s-au însuratu neîntrebându pe părinți. Și căutându la pravilă îi dipărtiază di la clironomiia părinților. Dar eu cu toate aceste le(a)-mu făcut parte câtu amu vrutu. Neprietinii ce-i știe Sfinția sa părintele Veniiaminu, care îmi sta pricină mai

înnainte, mai pe urmă puindu la căi pe ginerile meu pe Iani, și aș(a) bolnav m-au tras la giudecată la dumn(ea)lui banul Caragea, cerându proti(mi)ia pentru locul de doă magazale, fiindu că eu amu datu de zăstre numai magazalile, iar nu cu loc, fiindu că locu(l) era atunci a lui Chiric(a), și îl ține(a)mu cu bezmanu și în urmă l-amu cumpăratu diodată, și cel di biserică, cumu și cel care este în Schele, ce sânt magazalele pe dânsul, și îndată le-(a)mu și închinat mănăstirii. Că și cu acel gându le-(a)mu cumpărat, dar în urmă sora vânzătorului iarăși puindoă la căi neprietinii cu proti(mi)ia, ei s-au sculatu ca să-mi ia locurile din mână. Au venitu călugării di la mănăstire Ne(a)mțului, amu arătat cumu că va să ia locurile di la mine și va să rămăe pomenire nefăcută.

Deci părinte starețe și cu tot săborul al Sfin(te)i mă(nă)stiri dinpreună di iznoavă au scris la Eși pe la boeri, ș-au trimis și călugăr, ș-au chematu pe sora lui Chiric(a) ce să protomiia, și rugându-se boerii și cucoanile boerilor, au plecat-o și i-au și datu și 500 lei pentru proti(mi)ia. Și într-acestași chip s-au luat locu de al doile, însă ca să fie danie la mănăstire Ne(a)mțului, iar nu la mână streină.

Deci auzându dumi(sale) banul Caragea acest cuvânt, au răspunsu că n-are ei nici o drept(ate) și să plătească bezmanu, iar Sfinții ta iar să trimiți de iznoavă pe părintele Antonie la Eși ca să mai ia o mărturie di la feme(i)e, cumu și di la alți boeri care îi știe părintele că au fostu faț(ă), cumu și dumn(ea)lui Cazamir¹ fiindu, că s-au datu banii femeii prin măn(a) dumisale. Și câtă cheltuială va face părintele la Eși este loc de a eși cheltuială și luându mărturiia aceia cu iscăliturile boerilor, să s(e) trimată aice ca să o vază și dumn(ea)lui banu(l) ca să s(e) încredințezi, pentru ca să s(e) ia bezmanu de 4 ani de cându este afierosit acel loc, și să nu socotești părinte că acest loc este prostu, că la vreme aceasta face face cât de puțin 8 pungi de bani; Că isprăvindu-se această treabă poate ca să s(e) ia făr(ă) de greș 100 lei bezmanu și mai bini, căci chiriia binalilor este 300 lei pe anu, și cumu nu să va lua pe anu bezmene di toată dugheana câte 25 lei, că sânt alte locuri alătore cu mine și dau bezmanu pe anu câte 60 lei, dar 25 lei nu-i nimic.

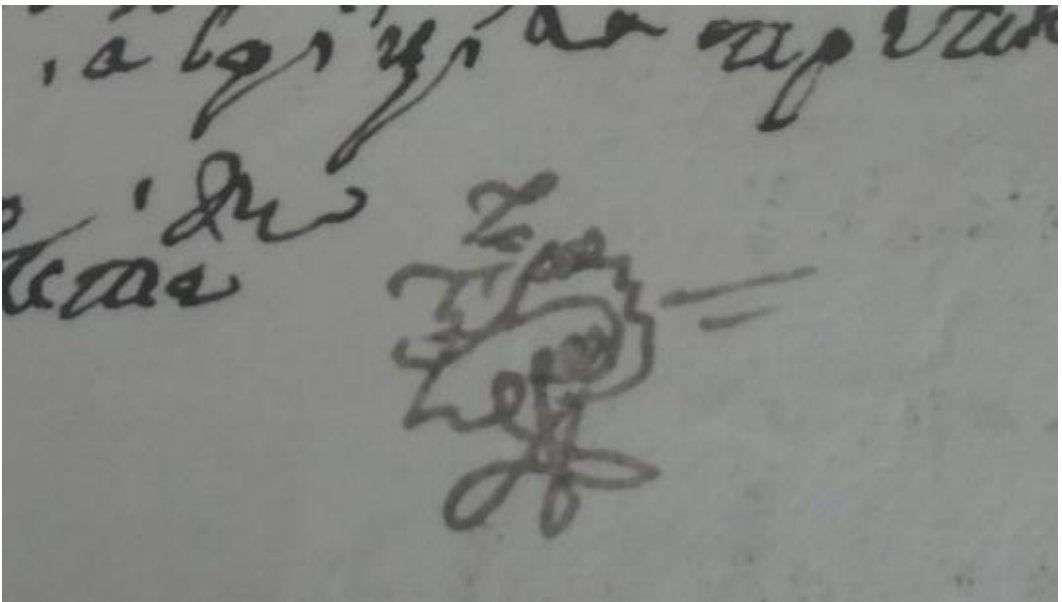
Dar mă rog părinte că în ce ceas vei lua scrisoare aceasta, numaidacă să pornești la Eș(i) ca să apuce înnainte pe feme(i)e, ca să nu să apuce să s(e) facă într-o răzvrătire, fiindu că temeiu nostru este tot la feme(i)e, și este femeia săracă, să nu cumva să întoarcă, că iacă acumu sânt răi oamenii. Și părintele Veniaminu să s(e) știe că au venitu Ilie de la Brăești și s-au datu 300 lei, fiindu că are var gata acu în post să-l aducă.

Și mă rog mai scriți o scrisoare cătră dumi(sale) serdar(ul) Neculaiu ca să mai pue silință pentru varul ce l-au plătitu dumi(sale) ca să nu ni să dei di zmintială, și cându va veni părintele în gios să nu să uite să aducă niscare covățele și căușe ca să le fie pentru trebuința mănăstirii. Deosăbitu vei și Sfinția ta că-ndeosăbit de banii cei arătați de mai sus, iar mai dau în diata ce amu făcut, mai dau și 1500 lei pentru trebuința clopotelor, și încă și două magazali cu locu(l) lor iar le dau mănăstirii, (o)săbit că sântu și 2 oacă de argint curatu care este pentru trebuința potirului, și pentru cădelniți, și pentru candile. Și de este frun meșter bunu ca să lucrezi argint la târgul Ne(a)mțului să mă înștiințați ca să-l trimițu acolo, iar de nu a fi acolo ș-a fi la Eși, iar să mă înștiințezi la cine să-l trimițu acesta.

1803 fevr(uarie) 8

Și rămâiu al Sfinții tale pre plecatu fiu sufletesc.

<ss> Gheorghe Șișman.

<Pe verso-ul filei a doua>: Întru cinst(ită) și blagoslovitoare dre(a)pt(a) Sfinții sale părint(e)lui starețului Sofronii, a Sfinții mănăstiri Ne(a)mțului, cu fiiască plecăciuni; Această scrisoare să șadă la un loc cu diata mitohului din Gălați, fiind a ctitorului Gheorghie Șișmanul.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/8. Original, difolio.

¹ A fost scris inițial „Cantamir”.

15.

1803 februarie 20

Pentru pricina a doo locuri din Gălați ci le-au vândut frati-meu Ștefan Chiric(a) biv vel șatr(ar) lui Ghiorghii Șișmanu din Gălați, fără a nu-mi faci de știri mie, ca una ci mă protimisăsc ca să le eu eu, și mai pe urmă auzind de vânzarea acestor locuri prin judecată am voit ca să le răscumpăr.

Deci fiind că m-am pliroforisit că dum(nea)l(ui) Gheorghie Șișmanu aceli locuri le-au luat ca să facă pe unul o sfântă bisărică și pi celălalt fiind că ave doao magazali făcuti să le de zăstri bisăricii, și bisărica să o închini la Sfânta mănăstirea Neamțului. Pentru aceia m-am învoit ca să s(e)facă pomenirea aceasta atât ctitorului Ghiorghie Șișmanu, cum și nouă, după cum mai pre larg să arată în condractu ci i s-au dat atunce și încredințăm și printr-această al doile scriso(a)ri că arătând la vreo judecată să nu poată ave nici o supărari, și am iscălit.

1803 fevr(uarie) 20

Eu Ileana Chirica încredințaz.

<ss>.

Pan(ai)t Caz(i)mir serd(a)r martur.

Ioan Gosan jic(ni)cer mart(o)r.

<Pe verso-ul filei a doua>: Zapis a dumi(sale) Ileana Chiric(a) pentru pricina a 2 locuri di Gălați ce le-au vândut lui Gheorghie Șișmanul. 1803 f(e)v(ruarie) 20.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/9. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 6.

16.

1803 mai

Galații

În ce chip s-au adiverit asupra unora din răm(ă)șișurili mortului Ghiorghii Cișman di aice din Galați și la ce locuri sânt afirosite de însuși.

1803 mai

Gheorghii Lepădat, neg(u)țitor de aice, au arătat că în zăoa de marți, cu patru zăli mai înnainte păr(ă) a nu muri, l-au chemat mortul Ghiorghii Șișman, vrând să-i încredințazi o somă de bani gata în naht, cu hotărâre ca să-i dei pe la unili locuri rânduite și afirosite de însuși. Și nevrând numitul a priimi i-au făcut cuvânt cu blestăm că n-au mai rămas legi și creștinătate în vremi ci nu găsaști un credincios omu ca să-i încredințazi celi rânduite pentru sufletul său. Și pentru ca să nu triacă pisti jurământ și să s(e) mulțamască la cerire ci i-au făcut, banii tot n-au voit ai priimi, dar prin punere la cale s-au socotit și pe bani i-au încredințat la alte mânu săguri, și de la primitorii banilor luându-s(e) săneturi cu arătare a numi unde și la ce locuri să s(e) dei.

Toate aceli săneturi li-au primit la mână sa, care aducându-li de fați, să vădu cu această sumă, însă:

Lei	
12780	Un sănet cu care las(ă) și rânduiești în facire celor trebuincioasă a bisăricii ce au început a să faci aice în târgul Galații, numindu-l titor măn(ăs)tirii Niamțului și a Săcului, însă îi hotărăști afară din 15000 lei, ce de mai înnainte sânt lăsați la epitropiia dum(nealui) jic(ni)cer(ului) Coste Vasiliu, tot în facire(a) numitii bisărici, unde și cuvânt au lăsat de s-au îngropat mortul.
2100	Al 2 sănet, prin care rânduiești 1000 la măn(ăs)tire(a) Sfântagură și 1000 lei la măn(ăs)tire(a) Sfântului Mormânt, și 100 lei să s(e) dei sărindară la bisăricili di aice, din carii 100 lei ai sărindarilor s-au și dat pe la bisărici.
520	Al 3 sănet, prin care rânduiești 500 lei milostenié la măn(ăs)tire(a) Niamțului, care după sănet(ul) părintelui stareț de acolo i-au și dat, și 20 lei sărindari la bisărica din târgul Niamțului, unde este îngropat(ă) fămeia soțul mortului, pe care iarăș i-au dat.
200	Al 4 sănet, prin care rânduiești să s(e) dei măn(ăs)tire(a) Epivat, ci să

	prăznuști Sfânta Paraschiva.
15600	Această sumă de bani după săneturi este încredințată în număr bani gata la mâna lui Petriu Dumitriu, tovarăș lui Savva Caramanlău, neguțitor sigur, și o sumă să află stând și păr(ă) acum, iar toate săneturile fiind din anul acesta 1803 fevr(uarie) să află la mâna numitului Ghiorghii Lepădat.
500	Al 5 sănet, a egumen(u)lui de măn(ăs)tire(a) Sfânt(u)lui Necolai de aice, prin care adiveriază însuș că i-au priimit de la mortul Șișman, fiind rânduți să-i dei la măn(ăs)tire(a) Sinaiia, care sănet fiind din anul acesta fiv(ruarie) 18, să află tot la mâna numitului Ghiorghii Lepădat.
	Au mai lăsat mortul la mâna numitului neguțitor și o diată cu slovă grecească tot din anul acesta ghen(a)r, iscălită de însuș mortul, cum și de alții, pe care diată prin cuvânt i-au hotărât ca cu sâgur ocazion să-l triimată la părintele starițul de măn(ăs)tire(a) Niamțul, de unde să ia sănet că au făcut-o teslim, arătându-i că la măn(ăs)tire(a) Niamțului mai are și alte a sale adiverinți date și cu a sa iscălitură încredințate, atât asupra facirii bisăricii de aice, cum și pentru alte afirosiri.
	Au mai lăsat mortul tot la mâna numitului neguțitor și un plic cu zapisi i scrisori netrebnici și neștiute, legat și picitluit cu peceti sa, scriind deasupra plicului cu blestăm ca în ceas(ul) ce-ș(i) va da mortul sufletul, așa legate picitluite să li arunce în foc să ardă. Pe care numitul necutezând a urma îndată au făcut arătare întâi aice la părcălabié, și pentru ca să nu nască vreo pricină i s-au zâs ca să li îngăduiască păr(ă) va vini și Iordachi, unul din ficiorii mort(u)lui, fiind la București, și atunce să s(e) urmezi. Care viind și numitul Iordachi și nepriimind blestăm părințasc li-au pus pe foc și au arsu așa picitluite cum au fost, după cum și însuș amândoi ficiorii mortului nu tăgăduesc.
2500 lei	Al 6 sănet, tot din anul acesta fivr(uarie) 15, prin care rânduști ca să s(e) dei în prefacire și meremetul măn(ăs)tirii Sfântul Ghiorghii di aice, fiind stricată de cutremur, însă sănetul să află la mâna lui Flore mumgiu, epitrop numitii măn(ăs)tiri și banii în număr la mâna lui hagi Ghiorghii băcălbaș de aice. Din carii arată numiții că 400 lei s-au și dat în facire varului pentru meremet și prefacire bisăricii, după afirosire mort(u)lui.

<SS>

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/10. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 7.

17.

1803 iunie 1

Arătare după cum cuprind amândouă diețale mortului Gheorghii Sișmanul ot Galaț(i).

1803 iuniu 1.

Lei	Bani	<i>Diata ci dintâiu</i>	
26535		Rânduieți să să de la locurile di mai gios arătate, adică:	
		Lei	Bani
		12780	
			La bisărica ce începus(e) a faci la Galaț(i) bez 15000 lei ce arată sânetul aceștii somi că s-ar fi aflând supt epitropiia jic(ni)ce(rului) Coste Vasăliu.
		2100	
			Lasă la 4 fii lui și pentru o piatră cari să s(e) pui pe mărmânt(ul) lui.
		1000	
			La Sfântagura.
		1000	
			La Sfântul Mărmânt.
		500	
			La Muntli Sinai.
		1500	
			La Sfântul Gheorghii ot Galaț(i).
		1000	
			Prohodul și pomenire lui la un epitrop.
		1500	
			La Mănăstire(a) lui Adam.
		500	
			La Măn(ă)st(i)r(ea) Niamțului.
		1650	
			Ca să s(e) măriti fiti săraci.
		200	
			La Măn(ă)st(i)r(ea) Epivatului.
		150	
			Ca să facă o fântână.
		150	
			Lui Costachi a Catrinii bulucbășoai.
		200	
			Hinului său Lascarachi, fiul Iancului.
		705	
			Să s(e) de sărindari la bisărici și alti mili după cum mai pre largu și anumi arată această dintâi diiată.
		24935	
			S-au făcut bani gata.
		1200	
			Un zapis a lui căp(i)t(an) Adam.
		200	
			Un zapis a lui Patiiian.

		200		Zapis a lui Moisa staroste de jid(o)vi.
		26535		
15000				Să află supt epitropiia jic(ni)ce(rului) Coste Vasăliu ca să facă bisărică după cum arată sânetul lui Petru Dimitriu de 12480, care este în mâna lui Gheorghii Lepădatul.
41535				Suma banilor ci să arată în diiata cea dintâi.
4327				Datoriile ci să arată în diiata de al doile, iar ace dintâi nu sânt.
1000				Straile și alti mărunțușuri care iarăș numai în diiata cea di al doile să arată
46852				Soma
<i>Diata de al doile</i>				
Lei	bani	Să arată că sânt datori cu zapis, adică:		
		Lei	Bani	
		248		La Ovachi arman.
		220		La To(a)dir Caracada.
		200		Gheorghi chihaiia.
		69		Ghiula arman.
		1190		Ghiurghii Caramanlău.
		535		Tot Ghiurghii Caramanlău cu al doile zapis.
		206		Mițul placintariul.
		1400		Hagi Maraoit A(...) ¹ .
		77		Anton alamariul pentru niști blani.
		182		Caramfil dintr-un zapis de 2200 lei și alt zapis de 40 lei.
		4327		
1300				Bani naht, adică:
		500		Într-o pungă.
		800		Într-altă pungă.
1000				Straile mortului și alti mărunțușuri.
1000				Unui epitrop ca să-i caute de suflet.
7627				Soma ce să arată în diiata de al doile, cari bani rânduiești ca să-i împartă amândoi fii mortului, pe care îi blastămă di vor cerca a lua ceva mai mult decât celi rânduiti și dati di cătră dânsul, cari acele după sâneturili ce-au lăsat în mânuli lui Gheorghi Lepădatu cuprind soma banilor ce mai gios să arată, adică:

15000				Supt epitropiia jăc(ni)ce(rului) Coste Vasiliu ca să facă bisărica.
12780				La Petru Dimitriu cu un sânet prin cari orânduiești banii iarăș spre facere bisăricii și alti trebuincioasă ali ei.
2100				Iarăș la Petru Dimitriu cu al doile sânet prin cari rânduiești, adică:
		1000		La Sfântagură.
		1000		La sfântul Mormânt.
		100		Sarandaruri la bisărici.
		2100		
37507				
Lei	Bani			
37507	<i>Soma den urmă.</i>			
520				Iarăș la Petru Dimetriu cari le rânduiești iarăș pren sânet, adică:
		Lei	bani	
		500		Milă la Măn(ă)st(i)r(ea) Niamțului.
		20		Iarăș la bisărica ot Târgul Niamțului.
		520		
200				Iarăș la Petru Dimitriu cu al patrăle sânet cari rânduiești la Măn(s)t(i)r(ea) Epivatul.
500				La egumenu(l) de la Măn(s)t(i)r(ea) Sfântului Neculai di la Galaț(i) cu al cincile sânet prin carili rânduiește să s(e) de la Munteli Sinai.
1500				La hagi Gheorghe Bacalbaș de la Galaț(i) cu al șasăle sânet cu care rânduiești să s(e) de la (...)² și meremet Măn(ăs)t(i)r(ii) Sfântului Gheorghii.
40227				Soma dieții al doile.
1600				Datoriile ce să cuprind în diiata al doile, iar la ce dintâi nu s(e) cuprind, adică:
		1200		La cap(i)t(anul) Adam cu zăpis.
		200		La Patian.
		200		La Moisă starosti di jid(o)v(i).
41827				
<i>Perilipsis</i>				
		46852		Soma ce cuprinde în diiata ci dintâi și în cea de al doile.
		41827		Soma ce să cuprindi în diiata al doile și datoriile ci să cuprindu în diiata cea dintâi.

		5025		
<i>Acareturili și alti lucruri a mortului Gheorghii Șișmanu ci să cuprind în diiata ce dintâi că are:</i>				
1	Mică ci este spre duna și cu altă magaza ce esti supt acia cu bina și locul lor.			
1	Locul de 4 magazali ce sânt spre parte de sus pe care afierosăști măn(ăsti)r(ii).			
1	Casăle în cari și di.			
1	Ceasornic de părete.			
1	Cazan ca de 20 ocă.			
1	Fer de corabii.			
4	Tacâmuri de mas(ă) argint.			
1	Farfuriuță de dulceț(i) și lingurița de argint.			
7	Zarfuri de argint.			
7	Filighini.			
2	Ocă argint cântărit.			
2	Magazali numai binaoa.			
1	Zapis a lui cap(i)t(a)n Adam.			
1	Zapis a lui Patiiian.			
1	Zapis a lui Moisa starosti di jid(o)v(i).			
39	Bucăț(i) de ineli și cercei aur.			
40	Dram(u)ri agint sârmă.			
2	Puști.			
2	Pistoali.			
1	Ceasornic de sãn.			
2	Iartagani de aur.			
<i>Celi ce să cuprind în diiata cea dintâi că las(ă) ficiorilor lui.</i>				
Lei	Bani			
2000				Bani gata, adică:
		Lei	Bani	
		500		Lefter.
		500		Iordachi.
		500		Casandra.
		500		Păuna.
1600				Datorii, adică:
		1200		La căp(i)t(anul) Adam.
3600				
3600	Soma din urmă.			
		Lei	Bani	

		1200		Soma din urmă.	Acele să li împartă numai fii lui amândoi.
		200		La Patiiian.	
		200		La Moisa starost(e) di jid(o)v(i).	
		1600			
		2		Magazali numai binalili iarăș numai ficiorilor.	
39	Bucăț(i) ineli și cercei aur.				
40	Dramuri sârmă argint.				
2	Puști.				
2	Pistoali.				
1	Ceasornic de săn.				
2	Iatagani aur.				
3600	Banii soma.				
<i>Celi ce să cuprind în diiata cea de al doile că lasă fiilor săi.</i>					
Lei	Bani				
4324				Datoriile precum mai sus anumi să arată.	
1300				Bani gata.	
1000				Straili mortului.	
6624	Acele să li împartă amândoi fii lui, iar mai mult să nu cei decât aceia ce-au dat și au rânduit cu însuș mâna lui cum mai sus arată.				
<i>Cerire ci să face de cătră ginerii mortului Gheorghii Sișmanul.</i>					
2384				Fiica lui, adică:	
		Lei	Bani		
		1634		Celi ci nu agiută la zăstre ei la prețaluire din izvodul ci i s-au dat mai gios să arată.	
		180		Dobânda a 2500 lei.	
		70		Plata.	
		500		Ci-i lasă prin diiata cea dintâi, bez câtiva ineli și o butcă nouă.	
		2384			
2384				Soma din urmă.	
		Lei	Bani		
		2384		Soma din urmă.	
		200		Eni Papa Gheorghiu, cari nu agiungu la zăstre la prețaluire mărgărintariului din izvodul de zăstre.	
				O parte de moșia care esti la Lipova di la Covărlui iarăș din izvodul de zăstre pe care nu	

				o are în stăpânire(a) lui, pentru că au luat-o răzăși de la mortul Sișmanul cu giudecată și altă nimică (...) acestue n-au luat.
--	--	--	--	--

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/6.

¹ În limba greacă.

² Spațiu gol.

18.

<după 1803 iunie 1>

Pricinile din diețali lui Gheorghi Sișmanul.

Lei	Bani	
41827	-	Avere lui după cum să arată în diiata cea di pi urmă.
5025	-	Lipsăsc din arătare diețai cii dintâi, să să scrii parcălabilor triimițându-să și această socotială să cerceteză și să de samă epitropii din ci pricină lipsăsc.
6627	-	Lasă la doi ficiori a lui, adică:
		Lei
		1300
		În bani gata.
		5327
		În datorii cu zapisă și în strai, cu cari numai fii lui nu să mulțămăsc nefiind diiata cu rânduială făcută, ci cer să clironimisască mai mult.
		6624
		2584
		Cer ginerii mortului cari nu să cuprind în diiată, adică lipsa din prețaluire zăstriei cari să arată în izvo(a)dili ci li s-au dat, și niști datorii, afară de niști părți di moșii cari nu li stăpânesc și le-au dat izvodul de zăstre.

Din toată avere(a) mortului ce mai mult ce mai mult să arată numai la ficiori rânduiești 6627 lei, după cum am ami arătat, iar ceialaltă averi o rânduiești să s(e) de la bisărica ce să face și alti mănăstiri.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/61.

19.

1803 septembrie 9

Dat-am adevărată scrisoarea noastră la S(fânta) M(ănăstirea) Neamțului și la tot soborul, precum să s(e) știe că trăgând noi judecată cu S(fânta) M(ănăstire) pentru strămbătatea ce ni s-au făcut de cătră părintele nostru Gheorghie Șișman din târgul Galaților, și socotindu-să de cătră Preaosfinția sa părintele mitropolit ca să ni împăcăm cu S(fânta) M(ănăstire) după sfătuirea Preaosf(inției) sale ce am dus scrisoare părintelui starețului, adică din afirosirea al doilea să ni să dea zăce pungi de bani.

Deci viind noi la S(fânta) M(ănăstire) cu scrisoarea Preaosf(inției) sali și cetindu-să de cătră părinți, s-au găsit cu cale și cu dreptate de cătră tot soborul ca să ni să dea acele zăce pungi de bani, precum le-am și priimit prin sinetul S(fintei) M(ănăstiri) de la dumn(ealui) Gheorghie Lepădat. Deosăbit făcând noi poftă și rugăminte atât Sfinții sali părintelui starețului, cum și la tot soborul, pentru locul a doao magazale a no(a)stre, care magazale ne sânt date de însuși părintele nostru stăpânire, ca adetiul ce ne rânduisă părintele nostru să dăm mănăstirii Mitohului, să ne-l erte precum s-au milostivit de ni l-au ertat, atât locul, cât și bezmenul ce să afiosisă prin danie și prin diiată ca să dăm besăricii Mitohului ce au închinat S(fintei) măn(ăs)tiri Neamțului, cum și pentru casa părințască asăminea, făcând rugăminte sfințiilor sale ca după cum s-au milostivit de ne-au dat locul numit a magazililor, să să milostivească a ne da și casa. La care milostivindu-să soborul ne-au și dat-o întru desăvârșită stăpânire, dându-ne și scrisori de întărire ca să avem a stăpâni cu pace atât noi și fii noștri, cum și tot neamul nostru, în veci, și orice vom vrea să facem ca cu drept lucrul nostru cel părintescu ce ni s-au dat de cătră soboru și de cătră Sfânta măn(ăs)tire aceste.

Și pentru credința am iscălit însuși noi.

1803 sep(tem)vr(ie) 9

Di noi amândoi frații hind în toată vrăsta am iscălit.

<ss> Elefteri Șișman¹.

<ss> Iordachi Șișmanoglu, pol.

Fiind că cei mai sus iscăliț(i), fii mortului Gheorghie Șișmanul, cu a lor bună voe și primire au dat scrisoarea aceasta la Sfânta mănăstire Niamțului, mulțămindu-se cu celi ce mănăstire au făcut milă cu dânșii de li-au dat, și mai mult nici odată să nu mai supere, s-au adevărit și de cătră noi.

1803 sept(em)v(rie) 16
 <ss> † Veniamin mitropolit Moldaviei.
 <ss> Costandin Balș vel log(o)f(ă)t.

<Pe verso-ul filei a doua>: A fielor răpoosatului Gheorghie Șișmanul din Galați ce dau la Sfânt(a) măn(ă)st(ire) Neamțului de învoială. 1803 sept(embrie) 9; 1803 sept(em)v(rie) 9. Învoială a fiilor Șișmanului ot Gălați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/11. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 8.

¹ Semnătură în limba greacă; Numele, conform registului.

20.

1803 septembrie 9

Dat-am această scrisoare a noastră la mâna dum(i)lorsali fiilor răpoosatului Gheorghie Șișman din Gălați, să s(e) știe că viind aici ni s-au rugat ca să le dăm casa cea părințască să fie a dum(ilor)sali, la care fiind și cu voia Preaosf(inției) sali părintelui mitropolitului, s-au milostivit soborul și le-au dat casa că să aibă a stăpâni cu pace, fiind că locul casăi este a Sf(ântului) Necolae, care umblă cu bezmăn. Și pentru credința am iscălit aceasta.

1803 sep(tem)v(rie) 9

<ss> Sofronie stareț S(fintei) M(ănăstiri) Neamțului.
 <ss> Timothei d(u)h(o)v(nic).
 <ss> Chiriac duhovnic.

Fiind scrisoarea aceasta făcută cu bună voia și priimire Precuvioșii sale starețului și a tot săborul Svintei măn(ăs)tiri Niamțul, s-au adevérit și de cătră noi.

1803 sept(em)v(rie) 16

<ss> † Veniamin mitropolit Moldaviei.
 <ss> Costandin Balș vel log(o)f(ă)t.

<Pe verso-ul filei a doua>: Două rezumate în limba greacă.

21.

1804 iunie 8

Încredințăm noi cu acest zăpis al nostru la mâna dum(i)sale chir Necola Gheorghiu precum să să știe că i-am vândut casa noastră întru una mie două sute cincizăci lei, însă locul casăi este pe locul Sfântului Nicolae și umblă cu bezman după cum să va pute învoi. Cari casă întâi au fost părintiască, și la moartea sa au fost dat-o danie împreună și cu alte aferosituri Sfintii mănăstiri Niamțului, la cari făcând noi rugămintă și cerire s-au milostivit soborul și ni-au dat casa înapoi ca să o stăpânim.

Drept aceia făcându-o vânzătoare numitului mai sus, i-am dat zăpisul nostru de vânzarea casălor, cum și sănetul Sfintii mănăstiri Niamțului, ce este întărit de sobor i de Preosfinția sa părintile mitropolii, Veniamin, și de dum(nea)lui log(o)f(ă)t(ul) Costandin Balș, ca să o stăpâniască în veci, atât dum(nea)lui, cât și copiei¹ din copiei dum(i)s(ale).

Și pentru mai adevărată credință ni-am iscălit.

1804 iuni(e) 8

<ss> Lefter Șișman.

<ss> Gheorgachi Șișman oglu.

<ss> Ἰωάννης Πάπαγεοργίου βεβαιοί στὰ ἄνοθεν².

Eu Căsandra, sor(ă) vânzătorilor, adiverez puind deget(ul).

ὁ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἡγούμενος Ἀθανάσιος βεβαιῶ³.

Costandin med(elni)ce(r), am fost față și mart(or).

Coste jic(nicer), mart(or).

Nifon monah și vichil S(fintei) M(ănăstiri) Neamțului am iscălit după cum să cuprin(de).

Gheorghii Lepădat mart(or).

De la părcălăbiia Galații.

Numiții vânzători viind înaintea noastră au adiverit prin viu cuvânt că cu a lor bună voiia au vândut și că ș-au luat plata deplin. Pentru aceia am încredințat și cu a noastre iscălituri.

1804 iuni(e) 10

<ss> Co(stan)d(i)n Caragea.

<Pe verso-ul filei a doua>: Rezumat în limba greacă.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/13. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 10.

¹ Așa în text.

² Ioan Papageorgiu adeverează cele de mai sus.

³ Egumenul de la Sfântul Nicolae Atanasie adeverez.

22.

<După 1804 iunie 8>¹

Ce-au rămas bani din suma ce-au fost asupra părintelui Nifon.

Lei	
1065	Au răspuns părintii Nifon că ar fi cumpărat băcălii și au triimăs la mănăstiri, cari i-am luat și sănet din mâna părintelui Nifon și să află la mine.
500	Tij, au vinit părintile Pafnutii și au rădicat acești 500 lei di au dus în sus.
300	Mi-au făcut părintii Nifon poliță di i-am plătit lui hagi(u)l Ionu din târgul Niamțului.
200	Am triimăs eu la Roman.
265	S-au luat din chiriia magazalii.
100	S-au luat din chiriia unei odăi.
40	Tij, s-au luat iarș unii odăi pe pol anu.
2470	Și sănt și boi ce s-au cumpărat cu bani băsericii. Acești bani sănt să să triimată pentru isprăveniia băsericii, cari bani sănt drepti lasați di răposatul tată-meu, și n-am lipsit a înștiința.

<ss> Lefter Șișman.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/65, original, nedatat.

¹ La această dată este atestat monahul Nifon.

23.

<După 1804 iunie 8>¹

Arătare pentru cum s-au cheltuit banii luaturile.

Lei	
7031	S-au găsit cheltuiți în izvoadele răpo(satului) Veniamin.
2171	S-au găsit tij cheltuiți în izvoadele păr(intelui) Isachie.
7576	S-au găsit tij cheltuiți în izvoadele păr(intelui) Nifon.
1145	S-au găsit bani luaturi din viniturile măn(ăs)tirii și cheltuiți.
1377	Banii ce am trimis la vistierie pentru chierestiaoa neferil(o)r turci ² .
644	Bani tij luoaturi din viniturile de la Gălați.
320	S-au găsit într-un izvod a fratelui Constantin cheltuiți dăj din banii tur(cilor).
1500	Am trimis bani de la măn(ăs)tire părinților de au cheltuit la caicile măn(ăs)tirii.
370	Au mai cheltuit și păr(intele) Ioachim.
22134	Fac – cheltuiți la facerea besericii de la Gălați.
6500	Să vede că i-au cheltuit însuși răpo(satul) ctitorul Gheorghie Ceșma(n)ulul.
5000	S-au dat fiilor ctitorului.
33634	Fac piste tot, adică 67 pungi și 134 lei s-au cheltuit până acum cu facerea bisericii de la Gălați cu cele zăci pungile s-au dat.

<Pe verso>: Sămușoara Gălaților împreună cu izvoadele.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/66, original, nedatat.

¹ La această dată este atestat monahul Nifon.

² Soldat din vechea armată turcă; soldat ienicer simplu.

24.

<După 1804 iunie 8>¹

Perilipsu de pe sama ce s-au făcut a besăricii Cișmanului din Gălați.

<i>Bani luoaturi de la ipitropi.</i>	
Lei	
9100	S-au luoat de răpo(satul) păr(inte) Veniamin de la dum(nealui) jăc(ni)ce(rul) Costea rânduri prin sineturi.
1700	S-au luoat de păr(intele) Isachie.
440	Acești bani au rămas de la păr(intele) Viniiamin și i-au cheltuit păr(intele) Isachie.
5096	S-au luoat de păr(intele) Nifon de la dumi(sale) Savva.
16336	Acești bani s-au găsit luoaturi de la ipitropi.
	Întoarce
<i>Cum s-au cheltuit acești bani.</i>	
Lei	
7031	S-au găsit cheltuiți în izvoadele răpoosatului păr(inte) Veniiamin.
2171	S-au găsit tij cheltuiți în izvoadele păr(intele) Isachie.
7576	S-au găsit tij cheltuiți în izvoadele păr(intelui) Nifon.
1145	S-au găsit bani luoaturi din veniturile măn(ăs)tirii și cheltuiți.
1377	Banii ce am trimis la vi(s)t(e)rie pentru cheresteaoa neferilor turci.
644	Bani, tij luoaturi din veniturile de la Gălați.
320	S-au găsit în izvodul fratelui Con(stan)d(in) tij din vinituri.
1500	Am trimis bani de la măn(ăs)tire pentru facirea caicilor măn(ăs)tirii.
370	S-au mai cheltuit și de păr(intele) Ioachim.
22134	Fac cheltuiți la facirea biséricii ot Gălați.
6500	Să vede că i-au cheltuit însuș răpo(osatul) ctitorul Cișmanul.
5000	S-au dat fiilor răpo(satului) ctitorului.
33634	Fac, piste tot, adică 67 pungi și 134 lei, s-au cheltuit păn(ă) acum la facirea biséricii ot Gălați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/64, original, nedatat.

¹ La această dată este atestat monahul Nifon.

25.

1805 mai 17

Cu ajutorul lui D(u)mnezeu voind eu ca să fac și să isprăvesc lucrul mănăstirii lui Gheorghie Șișman și să fiu ctitor împreună, să am voe înscris de la tot neamul răposatului ca întru nimic să nu fiu supărat, și de cuvioșii părinți de la sfânta mănăstirea Neamțul să fie întru pomenire, și am iscălit.

1805 mai 17.

Hagi Athanasie.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/7, original;
Cu o copie.

Ediții: Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, p. 68 (transcriere de Viorica Solomon).

26.

1805 octombrie 29

Izvod de câți bani s-au cheltuit la sfințirea besericii după cum arată în gios anume:

Lei	Păr(a)l(e)	
78	-	Am dat pentru noasprezeci coți cit pentru Sf(â)ntul Pristol i 12 coț(i), tij pentru dvere.
294	-	Pentru un clopot ce s-a luat de la Ștefan Brașoveanul, 48 oc(ă), câte șasă lei și zece pările oca.
16	30	Pentru doaă bucăț(i) astariu și bog(a)siu pentru căptușit.
6	20	Pentru una cadelniță.
10	-	Pentru așăzat feristrelor.
7	-	Pentru clești de stâns lumânări.
17	-	Pentru poliit potiriul.
9	-	Pentru noaă coți mușama la Oltar.
2	20	Tij pentru mușama.
2	-	Pentru un saftiiian la (a)nalugu.
12	-	Pentru zugrăvitul feristrelor.

7	-	Pentru zugrăvitul sfeșnicilor.
3	30	Pentru doao teste de ținte albe și galbeni.
-	10	Șfară, trii legături.
2	-	Pentru trei bureți la beserică.
-	30	Pentru un bricel.
-	26	Pentru sopen bun la Pristol.
-	14	Pentru doao oale de fier aromatice.
3	-	Pentru tămâe.
2	20	Pentru aloiu tij pentru Prestol.
2	-	Pentru sacaz.
4	10	Pentru her.
Lei	Păr(ale)	
1	-	Pentru doaăzeci dram(uri) zmirnă.
-	20	Pentru belciugili tij la bis(e)rică.
1	10	Pentru 2 garafi i doaă păhară.
1	35	La doao basmale.
1	-	Pentru sirmă tij la bis(e)rică.
2	-	Pentru doaă cățui tij.
1	-	Pentru un talger cos(i)tor.
1	5	Pentru un sfeșnic.
-	20	La doaă ibricele de steclă.
3	20	Pintru vergele la perdele.
1	15	Pentru candile de steclă.
1	5	Pentru cârlege la candile.
1	-	Pentru clopoti fringhii.
-	20	Pentru 2 mucări.
2	20	Pentru doaă crâstelniță.
2	-	Pentru mangal și lighean la Oltar.
-	20	Pentru una părechi cuțiți, tij.
12	-	La dulgheer pentru strani și scară.

Care face preste tot cheltuiala sfințirii besericii 518 lei i 18 păr(a)le, adecă cinci sute optsprezece lei și optsprezece păr(a)le.

ОКТ(ОМ)ВРИЕ КФ <29>.

✱ АВЕ <1805>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/8.

27.

<1805 noiembrie 6-1806 noiembrie 6>

Ce s-au dat de la sfânta Măn(ă)stire a Neamțului.

Lei	
1145	S-au găsit bani luători den veniturile mănăstirii și cheltuiț(i).
1377	Banii ce am triimis vistierie pentru cherestea neferilor.
320	S-au găsit în izvod fratelui turci ¹ Costandin, tij din veniturile măn(ă)stir(ii).
1500	Am triimis bani pentru facere(a) caicilor măn(ă)stirii.
320	S-au mai cheltuit și de părintele Ioachim tot de la măn(ă)s(tiri).
4662	Fac suma.
1000	Ce au luat pări(n)tili Antonie mai pi urmă.
5562	Fac suma piste tot, ce s-au cheltuit din Măn(ă)stire(a) Neamțului.

Izvod de câț(i) bani am cheltuit pe fieștecare lună.

1806 fev(ruarie) 28 zile

Lei	Par(ale)	
39	37	februarie.
63	26	martie.
105	8	april(ie).
105	7	mai.
118	34	iunie.
150	20	iulie.
50	30	avgust.
118	30	septemvrie.
127	17	octomvrie.
105	6	noemvrie.
106	-	Tot noemvrie pe poartă i ogradă.
45	16	dechemvrie.

Izvod pentru câț(i) bani să strângu pe lună la cutia preoților. 1806 mai

10.

Lei	Par(ale)	
52		mai.

106		iunie.
97	20	iulie.
86		avgust.
82		septembrie.
56		octombrie.
156		noiembrie.
81	20	decembrie.
649		Fac suma.
432	30	Am luat eu.
216		Au luat păr(intele) Icnatie ² .

Izvod pentru câț(i) bani s-au strânsu la dulapu pe lună de cându s-au sfințit biserica.

Vel(ea)t 1806 noemv(rie) 6 zile.

Lei	Par(ale)	
292	13	Până la martie 11 zile 1806.
188	3	april(ie).
132	18	mai 6 zile.
612	34	Fac suma.
149	18	iunie.
101	28	iulie.
116	31	avgust.
86	35	septembrie.
101	11	octombrie.
102	33	noiembrie.
30	-	De la chir Anastase.
16	4	De la alți creștini.
80	-	De la giupân Dracon Cheuriia pe dou(ă) casă pe pol an; iunie 10.
785	-	Fac suma.
21	7	noemvrii ... 30 zile.
129	8	decembrie.
105	-	De la Armașul, ianuarie 1807 chiria pe 12 case.
1653	9	

Izvod pentru câț(i) bani s-au cheltuit de la dulap la lucrul bisericii de când s-au sfințit biserica. 1805 noemvr(ie) 6.

Lei	Par(ale)	
81	28	Pe făcut dulapul bisericii.
24	20	Pe amvon și scări.
5	-	Pe lumânăr de lemn.
4	-	Pe masa Aerului.
6	30	Pe undelemnu.
10	-	Pe dou(ă) fanare.
7	20	Pe fofezi la făclii.
12	-	Pe proshinitarion.
8	-	Pe o poală.
8	-	Pe dou(ă) sfeșnice.
2	-	Pe dou(ă) prăjin(i) de brad.
6	-	Pe făcut cruce în Oltar.
15	-	Pe table de her, arvonă.
5	23	Pe poala iconostasului.
19	25	Pe șiret i saceacuri la steag.
6	24	Pe undelemn.
1	24	Pe mature.
1	2	Pe găitan la steag.
Lei	Par(ale)	
45	10	Pe lumânări.
40	20	Pe cinst(ite)le poale la icoane.
6	20	Pe făcut lumânări.
3	10	Pe alămâi i portocale.
<i>Până la april(ie) 6.</i>		
<i>Iar de la april(ie) 6 până la mai în 6.</i>		
3	11	Pe dulapi la uși.
24	4	Pe lucru la dulgher.
22	10	Pe 100 scânduri.
2	20	Pe geamuri
15	12	Pe her la uși.
1	32	Pe piroane.

40	-	La meșter de broască și baglamare.
5	30	Pe cămașa steagului.
8	-	Pe o icoană Maica Domnului.
15	-	La pardosala bisericii.
4	15	Pe undelemnu.
5	15	Pe iarbă de pușcă la Paști.
43	6	Pe lumânări de ceară până la mai.
563	4	S-au făcut această cheltuială în 6 zile.
<i>Iar de la mai în șasă după cum arată în jos.</i>		
Lei	Par(ale)	
1	20	Pe un dulap.
-	16	La mahal de adus.
-	24	Pe mature.
-	25	La mahal de adus scânduri.
12	20	Pe geamuri la odăi.
10	4	Pe cuie și balamale.
19	20	Pe scânduri.
15	39	Pe alte mărunțușuri.
3	15	Pe untdelemn.
26	20	Pe cadelniță.
29	30	Pe antereul diiaconului.
4	25	Pe var și cărămidă.
39	10	Pe zugrăvit făclii i cruce și alte.
92	20	Pe lumânări.
139	30	Pe legat hruba i pivnița.
80	-	La meșteri i piroane la pivniță.
80	-	Ți .
70	-	Pe cărțile grecești.
12	-	Pe dou(ă) icoane.
458	38	
79	10	Pe lumânări.
25	-	Pe table de her.
4	38	Pe undelemnu.
1	10	Pe mături.
1	10 (?)	Pe un scaun pentru candile.
4	-	Pe legat <i>Mineiu</i> moldovenesc.

-	20	Pe legat o <i>Liturghie</i> grecească.
6	-	Pe o ladă pentru pus cărțile ³ .
122	18	
1195	26	Atâta este cheltuiala pentru lucrurile care s-au făcut în bisărică.
266	26	Scat ⁴ bani(i) ci s-au dat pe lumânări de ceară.
928	34	Rămân.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/12, original.

¹ Cuvânt scris supra.

² Așa în text.

³ cărțile.

⁴ scad.

28.

1805 noiembrie 23, Galați

Încreditez cu această scrisoarea me, care am dat-o la mâna dumisali chir Iani Dimă că i-am vândut o casă ce am avut-o cumpărată de la feciorii Șișmanului Ghiurghi, care casă după moartea numitului au rămas danie Sfintii mănăstiri Niamțului, și soborul milostivindu-să au dat-o înnăpoi feciorilor răposatului că s-o stăpâniască cu paci, precum și cartea mănăstirii arată, împreună și cu iscălitura preosfinții sali mitropolitului și a dum(i)s(ale) log(o)f(ă)t(ului) Costandin Balș, și a vânzătorilor împreună și altoră.

Deci și eu stăpân fiind ca un cumpărător am vândut-o lui chir Iani Dimă întru una mie trii sute lei. Aré dumis(ale) să plătiască 10 lei pe an bezman pentru locu la mănăstirea Sfântului Nicolae și să aibă să o stăpâniască precum îi va fi voia, adică să o vînză, să o dăruiască, să o strice, să o prefacă. Însă am vândut-o dumis(ale) cu voia Sfintii mănăstiri Niamțului, precum se vor iscăli mai gios. Însă i-am dat și hogeturile casii toate, și luând bani(i) toți după tocmală, am iscălit neavând să mai ceiu nimică, ci să fii stăpânită cât de d(um)i(sale), atât și de copii din copii dumis(ale) în veci.

1805 noemvrii în 23, Galații.

<ss> Νικολαος Γιοργιου βεβεόνω¹.

La toate aceste de mai sus scrisă întru acest zăpis întărit și adiverit di noi cu iscăliturile noastre.

<ss> Ieromonah Calistrat duh(o)v(nic).

<ss> Ieromonah Ierimiia.

Monah Antonie, vichil i Vitalei iconom ot iscal.

<ss> Θεοχάρης Δημήτριος μάρτυρος².

<ss> Anastasă Tiodoru, marturo.

(...)³

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/14. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 11.

¹ Nicola Georgiu adeverez.

² Theoharis Dimitrios martiros.

³ Însemnare de adevărire în limba greacă (a se vedea documentul din 1805 decembrie 8).

29.

1805 decembrie 8

Petru hagi, martur.

Hagi (...)¹.

Hagi Căluu martur.

Înfățișundu-să înaintea noastră aceștii, cumpărătoriu, și vânzătoriu și ctitorul S(ân)tului Mitoș a Sfinților Arhangheli, și făcându-li-să întrebare pentru vânzare dacă s-au făcut nesilit spre arătare că s-au făcut cu deopotrivă conglăsuire și fără de silă. Cunoscându-se aceste am adevărit-o cu a noastră iscălitură.

1805 dec(em)v(rie) 8

~~Vasili Calliarhi / Petru.~~

Vasilie Calliarhi.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/15. Concept.

¹ Loc liber.

30.

1806 aprilie 17

Veniamin, cu mila lui D(u)mnezeu arhiepiscop și mitropolit Suceavschi și a toată Moldavie.

Să face știre prin această a noastră carte precum că răposatul Gheorghie Șișman ce au fost traitor în târgul Galații, pentru pomenirea sa și a tot niamului său zidind din temelie de piatră o sfântă biserică întru cinstea și prăznuirea Sfinților mai mari Voevozi Mihail și Gavriil pe drept locul său ce-l ave în târgul Galații, au afierosit-o Sfintei măn(ă)stiri Niamțului, ca să o aibă de metoh, împreună și cu casile sale ce să cuprind în îngrăditura ogrăzii aceștii biserică și cu alte binale magazale tot de acolo, de la care să aibă și ceva venit besérica spre a să agiuta la cheltuealele trebuincioasă acestui metoh.

Apoi după mutarea din viața aceasta a mai sus pomenitului Șișman, cunoscându-să fiei săi că răposatul părintele lor nu li-ar fi făcut driaptă parte din toată averea sa, au făcut rugăminte la Sfânta măn(ă)stire ca din aceli afierosite de răposat părintele lor, să-i împărtaşască și pe dănșii cu ceva fiind strămbătățiți. Și răposatul starițu ce au fost în vremea aceia dinpreună și cu tot sfântul sobor, milostivindu-să asupra lor pe lângă altele ce li-au mai dat din aceli afierosite Sfintei măn(ă)stiri, li-au dat și aceli casă din ograda bisericii, pe care după ce li-au luat întru a lor stăpânire, li-au vândut istov la mâni streine, care vânzare nefiind priimită, socotindu-să mai de folos de a o avea metohul întru a sa stăpânire. S-au pus la cali de cătră cei iubitori de fapta bună pravoslavnicri creștini ca să răspundă înapoi acelui cumpărător banii ce au cumpărat aceli cas, și să rămâe casile în stăpânire metohului.

Și acei făcători de bine ce s-au priimit de au dat pentru metoh acei bani, să aibă ai tragi din banii cutiei bisericii ce să vor aduna de pe la pravoslavnicrii creștini, numai capitili, iar nu și dobânda. Și pentru mai mult agiutor și folosul aceștii biserică și metih, s-au socotit a fi și trei epitropi, pe carii și găsindu-să adecă dum(nea)lui kir Apostoli Răziolu, i dum(nea)lui kir Petre, dum(nea)lui kir Iani Morait, neguțitori de acolea din Galați. Iată îi și rânduim prin această a noastră carte de epitropie ce li să dă la mână, pe carii îi și îndatorim ca în toată vremea / precum acum s-au arătat voitori de bini acestui metoh și de acum înnainte / să fie silitori la cel de trebuință folos a acestui metoh și a Sfintei măn(ă)stiri la care iaste închinat; cum și cutie besericii pecetluindu-să de cătră cute trei i de rânduitul nacealnic să aibă a să păzi buna rânduială, adecă la

vremea când să vor da banii făcătorilor de bini ce au dat bani fără dobândă spre răscumpărare acelor casă, din banii cutiei, să fie atât numiții epitropi, cât și nacealnicul față la spargirea cutiei, și luându-să banii ce să vor afla, iarăși de toți să s(e) pecetluiască. Și păn(ă) nu să vor plăti casălor, nacealnicul ce după vremi să va afla rânduie la acest metoh, să nu aibă a trimite din banii cutiei nimică agiutor la măn(ă)stire. Iar plătindu-să banii, câți vor prisosi din cheltuiialele ce să vor face pe an, atunci să să fie îndatoriți a trimete prisosul la măn(ă)stire, țiindu-s(e) izvod curat pe tot anul, atât de venit, cât și de cheltuială, având a da samă la măn(ă)stire pe fieștecare an. Aceasta scriem.

1806 apr(ilie) 17

† Veniamin mitrop(o)lit Moldaviei.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/16. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 12.

Ediții: Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974, pp. 466-467, nr. VI; preluat de Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 69-71, Anexa nr. II.4.

31.

1806 iunie 15

Cu multă frățască dragoste mă închinu dumitali bade Stati.

15 iuni(e) 1806

Dorită scrisoare dumitali cu mult(ă) bucurii am priimit și celi ce-mi scrii am văzut pentru legniță¹. Frati eu atâta știu că cât am fostu noi acolo și pără în vreme ce ți(i)-am dat-o eu dumitali o știu că a noastră au fostu, dar pe a cui moșie este, eu habar nu am pără acum, nici am dat nimăruî pără acum nimica, cât știu că am stăpânit-o noi, nimăruî nici banu nu am datu. Iar că au fostu sau este pe moșie cuiva, eu frati nu știu, căci este vremi multă de atunce, dar dum(nea)ta să întrebi pe hagi Gheorghe și pe Avram casapu(l) că ei trebui să știi mai bini de au fostu a noastră. Căci eu știu că tată-meu au săpat-o și au învălit-o, și cât am stăpânit-o nimăruî n-am dat nimic, și ca un bun lucru al meu

părințescu eu am dat-o dum(i)tali. Și hagiu ori Avram casapu(l) ori alți oameni mai bătrâni de acolo care știu, pot să mărturisască după cum știu în frica lui D(u)mnezău, iar scrisoare ceva frati nu am, căci de va hi fost, pute să să prăpădiască în vremile trecuti ce au fostu, și acum frati nicăire vreo scrisoare nu am găsit, nici am de această made. Și poftescu frățioare să nu bănu(i)ești, mă rog să aibu ertari, fiind că sânt dumitali ca un frati.

<ss> Theodoris Saras².

(1)806 iuni(e) 15

Lui chir Necola Petru și altor ce vor întreba de noi mă închin cu frățască dragoste și poftescu ca să nu ne dați uitării.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/9, original.

<Pe verso>: Cin(sti)t al meu frate dum(i)sali badilui Stati Sandulachi, cu frățască dragoste; Pentru ligniță răspuns de la chir Todorache.

¹ Loc foarte friguros.

² Semnătură în limba greacă; Redăm numele după inventar.

32.

1806 august 10

Veniamin, cu mila lui D(u)mnezeu arhiepiscop și mitropolit Moldaviei.

Pentru orânduiala la slujba beséricii de la Gălaț(i) cu deadinsul ne-am înștiințat cum că de la ctitor s-au hotărât cu toată bună voia sa, că, adecă, pravila ce urmează înlăuntru bisericii să fie pe doaă limbi, grecește și mold(o)venește. Apoi la această bună voe și socoteală a dumisale a pominitului ctitor Gheorghie Cișmanul, binevoim și noi și întărim și cu deadinsul poruncim așa să se urmeză în veac la acea sf(â)ntă beserică unde iaste hramul Sfi(n)ților Îngeri, ca să fie pravila pe doaă limbi, grecește și mold(o)venește, de unde să se poată folosi amândoaă părțile, și poate dintâiu să va părea cam neobicinuit, dar presti puțină vréme va veni întru deprindere. Care lucru pre cu cale și cu dreptate socotim a fi, fiind că iaste și în pământul mold(o)vinesc, și cei mai mulți din lăcuitori sânt de să slujăsc cu limba mold(o)v(e)nească și înțăleg Sfintele slujbe céle rânduite în beserică, de unde le urmează folos și mângâere.

Și la toati întocma să să săvârșască slujba besericească, întru o zi începând întru o strană toată slujba până după Sf(â)nta Leturghie, și într-altă zi să înceapă altă strană, iarăș cu toată protiiia până supă Sf(ânta) Leturghie.

Așijderea să se urmeze și la prorocii, adecă, la paremii întru un rând să se cetească grecește și într-alt rând moldovenește, în scurt la toati cêlélalte. Fiind că și la Sf(ânta) măn(ă)stire Neamțul așa iaste rânduiala cu temeinic așzământ pe doao limbi să se săvârșaste toată pravila Sf(i)nte(i) beserici.

Deci dar fiind că acest sf(â)nt lăcaș iaste supt toată blastiia și închinat de fericii citorila Sf(â)nta Lavră Măn(ă)stirea Neamțul, unde să prăznuește hramul Sfintei Înălțăria lui H(risto)s, cu dreptate și cu cuviință iaste, după aceeași rânduială să se urméză și la acest Sf(â)nt lăcaș, la céle va fi prin putință, la toati bunele orânduile pentru folosul și mângâierea de obște a pravoslavnicilor creștini, a amândurora părților, după cum s-au zis.

1806 av(gu)st 10

† Veniamin mitrop(o)lit Moldaviei.

<Pe verso-oul filei a doua>: Scrisoare preos(fințitului) mitropolit Veniamin pentru Gălați. 1806 av(gu)st 10.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/17. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 13.

Ediții: Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974, pp. 467-468, nr. VI; preluat de Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 71-72, Anexa nr. II.5.

33.

1806 octombrie 26

Adecă noi, oamen(i) din satul den Azăcuciu din Țara Turcească, carii acum ne-am așezat în târgul Galați în mahala la râpă, adevirim cu acest credincios zăpis al nostru la mâna sfinții sale păr(intelui) Calistrat egum(enul) de l(a) sf(ânta) m(ă)n(ăstire) din Galaț(i) a Sf(inților) Îngeri, precum să să știe că ne-am așezat să fim scutelnici ai sf(intei) m(ă)n(ăstiri) cu tocmeală ca să

dăm pe an câte lei 27, adec(ă) lei doozeci și șapte, care bani să-i avem a da în jumătate la Sf(ântul) Gheorghie, iar jumătate la Sf(ântul) Dimitrie, fără de a da noi vreo supărare părinților. Noi singuri ne îndatorim a fi bani(i) gata la numit(e)le vad(e)le și părintele să aibă a ne scuti de bir și de havalele. Aceast(a) adeverim și ne-am iscălit puindu-ne și degetile în loc de pecete.

1806 oct(ombrie) 26

Eu, Goia Deaca.

Eu, Parascheva Amarinci.

Eu, Dima Rotaru.

Eu, Toader Cavalgiu.

<Pe verso>: Eremiia Mihail ot Comănești.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/11, original.

34.

1808 aprilie 10

De la Părcălăbia Galații.

Cătră cinstiț(i) dum(nealo)r.

Med(elni)ce(r) Costandin Vasăliu.

Slugir Ioan Cărjă și hagi Gheorghii Lepădatul.

La pricina de împresurare ce ar fi pătîmind locul Mănăstirii lui Sfeți Arhanghel(i) di cătră migieșâi de pinpregiur, să scrii dum(nea)v(oastră), adunându-vă la un loc să mergiț(i) la fața locului, să intraț(i) în cercetare foarte cu amăruntul după scrisorile și hotarnica ce va fi având eguminul numitei mănăstiri și după cum veți afla cu dreptul în frica lui Dumnezeu, să înștiințat(i) în dosul țidulei la părcălăbii, arătând anume de cătră cine să împresoară locul mănăstirii, ca de aice după a dum(nea)v(oastră) cercetare să să facă punere la cale.

1808 apri(ilie) 10

<SS>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/14, original.

35.

1808 august 1

Izvod pentru toate lucrurile bisericești și ale casii, care le-am luat eu asupra mea de la mitohul din Galați din mâna sfinții sale părintelui Dometian.

1808 av(gus)t 1

2	Potire cositoriu.
3	Zvezdi de cositoriu.
2	Copie de hier.
2	Discose de cositoriu.
2	Rânduri pocrovéte.
1	Linguriță de cositoriu.
2	Taleri de cositoriu.
1	Ibricel mic de aramă.
3	Feloane.
2	Stihare preoțești.
1	Stihariu diaconesc.
2	Coloane cu paftale de argint.
1	Brâu de mătăasă.
4	Părechi naraclițe.
1	Orariu diaconesc.
2	Poale pentru analoghion.
4	Poale pentru icoane mici.
2	Poale pentru iconostas.
4	Basmale.
2	Epitrahile.
3	Sfeșnice de alamă.
2	Sfeșnice de tombac poleite cu argint.
2	Icoane S(fântul) Nicolae, 1 mare, 1 mic(ă) ot Țarigrad.
5	Icoane mici Învierea D(o)mnului H(risto)s, Schimbarea la Față, Maica D(o)mnului, Sf(i)nții Îngeri, Praznecele ¹ .
1	Cadelniță de aramă.
1	Cruce mică ferecată cu argint.
1	Poală la fereasta Oltariului.
1	Cruce mare ot Ierusalim cu 2 alătura.
1	Cruce pe dulap.
3	Discose.
1	Cățue.

1	Poală la dverile din mijloc.
1	O poală la canata femeilor.
1	Ibric de aramă în Oltariu.
13	Cărți moldovenești, adică <i>Triod</i> , <i>Anthologhion</i> , 2 <i>Liturghii</i> mari, <i>Psaltirie</i> , <i>Octoih mare</i> , <i>Octoih mic</i> , <i>Pentecostariu</i> , <i>Eva(n)ghelie</i> , <i>Apostol</i> , <i>Molitvelnic</i> , <i>Ceaslov</i> , <i>Chiriacodromion</i> .
22	Cărți grecești, adică 12 <i>Minée</i> de lună, <i>Psaltirie</i> , <i>Ceaslov</i> , <i>Molitvenic</i> , <i>Apostol</i> , <i>Octoih</i> , <i>Eva(n)ghelie</i> , <i>Liturghie</i> , <i>Triod</i> , <i>Penticostariu</i> .
1	Prapor.
1	Un policandru de sticlă.
7	Candele de sticlă.
2	Perdélé la ușile Oltariului.
12	Făclii de lemn zugrăvite.
1	Cruce mare în Oltariu.
2	Felinare mari cu coade zugrăvite.
1	Fanar mare de sticlă înaintea besericii în pridvor.
2	Lăzi.
1	Perdea în ușa besericii de iarnă.
2	Sfeșnice de hier mari.
2	Analoghii.
9	Fereste de sticlă bune.
4	Broaște de uși.
11	Table de hier pentru căptușit ușa besericii.
4	Poloboace vechi.
2	Poloboace noao.
1	Poloboc pentru curechiu.
1	Patina pentru apă.
1	Saca pentru apă.
1	Crâstelniță de lemn pentru botezat.
2	Clopote.
2	Crucilițe de argint pentru miruit.

<ss> Ἰγνάτιος εἰρομοναχος βεβεωνο².

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/13, original și copie.

¹ În copie: „pracincile”.

² Ignatios ieromonah adeverez.

36.**1812 septembrie 3**

Adecă eu, Rada, soțu a răposatului Costandin Beșliu, dat-am încredințat zapis(ul) mieu la mâna dumisale giupânesăi Stambolicăi, precum să s(e) știe că i-am dat o dughiană cu dam cu odae din dos, cu pivniță și ogradă și toate celelante cu chirie într-un anu de zile, cu tocmală două sute doouăzăci lei pe an, însă pe giumătate de an să-m(i) de acum la începutul anului, și giumătate de bani la șasi luni, care acum înaintea am luat bani pe giumătate în mâinile mele după tocmala de mai sus , și toate cele ce va faci la dughiană la împlinire vadilii să rămâe a dughenii, să nu aibă a ceri nimică. Și pentru încredințare am pus numile și digitul.

1812 septemv(rie) 3

Eu Rada a răposatului Costandin Beșliu am pus digitul.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/15, original.

37.**1813 aprilie 22**

Prea cuvioșiei tali chir Silvestre arhimandrit și stariț Măn(ă)stirilor Niamțului și Secului, arhieriască blagoslovenie tritem.

Fiind că acum la viitoare lună av(gu)st să îplinește vadeoa cuvioșiei sale chir Ignatie de la Măn(ă)stirea Sfinților Arhangheli din Galați, ce iaste metoh acelor măn(ă)stiri, și dreptatea agiută tot pe cuvioșie sa ca să rămâe proestos pe asăminea sumă de ani ca unul ce în câtă vreme au fost, s-au arătat cu îndestulă silință la folosurile măn(ă)stirii precum sânt știute, și s-au purtat cu toată cuviincioasa sa rânduială și au și pătimit acum în vremea ce-au fost oștirile nu puțin, iar folosul pentru sini putem zice mai nimică.

Pentru aceia dar poftim ca pentru dreptățile ce are de a rămâne și pentru hatârul nostru să i să înnoiască carte de așăzare ce are pentru acea măn(ă)stire, întru care nu ne rămâne nici o îndoială.

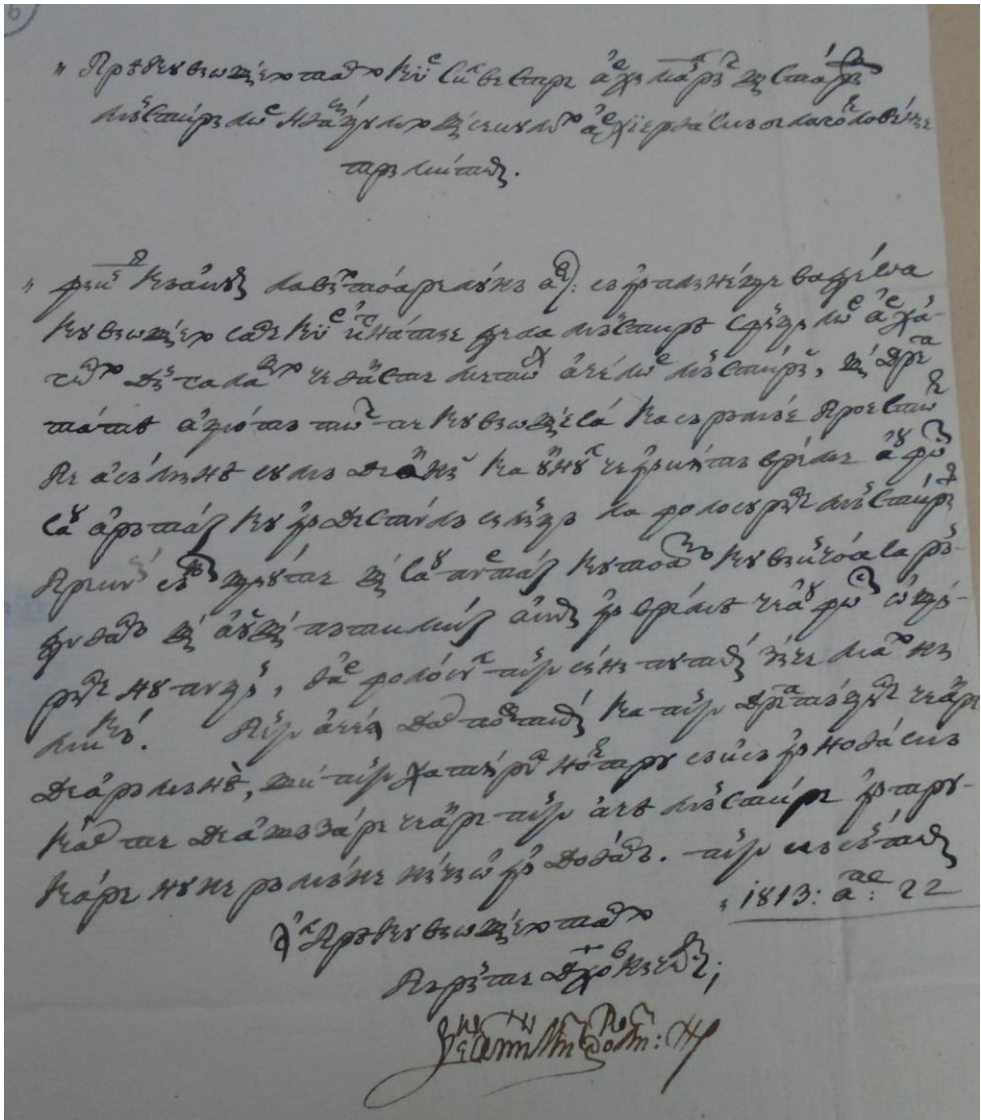
1813 apr(ilie) 22

Pentru că sântem al Preacuvioșiei tali părinte d(u)hovnicesc.

<ss> Veniamin mitropolit.

<Pe verso>: Preacuvioșiei sali chir Silvestru arhimandrit și stariț cinstitelor Măn(ă)stiri Niamțului și Secului, cu arhieriască blagoslovenie; Pentru igum(e)n Ignatie; Pentru pār(intele) Ignate de la Galaț(i) de la pār(intele) mitropolit.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/16, original, sigiliu în ceară aplicat.

38.

1813 iulie 17

Preacuvioșiei tali chir Silvestre arhimandrit și stariț cinsti(te)lor Măn(ă)stiri Niamțului și Secul arhieriască blagoslovenie tritem.

Cuvioșie sa ieromonahul Ignatie de la metohul acestor măn(ă)stiri din târgul Galații viind aice ni s-au paraponisit că iaste chemat la măn(ă)stire pentru ca să facă așazăre și să mai sporiască la enbatic. De-ar avea niscaiva acareturi de unde să aibă ceva venituri acest metoh ar fi cuvânt de a i să ceri și a i să sili a da și ceva mai mult, dar fiind că aceste lipsesc și numai cu venitul bisearicii să ține și cheltuiala bisearicii și altele următoare cheltuielile, nu iaste de unde a da mai mult, și încă și ceia ce au dat iaste peste puțință. Silința asupra iconomiilor spre întemeierea acestui metoh din partea cuvioșiei sale iaste văzută acum ca fără să aibă alt venit afară de epetrahil, câte au făcut după cum și preacuvioșie ta te vei încredința din însuși cercetarea rânduitalui d(u)hovnic Gherman, cu care au cheltuit peste 1300 lei bani din punga sa, bez alte afierosiri ce prin a sa silință s-au făcut bisearicii aceștie de cătră miluitorii creștini.

Aceste nici unul din părinții ce să rânduia de la măn(ă)stire la acest metoh purtători de grijă nu numai că nu să făcea, dar încă după ce nu lua nimic, apoi ni să pare și da de cheltuială măn(ă)stirea și nu avea nici un folos. Acum când acesta folosăște pe măn(ă)stire și să silește și pentru întemeierea metohului spre a-l aduce în bună stare și cu vinit, să s(e) supere peste puțință, nu iaste cuviință. Și depărtându-să socotiți că pierdiți un om ce au fost de folos măn(ă)stirii.

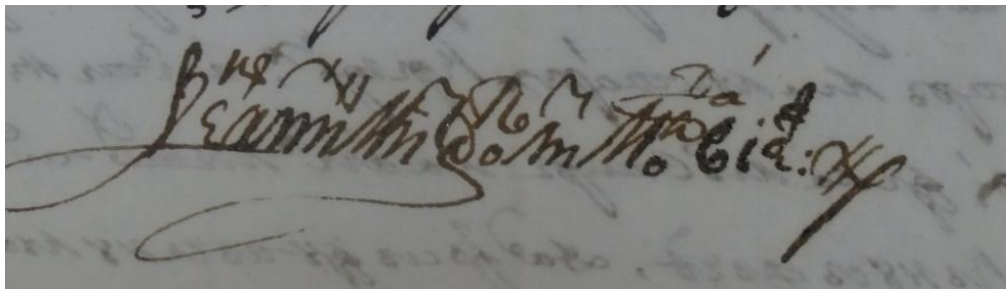
Pentru aceia dar fiind că de bună voe cuvioșiei sale să îndatorește / dându-i-să pe șasă ani / a da la măn(ă)stire pe an câte șapte sute lei de vor fi scutelnici ce i-au avut păn(ă) acum cu hrisov. Care aceasta sântem prea încredințați că acum scuteți nu să dau, iar de nu vor fi scutelnicii, să dea cinci sute lei pe an și să facă și casăle din ograda metohului care cad, din temelie din nou cu pivniță didesupt cu a sa cheltuială, cum și catapetiazma bisearicii pentru care au și dat arvună la meșteri.

Scriem preacuvioșiei tale fiind că cuvioșie sa nu poati a veni acolo, să faceți contract pe șasă ani cu enbatic de cinci sute lei pe an, pentru că scut(elni)ci nu credim că să vor da, și cu îndatoririle ce să priimește, și să s(e) trimită aice la noi ca să-l tritem cuvioșiei sali, ca și cuvioșie sa făcând cel din

partea sa, să-l trimită la măn(ă)stire, însă fără a sili mai mult și a arăta îngreueri, ci precum scriem așa să s(e) facă. De aceasta și sântem,

1813 iuli(e)

Al Preacuvioșiei tale părinti sufletesc.
<ss> Veniamin mitropolit Moldaviei.

<Pe verso-ul filei a doua>: Preacuvioșiei sale chir Silvestru arhimandrit și stariț cinstitelor Măn(ă)stiri Niamțului și Secului, cu arhieriască blagoslovenie; Pentru Galați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/17, original, difolio.

39.

1814 iunie 22

Arhieriască blagoslovenie tritem preacuv(i)oșiei) tale.

S-au fost scris și în trecutul an preacuv(i)oș(iei) tale pentru ieromonahul Ignatie de la mitohul mănăstirii din Gălaț(i), că face cerire a fi statornicit acolo pe mai mulți ani cu embaticul, carele și însuș(i) prin deosăbită scrisoare să lega a da. Acum iar(ă)ș(i) cuv(i)oș(ia) sa ne înștiințază că n-au mai priimit încă nici un răspuns de la mănăstire.

Deci fiind că folosul ce au făcut acest om este văzut, și că altul în locul său rânduindu-să, nu numai embaticul ce dă cuv(i)oș(ia) sa, nu-l poate da, ci încă negreșit trebui(e) să mai pue datorie. Pentru aceasta de cătră noi să socotești cu cale și folositoriu mănăstirei a fi așăzat pe mai mulți ani iarăș(i) cuv(i)oș(ia) sa, după cerire de atunce. Și, dar fiind așa, i să va trimite din partea

mănăstirii cerșuta scrisoare de statornicie, dupre cerire cuv(io)ș(iei) sale ce în scris au trimis în anul trecut la mănăstire.

1814 iuni(e) 22

Al cuv(io)ș(iei) tale păr(inte) blagoslovitori.

<ss> Veniamin mitropolit Moldaviei.

<Pe verso>: Preacuv(io)ș(iei) sale chir Silvestru arhimandr(it) și stareț sfintelor mănăstiri N(eamț) și S(ecu) cu arhieriască blagoslovenii; P(en)t(ru) Gălați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/19, original.

Ediții: Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974, p. 470, nr. XI (cu data 12 iulie 1814).

40.

1815 mai 24

Arhieriască blagoslovenie trimitem Pre cuvioșăi tale.

Cuvioșăia sa ieromonahul Ignatie carele au avut în purtarea sa de grijă metohul mănăstirii, văzând zăbava ce să face din partea mănăstirii cu punere la cale spre a i să mai da iarăș după cele ce au scris Pre cuvioșăi tale, și socotindu-ș(i) și însuș pagubile ce i s-au întâmplat în trecuții ani cu pricina lazareturilor, s-au tras de la acest metoh și prin așazare cu Mitropol(ia) au luat mănăstirea Mavromolu, metohul Mitrop(oliei), ce iaste tot acolo în târgul Galați, unde au fost până acum povățuitori cuvioșiea sa ieromonahul Hrisant, carele fiind statornicit acolo în Galați și având cunoscuți și diprins fiind cu oamenii de acolo, pentru ca să nu să mai strămute, au făcut cerire ca prin mijlocirea noastră să i să dea de cătră mănăstire metohul cel mai sus arătat care îl are în Gălați.

Drept aceia fiind că de a rândui mănăstirea prin vre unii din părinții soborului iaste cu neputință a petrece la locul acelu cu împăcare, nefiind deprinș(i) cu acel feli de firi de oameni care să află acolo, și nici odată nu poate să fie mănăstirea în odihnă având rânduiți acolo părinți din sobor.

Pentru aceia dar scriem pre cuvioșai tale ca de cât să să rânduiască pe altul neștiut, să să protimisască mai bine pe cuvioșea sa, carele fiind că vine însuș acolo și spre închinăciune la mănăstire, vei intra în tocmală și fără paguba mănăstirii să să de cuvioșii sale pe hotărâtă vreme, socotind a face o așazare cuviincioasă că să poată a ține și biserica cu toată rânduiala și să fie și cuvioșea sa mulțămit după ostenele sale. Despre carele nădăjduim că în toată vremea va fi mănăstirea mulțămită.

1815 mai 24

Al Preacuvioșiei tale părinte blagoslovitoriu.

<ss> Veniamin mitropolit Moldaviei.

Poftesc să poruncești să-mi facă 2 poptcapece pentru mine și asemenea poftește și Preasfinția sa păr(intele) Evhaiton chir Theoclit, cum și Preas(sfințit) păr(intele) Irinupoleos chir Grigorie me-au zis să vă scriu că astă iarnă fiind acolo au poftit pre oteț Varsanufie cam(araș) să pue să-i facă și nu i s-au trimis. Poftește să i să trimită și să-i trimită și un sinet de niște bani ce are să plătească la cam(arașul) Mănăstirii.

<Pe verso-ul filei a doua>: Pre cuviosului arhimandrit și stareț cinstitelor Mănăstiri Niamțului și Secului chir Silvestru, cu arhierească blagoslovenie; S-au dat răspunsu că mainainte au apucat alții, însă n-am scăpat.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/23, original, difolio.

Ediții: Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974, p. 470, nr. XII.

41.

1815 august 7

Părintească blagoslovenie trimitem Preacuv(io)ș(iei) tale.

Ieromonahul Sofronii ce s-au rânduie la metohul din Gălați viind aice i s-au văzut și scrisoare de așezare și de îndatoririle cu care să îndatoréște. Care scrisoare după rânduiala cuviincioasă s-au întărit și de cătră noi. După cerere ci

ne faci dând(ui)-să voe numit(u)lui ieromonah și la ale d(u)hovniciei. Fiindcă să apropie praznicul Paraclisului, poftind să îndatorēște pe Varsanufie ca să chelt(uiască) pentru céle de nevoe, și trimițind izvod i se vor vinde după cum și în an(ul) trecut. Fiind,

1815 avg(u)st 7

Al preacuv(io)ș(iei) tale păr(i)nte sufletesc.

<ss> Veniamin mitropolit.

Să poruncești să i să trimită un *Pidalion*, adecă o Pravilă grecească, în trebuința ca să fie în zéstrea metohului și cuvioșiei sale în trebuința d(u)h(o)vniceii. Însă să nu să facă greșală a nu i să trimită că ne-au cerut, și noi numai 2 avem, iar acolo știu că să află mai multe¹.

<Pe verso-ul filei a doua>: Preacuviosului arhimandrit și stareț a Sfintelor Măn(ăsti)ri Neamțului și Secul, chir Silvestru, cu arhierescă blagoslovenie; 1815. De la Preasf(in)ț(itul) pentru păr(intele) Sofronie ce au luat cu embatic mitohul M(ă)n(ăstirii) Neam(ț) biserica din Gălați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/20, original, difolio.

Ediții: Prof. T. G. Bulat, *Scrisori de la Mitropolitul Veniamin Costachi*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Anul L, nr. 5-6, mai-iunie 1974, p. 470, nr. XIII.

¹Scris de altă mână, probabil a mitropolitului; Altă cerneală.

42.

1815 august 15

Izvod pentru toate lucrurile bisăricește și a casăi cari le-(a)m luat eu asupra me di la mitoh den Gălați den mână Sf(in)ției) sale părintelui Efstafii.

1815 av(gu)st 15

No.	
1	Potir di cos(i)tor.
1	Copiia de her.
1	Descu de cos(i)tor.
1	Linguriță de cos(i)tor.
1	Ibricel de aramă.
3	Filoane.
2	Stihare preoțâști.
1	Stihar deiaconesc.
1	Păreche paftale de argint preoțâști.
1	Brâu de mătasă.
4	Păreche de nărăcleță.
1	Orar diiaconescu.
4	Po(a)le pentru icoane.
2	Poale pentru econastasă.
2	Băsmale.
3	Patrafire.
3	Sfeșnece de aramă.
2	Sfeșnice de tunbacă.
2	Icoane, una mare, una mică, Sf(ân)t(ul) Nicolai.
1	Sfeșnic pi dulap.
5	Icoane mici, una Înviare(a), una Schimbare(a) la față, u(na) Sfinții Îngeri, una Maica Domnului, una Praznicile împărătești.
1	Cădelniță di aramă.
1	Cruce mică de lemn ferecată cu argint.
1	O cruce mare ot Ierusalem cu doao alătore.
3	Descure.
1	Po(a)lă la dvera din mijloc.
4	Icoane mari împărătești.
1	Poală la iconostasu femeilor.
1	Ibric mare de aramă care să spală preot(ul).
13	Cărți moldovenești, adică: un <i>Triod</i> , un <i>Meneiu</i> , doao <i>Letrugii</i> mari, una <i>Pisaltiri</i> , un <i>Ohtoih</i> mic, un <i>Pinticostar</i> , o <i>Evanghelii</i> , un <i>Apostol</i> , un <i>Ceaslov</i> , un <i>Chiriacadrom(ion)</i> , un <i>Molivtenic</i> .
20	Cărți grecești, adică:
12	<i>Minei</i> de lună.
1	<i>Psaltire</i> .
1	<i>Ceaslov</i> .
1	<i>Apostere</i> .

1	<i>Ohtoih.</i>
1	<i>Evangheliia.</i>
1	<i>Liturghiia.</i>
1	<i>Triod.</i>
1	<i>Penticostari.</i>
1	Prapor.
1	Policandru di sticle.
12	Făclii de lemn ugrăvite.
1	Cruce mare în Oltar.
2	Fănanare mari cu coadă ugrăvite.
1	Fănanar mare în tindă di sticlă.
2	Lăzi.
1	Sfeșnic de fer.
1	Analoghi mare.
9	Ferește mari de sticlă.
4	Bro(a)ște de oșă.
2	Clopode ¹ .
1	Toacă de heru.
1	Creștelniță de lemn de botezat.
2	Cruciuliță mici de miruit.
<i>Sporiu în vreme părintelui Ignatii.</i>	
1	Catapitezună nezugrăvită.
3	Icoane mari împărătești.
1	Sfânt(ul) Sava, tij.
3	Coroani de argint mare
3	Me(...)i, tij.
2	Mâni de argint.
1	Icoană mică ferecată cu argint.
3	Candile de argint.
3	Candele de madem.
2	Sarafimi de lemn poleiți cu aur.
1	Cruce de lemn poleit cu aur.
1	Cutie pentru Sfintele Taine de madem.
1	Potir de argint cu discos, cu linguriță și cu zvezdă, tot de argint.
3	Patrahire, adică un(ul) roșie, aclaz, unul negru, un(ul) de stofită.
1	Felon de stofită.
1	Față de maltin roș(ie).
6	Dvere de cit.
2	Po(a)le roșii la econăstas.

4	Perdele la icoane, doao de maltin albă, doao de cit.
1	Po(a)lă de maltin verdi.
1	Airu de mușama.
1	Econostas.
1	Strană arhi(e)ri(a)scă nezugrăvită.
12	<i>Minei</i> de lună.
1	Cădelniță de madem.
1	Un <i>Chiriacodromion</i> <i>Apostol</i> , care l-am adus de la mă(nă)stire eu acum cându am luat mitoh(ul) cu (em)batic.
5	Casă cu cămărilor lor supt un acoperemântu, cu ferește de steclă, cu doao căsuță și o bucătării și o măgaza den dos casălor.

Σωφρόνης ειρομοναχος βεβεωνο².

Eustathie vechil S(fi)n(tei) M(ă)n(ăstiri) Neamțul ot Țifești.

Ἰγνάτιος ὁ τοῦ Μαυρομόλου μαρτυρῶ³.

....⁴ Εροιζογλου μαρτυρῶ⁵.

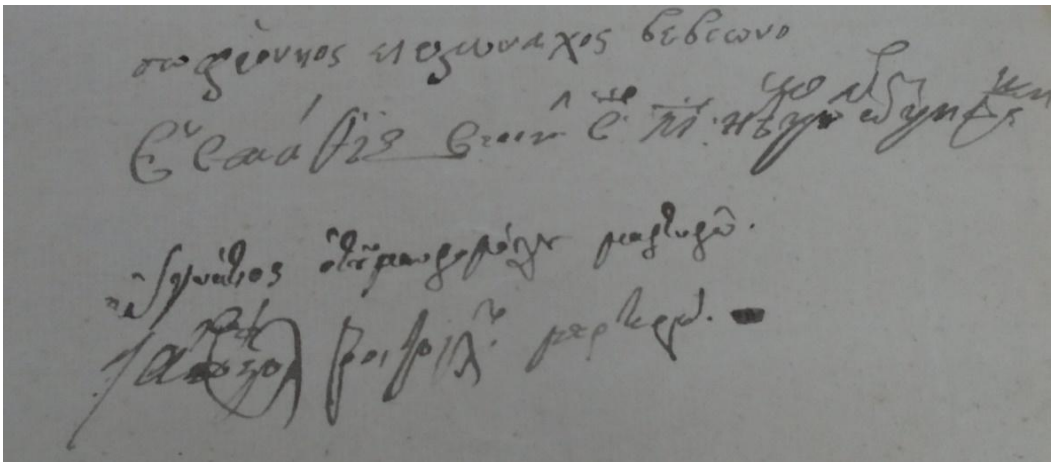
¹ Conform textului; clopote.

² Sofronie ieromonah adeverez.

³ Ignatie al Mavromolului martor.

⁴ Indescifrabil.

⁵ Erizoglu martor.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/21, original.

43.

<după 1815 august 15>

Ci(n)stit și al meu părinte Sofronie, al meu duhovnic, de la mine popa Moise. Mineiu(l) care am luat ca să cetescu pe dănsul iată și l-am trimis pe acestu Culea Ostabollăut (?) și iată ne despărțim. Rogu-mă iartă-mă ca pe un fiu duhovnicescu, Mineiu(l) nu l-am cumpăratu, bine știu, și iată ț(i)-amu trimis un galben de doisprăzăce lei și să-mu tri(mi)ți scrisoare înapoi să știu că ai primitu aceasta. Mă rogu, tată, mergându la locurile cele sfinte, pomenenește-mă.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/60, original.

44.

1816 martie 15

Condorat pentru bisărică cei ce are să se facă.

Adiverez cu acest zapisu al meu la mâna Sfinții sale părintelui iugumenu Sofronii de la Mănăstire Ceșmanul ce să prăznuește hramul Sfinții Marele¹ Voivoz(i) Arh(anghe)li (Mihail) și Gavril, precum să se știe că m-am tocmit cu Sfinție sa ca să zugrăvesc catapete(a)zma den năuntru care este săpat(ă) de izno(a)vă, de susu până gios, însă cruce, prooroci, apostele¹, p(r)aznicele, ii polile ico(a)nilor, bez ico(a)nile cele mare, săpătura toată cu oauru, însă fii de cum să cade, argint și văpsălile, dar nu mai mult să pui de cât oauru numai de pe orânduială, care să cade cum sânt și alte besărici catapete(a)zma.

Și di pe arătați probe² Sfinții sale, nici oauru, nici argint, să fii lucru bun și curat, însă o strană arheer(e)ască ce este săpat(ă) cu amândooa ico(a)ni lâ(n)gă catapite(a)zmă cu pervasăle lor, însă prot(i)schinitar, care este față, niște pervarzur(i) de la ico(a)na Sfântului Neculai, însă din drept o ico(a)nă, din drept asămini, după cum este la Sfânt(ul) Neculaiu, ii patru ico(a)ni mici pentru sărutare o(a)minilor.

Asămini aceste toati să fii deplin și pentru aceste toati me-(a)u fost tocmeală cu Sfinții sa ca să-m(i) (dei) lei 2600 și alte ni(mi)că. Și mă îndatoresc a le săvârși toati, și Sfinții sa să îndatorește a-mi da bani pentru

trebuința lucrului, pentru oaru, cât și pentru văspășale¹. La giuământate(a) lucrului să aibă a-i da bani(i) pe giuământati, și la săvârșire lucrului să am a lua bani(i) toți.

Și pentru mai buna credință am iscălit cu mâna me ca să să se cre(a)z(ă). Și pentru odaia de lucru să aibă a-mi da pentru lucru până la săvârșire lucrului.

1806 mart(ie) 15.

<ss> Toader Fălcoiu zugrav.

Și eu am scris cu zisa părintelui iugumenu și am iscălit.

<ss> Șt(efa)n Costandin căp(i)t(an).

<Pe verso>:

Într-acestu zapis am priimit acum înaintea lei 300, adică trii sute de lei, și am și iscălit.

Am mai priimit 200, adec(ă) doosute. <ss> To(a)der Furcoiu (?) zugrav.

Mă îndatoresc a veni la începutul lucrului și am pus vade cap â(nă) la Duminica mare să mă aflu aici.

Am priimit lei 400, adecă patru sutii lei den mâna părintelui egumen, mai 23 zile.

Tij, am mai priimit le(i) 250 le(i)¹, adică doo sute cinză(ci) lei, iulii 22.

Am mai priimit a că (?) 500, adecă cinci sute le am luat cându am pu(r)ces acas(ă).

Am mai priimit lei 520, adică cinci sute doozăci le(i).

<Pe fila a doua>: Scrisori moldovenești mai netrebnece.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/24, original.

Ediții: Prof. Emil Diaconescu, *Zugravi de biserici necunoscuți*, pp. 541-542, anexa II.

¹ Conform textului.

² Prima literă este ilizibilă.

45.

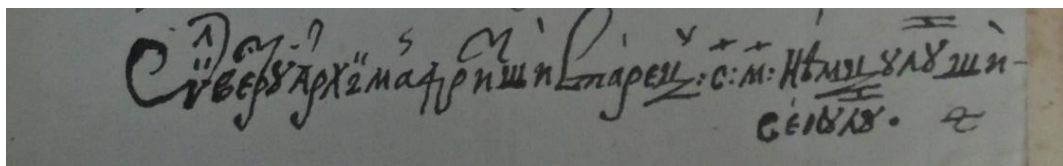
1817 iunie 17

Viind aicea la noi la mănăstire sf(i)n(ția) (sa) părintele Sofronie ierom(ona)h, vechilul nostru de la mitohul mănăstirii noastre din Gălați, ne-au arătat că pătimește supărare despre dum(isa)le ar(ma)ș(ului) Vasilie, carele ține niște odăi ale metohului cu chirie cu contraht pe câțiva ani, care zice că l-au săvârșit cu răposatul Ignatie, carele au ținut cu embatic mitohul. Și fiind că răposatul Ignatie n-au avut putere să vândă lucru ce nu era supt stăpânirea sa, căci i să împlinisă anii, nici au avut voe de la noi, aicea tocmală rămâne răsufată.

Drept acéia dum(isa)le armașul neîmvoindu-să cu păr(intele) Sofronie, vechilul nostru, poftim prin drumul dreptății să nu fim supărați mai mult de dum(isa)le, ci să să dea odăile altora carii dau folosul mănăstirii.

1817 iuni(e) 17.

<ss> Silvestru arhimandrit și starețu S(fintelor) M(ănăstiri) Neamțului și Secului.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/18, original.

46.

1818 martie 31

Părcălăbie Galații

Cătră cin(s)t(it) dumi(sale) medelniceru(l) Apostoli i dum(isale) log(o)f(ă)t(ul) Pavăl Străjesc, i dumi(sale) starostile Alecsandri.

Egumenul S(fintei) biserici mai marelor Voevoz(i), au făcut arătare că un Hriste bacalbaș, făcându-ș(i) o casă ar fi săpat supt mal, luându din loc(ul) Sf(i)nt(e)i măn(ă)stirii patru lemni și altele. Rânduște părcălăbie pe

dum(nea)v(oastră) ca să mergi(i) la fața locului și să cerceta(i) scrisorile Sf(i)nt(e)i măn(ă)stirii, de cât(i) stânjeni ari și cât loc îi împresoară pârâțul Hriste, și măsurându-l precum ve(i) afla să-i da(i) și mărturie în scris de soma stânenilor ce ve(i) pute afla.

1818 mart(ie) 31

<ss>.

<ss>.

<Pe verso>: Răvaș părcălăbii de Gălați cătră ci(nstit) dum(nealui) medelniceriu Apostoli. 1818 mart(ie) 31.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/19, original.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 14.

47.

1819 aprilie 21

Adică eu, Enachi Pașică din Gălaț(i), dat-am adivărată scrisoare me la mâna părintelui Efstafi, vichilul Sfintii Mănăstiri Neamțul, precum să știe că am dat danie S(fintei) M(ănastiri) Neamțului șapte firte vie lucrătoare, care vie este pe moșia Precistii Sfeti Ioan. Care dă coastă pe din sus cu Nicola preutesăi, iar pi din gios cu Dumitrache Sofianul tot din Gălaț(i). Iar viia este cu bezmăn la mănastirea Precistii din Gălaț(i). Și de acum să aibă mănastirea a o stăpâni ca pre un drept acaretul său în veci, și oricare din niamurile mele să nu aibă a face vreo supărare mănastirii, fiind că este drept lucrul meu. Iar în toamnă când să va vinde vinul, să am a-mi tragi cheltuiala ci oi cheltui cu dănsăle în vara aceste, și de acolo să nu mai am nici o trebuință.

Și pentru mai adivărat(ă) credință mi-am pus numile și degitul în loc de iscălitură.

1819 apr(ilie) 21

Eu, Enachi Pașica ot Gălaț(i) am dat danii.

Σὠφρὸνῆος υἱοῦ μείνοσ του ταξιάρχου μαρτηρασ¹.

Eu, Deciu bogăsăeriul am fostu față.

<Pe verso>: Danie pe șapte firte viie la Gălați pe moșie Precistii / 1819 apr(ilie) 19.

<La sfârșitul copiei>:

Comisarul Târgului Neamțului.

Această copii poslăduindu-să din cuvânt în cuvânt și fiind întocmai cu ur(i)ginalul, să adeverești de comisăai cu iscălitura și pecete comisăi după forme.

<ss> Dumitrachi Pelin med(e)l(ni)ce(r).

L. P.

No. 244.

1850 iuli(e) 24.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/20, original;
Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CX/23, copie.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 15.

¹ Sofronie, egumen la Taxiarch, martor.

48.

1819 aprilie 22

Izvod de argintăriile Sfinților Arhangheli, mitoh Sfintei Mănăstirii Neamțului, cari le-am dat toati în mâna părintelui Sofronii egumenul.

6	Candili de argint.
1	Candilă plumbu.
1	Cădelniță argint.
1	Potir mari argint.
1	Disc di argint.
1	Linguriță de argint.
4	Corune argint, una mari, trii mici.
2	Sfeșnice de alamă.
1	Păreche păftali de argint.
1	Stihari și aurari dii(a)conesc.
1	Ipatrahir.
3	Văzduhuri.
1	Cățue di alamă.

1	Cruce di lemnu cu scoică înbrăcată.
1	Irmologhi(on) grecesc.
2	Ico(a)ne Adormirea și Naștere(a).
2	Șărvete.
1	Ladă chiafir.

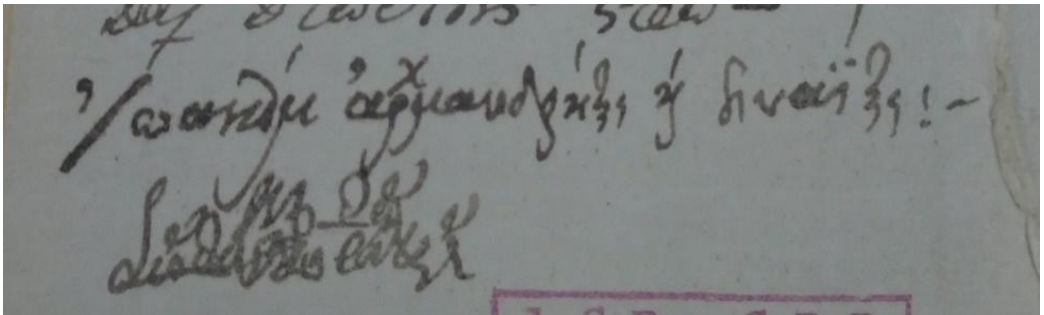
1819 aprilie 22

<ss> Eustathie vechil S(fintei) M(ănăstiri) Neamțului.

După acest izvod noi nu am primit nimic, ci di ceia ce amu găsit la moartia părintelui Sofronie s-au dat deosăbit izvod.

<ss> Ἰωακείμ ἀρχιμανδρήτης καὶ Σιναίτης¹.

<ss> Iordachi Deodoru sluger.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/30, original.

¹ Ioachim arhimandrit și sinait.

49.

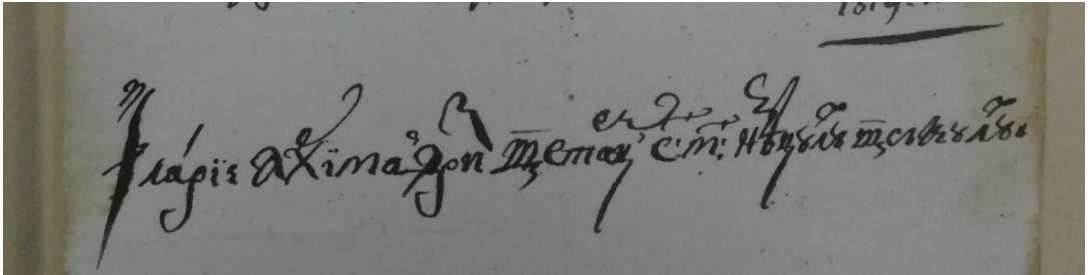
1819 mai 18

Să fie știut prin această scrisoare pentru mitohul Sfintei Măn(ă)st(i)ri den Gălați, că după împlinire condractului vechiu i s-au mai dat încă pe doi mitocul cu locurile lor supt stăpânire cuveoșiei sale egum(enu)lui Sofronie, având îndatorire aceasta pentru embatic pe acei doi ani. Să acoperi bisărica de acolo după cum va ceri trebuința, cu toată cheltuiala sa, având îndatorirea și purtari de grijă a faci cu toată gătiri, și magazaoa ce să îndatorești pen condract.

Și spre a să ști i s-au dat această scrisoari de încredințare, nefiindu-i condractul față.

1819 mai 18.

<ss> Ilarie arhimandrit și stareț S(fintelor) M(ănăstiri) Neamțului și Săcului.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/31, original.

Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 75-76.

50.

1820 februarie 17

Cu multă plecăciuni mă închin Sfinții tali cin(s)t(ite) părinte.

Mai întâi, fac căzuta cercetari pent(ru) întregimea sănătății sf(in)ției (tale), că aflându-să pre deplin să dau slavă lui D(u)mnezău, dintru a căruie dar și milă ne aflăm și noi sănătoș(i).

Al doilea, vestim sfinții tale de-ț(i) trebuește moșie Piscu și Peneu, ce le are S(fânta) M(ănăstire) Neamțului în ținutul acela ca să le ei în orândă după cum mai înaintea mă poftii, acum putem să ți-o dăm că ne desfacem de vameșul Gheorghii, care au ținut-o pără acum, că nu este de mănăstire, că tot pricinuește că moșie împresurată. Noi cum este, așa o dăm. De ți(i)-a trebui, mă înștiințază. Preciul ei este 5500 lei, 300 ocă pește.

Eustathie vechil.

1820 fev(ruarie) 17.

<Pe verso>: Cinst(it) Sf(in)ției sale p(ărin)t(elui) Sofronie egumen la mănăstirea S(fin)ț(ii) Voevoz(i) din Gălați, cu multă plecăciune. / La Gălați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/32, original.

51.

1821 martie 1

Știut să fii că casa ce o am în Galați lângă bisărica Sf(in)ților V(oie)vozi, mitoh mâ(năs)tirii Neamțu, despre apus o am dat cu chirie Sf(in)ții sale părintelui Sofronii, proestosului mitohului numit, cu bună tocmală în curgire vremii de doi ani, și cu bun preț câte 150 lei, adecă una sută cincizăci lei pe anu; și să învălească și aratăta casa cu scânduri noauă de brad cu toată cheltuiala Sf(in)ției sale, iar darea banilor să să urmeze așa: Adecă la începutul anului să-mi dei Sf(in)ția sa șaptezăci și cinci lei, și la împlinire de giumătate de an să-mi dei încă șapte zăci și cinci lei, și scândurile celi vechi de pe casă să le strângă la un loc. Iar când nu să va urma cu dare banilor la vadelile arătate, să fii numai pe un an stăpân Sf(in)ție sa pe arătata casă, iar mai mult nu. Ograda de să va strica să am eu a o dregi cu cheltuiala me, dar ce va face Sf(in)ție sa în casă nisca lucruri pentru interesul Sf(in)ț(iei) sale, să rămâi a casăi, neavând a pritindirisi Sf(in)ție sa neci un ban.

Și pentru credința urmează a me iscălitură.

<ss> Petre Procopii preot.

Doaozăci lei am prei(mit) acum și cenzące și cence am să preimes(c) la mart(ie) 1821 pe începutul anului și am iscălet.

<ss> Petre preot.

Gavrani sân Mirce preot, vechil, am scris.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/33, original.

52.

<după 1821 martie 1>

După acest izvod¹ noi nu amu priimit nimic ci de ceia ce s-au găsit la moartia părintelui Sofronie amu dat deosăbit izvod scris de mini slugerul Iordache Deodor.

<ss> Ἰωακείμ ἀρχιμανδρήτης καὶ Σιναίτης².

<ss> Iordachi Deodoru sluger.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/22, original.

¹ Din 15 august 1815, când Sofronie a preluat inventarul mănăstirii (Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/21); A se vedea documentul nr. 40, pe care nu l-am mai redat; A se vedea și izvodul din 22 aprilie 1819 (nr. 46 în textul de față).

² Ioachim arhimandrit și sinait.

53.

1822 februarie 9

Încredințăm prin această scrisoare a me la mâna dum(ilor)sale epitropilor răposatului părintelui Sofronii Zambu(...)ri, anume Sfinție sa păr(intele) arhimandritul Ioachim și blagorodi sa sulgeriul Iordache Deodor, precum să s(e) știe că zăpisul de șapte sute lei capete și una sută treizăci lei dobânda acestor bani, care zăpis era al meu, ce era în scrisorile păr(intelui) Sofronie, după cum însuș diiata răposatului grăește că p(r)int(r)e banii zăpisului acestuia să-mi mai dei dum(nea)lor epitropii încă șasă sute șaptezăci de lei. Și dintr-acești șasă sute șaptezăci de lei ari să-și oprească dum(nea)lui sulgeriul Iordache patruzăci și doi de lei, cu cari bani m-am împrumutat acum la purcedere de la dum(nea)lui sulegeriul Iordache. Iar pentru zăpisul arătat pentru că l-am priimit de la dum(nea)lor epitropii numiți, am dat această scrisoare a me puindu-mi numele și degetul în loc de pecete, dinainte și altor cinstiți părinți carii s-au întâmplat față și s-au iscălit.

1822 fev(ruarie) 9

Eu Mariia, fata lui Stan pitar bașa, am pusu degetul și adiverezu.

Ierei Costantin Anastasăi am fost față la facere zapisului acestue.

Ἀναστάσιος ἱερεὺς Καβαλλιώτης μάρτυς¹.

Eu Ghenadi protosinghel am scris cu zisa Marii zapisul acesta și sânt martur.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/34, original.

¹ Popa Anastasie Cavalliotis martor.

54.

1823 august 22

1 sănet pentru o casă lângă căsăpie pe locu(l) Sf(intei) Vineri, cu ogradă împregiuri, de la Gheorghie Avram. (1)808 fev(ruarie) 15.

Un zapis pentru o casă cumpărată de la Sandami Ștef(a)n păstramagiu.

100 lei la un Necolai vătav. (1)817 oc(tom)v(rie) 27.

350 lei la Stefanus neguțitoriu. (1)816 fev(ruarie) (...).

100 la Ion sãn Oprea cărămidari pentru 10000 arvonă au primit să să cercetezé cu zapis. (1)817 iuli(e) 16.

15 lei păscari.

565

Însă:

Lei.

~~36~~

~~300~~ la neguțitoriu Gheorghie Popa.

~~200~~ la Stanca moașa.

3020 Numărul 14 săneturi.

180 la Cara Petru.

165 la Reza jid(o)v.

3000 Hagi Nicola.

3000 Hagi Gheorghie Caimalăr.

3000 la Manul.

2000 lei Ilie Brașovanu i un inel de aur și cercei de aur.

5000 Ștefan Cibotariu.

12410

300

15460 (!)

S-au dat la păr(intele) Petru.

Și să să ar(a)ti hârtie.

(1)823 avg(u)st 22.

<ss> Petru shimo(na)h.

<ss> Pe verso: Săneturili ce s-au dat la păr(intele) Petru shimonahu de la Gălaț(i).

(1)823: 22.

23 de scrisori am mai primit.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/35.

55.

1823 august 27

Arhierească blagoslovenie triimitem Prea cuvioșiei tale!

Din alăturată aice scrisoare aceasta vei înțalege Prea cuvioșie ta toată curgire pricinei ci ne scrie șatrariul Lefter Șișman pentru biserica din Gălați făcută de tatăl său Gheorghie Șișman și au închinat-o mănăstirii întru purtare de grijă cu toate ale ei vinituri și acum să află din întâmplare vremilor acestora prădată, arșă. Pre lângă aceasta, lipsită și de un povățuitori.

Drept aceia scriem Preacuvioșiei tale să alegi un părinte pe care vei socoti vrednic, și să-l rânduiești acolo pentru purtare de grijă a bisericei, precum și mai înainte au fost acel carele au murit piste Prut, de la care au și rămas ceva sirmie¹. Pentru care cred că veți fi luat înștiințare de la monahul Mamant di piste Prut. Și dintr-aceia ce să va socoti și cu bezmanurile ce vor mai fi să să ei, să să apuce să meremitiscă cu încetul biserica, căci nu am socotit tocmai Prea cuvioșie ta să lași D(u)mnezeescul șacăș să fie staniță vitelor, fiindu-ți dat în purtare de grijă. Silește-te cu toate chipurile și să să aducă iarăș în stare unde să să poată sluji D(u)mnezeasca Liturghie, ca să nu aducă înpuținare și scandală numitului ctitor.

1823 av(gus)t 27

Al Preacuvioșiei tale părinte blagoslovit(o)r.

<ss> Veniamin mitropolit Moldaviei.

<Pe verso-ul filei a doua>: Ha Gălaț(i) / 1823 avg(us)t 27 /
Preacuviosului arhimandrit și stariț Sfin(te)lor mănăstiri Neamțului și Secului
chir Ilarie, cu părintească blagoslovenie.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/21. Original,
difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 16.

¹ Capital.

Ha Gălaț(i) / 1823 avg(us)t 27 /
Preacuviosului arhimandrit și stariț Sfin(te)lor mănăstiri Neamțului și Secului
chir Ilarie, cu părintească blagoslovenie.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/21. Original,
difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 16.

¹ Capital.

56.

1824 ianuarie 25

Părcălăbie Galați

Cătră cinst(it) dum(nea)lui stol(ni)c(ul) Paraschiv Șărbăniș și hagi Iordachi starostili de neguțitori.

Vasili Vutcariul di aice ari la vali în Șcheli o dugheniți chip di magaza, făcută pi locul Svintil(o)r Voevozi, ci esti mitoc a Svintii mănăstiri Neamțu, și niputându-să învoi pentru plata bezmănelui cu egumenul Svintii mănăstiri, după înfătoșare ci au avut aice au rămas ca să să prețaluiască prețul ci poati să facă.

Să poftești pe dum(nea)v(oastră) ca luând deînpreună și pi ustabașa di dulgheri, precum și pi alți neguțitori cu bună cunoștinți păr la cel mai mic lucru în frica lui Dumnezeu și fără nici o părtiniri, și di ceia ci va cuprindi soma piste tot să triimitiți înștiințaricu lămuriri.

1824 ghenar 25

<ss> (...) agă.

<ss> (...) ban.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/22, f. 1.
Original.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 17.

57.

1824 ianuarie 26

După cuprindere aceștii țiduli a cinst(itei) părcălibii urmând, am mărșu la Șcheli la dugheană făcută de dum(nea)l(u)j chir Vasăli Andoniu pi locul Sfintii mănăstiri mai marilor Voivozi di aici din Galați, ci esti mitoc a Sfintii mănăstiri Neamțului, am strănsu negustori ci sănt megieși cu dughenili. Am adus și pi ustabași de dulgheri, și după socotința s-au prețăluit binao după stare acari să găsaști acum, 800 lei, adică opt suti lei, cari făr(ă) nici o părtiniri a unii

părți ci prin cuget curat s-au socotit în frica lui Dumnezeu, pintru careli facem știut cinstittii părcălibii.

1824 ghenar 26

<ss> Paraschiv Șarban.

<ss> Hagi Iordachi; hat. Ioan.

Iancul Gheorghiu mart(or) am fostu la prețăluit.

<ss> To(a)der Vasiliu mart(or).

Ianachi ustabaș am fostu la prețăluit.

Părcălăbiia Galații.

Rânduții și iscăliții de sus vinind de față) au încredințat că în frica lui D(u)mnezău au prețăluit arătata bina fără să părtiniască la vreo parte, pentru aceia să încredințazi.

1824 ghin(ar) 27

<ss> (...) agă.

<ss> (...) ban.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/22, f. 1v.
Original.

58.

1824 martie 25

Prea înălțati do(a)mne.

Jăluim înălțimii tali, că fiind eu rânduit vechil din parte(a) mănăstirii Neamțului și cu carte(a) Preosfințătului mitropolit, ca să mergu la Gălaț(i) spre mer(e)metul bisericii mai marilor Voevoz(i), ci este mitoc mănăstirii Neamțului, cari biserică după întânplării vremilor trecute s-au arsu și s-au stricat cu totul, și neavând mănăstire(a) înlesnire ca să o ajute și acolo cu niscai cheltueli, aice biserica aceia având vreon alt venit, fără numai on loc de magaza în Schelă. Pe care loc la 1822 mai 16 s-au fost dat di cătră on părinti ci este la vié în în Țara de Gios vechil la on neguțitor din Gălaț(i), anumi Vasili Vutcaru, cu on preț mai gios, cu condract hotărât pe on an de zili, ca să-ș(i)

facă o dugheniță de scânduri, și să aibă a da pe cel anu 225 de lei, iar împlinindu-să vadeaoa să-și rădici binaoa, vrând mănăstire(a) a-ș(i) face al său acaret pe loc. Și mergând la fața locului am vrut ca să intru în cheltuiali spre mer(e)metul bisericei în nădėje(a) acelui loc, fiind că a(l)ță neguțitori dau mai mult bani înnainte fără supărari mănăstirii; cu cari putem a ne înlēsni la mer(e)metul bisericii. Și făcându-i arătat numitului neguțitori ca după condractul său să-ș(i) rădice binaoa lăsând locul mănăstirii slobod, și neurmând întocma condractului său l-am tras la cinstita părcălăbiia, și dumnealor boerii diregători după multili sfātuiri ci i-au fost pus înnainte, au rămas neînțălegători, înprotivindu-să și dumilorsali, cum și eu în trii rânduri mergând cu multă cheltuiali nice on mer(e)met n-am făcut din pricina numitului neguțatori.

Pentru aceasta cu adăncă smerenié cad la mila înălțămii tali ca să fim rânduți la cinstita cămară spre punire la cali, ca șă-s afli mănăstiri dreptul său și vecinică pomenire ali înălțămii tali.

Al înălțimii tali smerit și cătră Dumnezeu nevrednic rugători.

<ss> Petru shim(ona)h ve(chi)l S(fintei) M(ănăstiri) Neamț.

Să roagă înălțimii tali ca pentru on loc ce-l ari mănăstire(a) de la Gălaț(i), ce să prăznuești hramul mai marilor Voevoz(i), ce esti mitoc mănăstirii Neamțului, ce au fost dat la on neguțitori cu condract pe on an di zili, ca să-ș(i) facă o dugheniță. Și acum nu urmează după contract a slobozi locul mănăstirii în stăpânire(a) sa, ne rugăm înălțimii tali ca princinstita cămară să fim puș(i) la cali, și veșnică pomenire va rămâne înălțimii tali.

Epistasăie cămării g(os)pod cercetând va pune la cali după cuviință pe jă(lui)t(or).

1824 mart(ie) 25

<ss>

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/23, f. 1-1v. Original, difolio.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 18.

59.

1824 aprilie 27

Noi Ioan Sandul Sturza v(oe)v(o)d, cu mila lui Dumn(e)zău domn Țării Moldavvii. Cinstiț(i) credincioș(i) boerii domnii mele, dum(nea)v(oastră) părcălabi de Gălaț(i), sănătate. Din jaloba aciasta pre larg veț(i) înțalegi dum(nea)v(oastră) arătare și cerire ce face cuvioșii sa Petru shimonahul, pentru locul ce au dat unui Vasile Vutcar de acolo și cu îi datoresc.

Deci fiind că părătul s-au împotrivit a-ș(i) rădica binaoa la împlinire vedelei după zapisul și îndatorire(a) sa, să scrie ca numaidecât să-l îndatoriț(i) dum(nea)v(oastră) pe părăt spre a-ș(i) rădica binaoa ce în putere de la sini voești a o stăpâni, pentru ca să numai adaogă jăluitoriul cu jalobă, din care i să pricinuești cheltuială. Iar pentru cătă vreme a stăpânit mai mult pisti vadeoa zapisului să împliniț(i) numaidecât de la dănsul chiria aceia în preț precum plătesc și alti dugheni de sama aceia megieșite acolo.

Aciasta poroncim, și întocmai să s(e) aducă întru săvârșire cele cuprinsă mai sus.

(1)824 apr(ilie) 27

Vel căm(ă)raș.

Trecut.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/23, f. 1v.
Original, difolio, sigiliu oval.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 18.

60.

1824 mai 31

Părcălăbiia Galații.

Cătră cinst(it) dum(i)sali stol(ni)c(ul) Paraschiv Șărbănuț, hagi Iordachi starostili di neștitori, Arghirachi Alevra și Masli (?) Alecsandri. Nemulțămindu-să Vasăli Andoni cu prețaluire înșămnată a magazalei din vali și fiind trebuinți ca di iznoavă să să prețaluiască, să scrii dum(nea)v(oastră) ca iarăș adunându-vă și fiind și meștere ustabașa di dulgheri și di chetrari feți di al doile, să socotiți(i) cu toată luare aminti prețul a fiișticăriaa lucru în frica lui D(um)nezău fără părtinire(a) sau asuprire(a) vreuniia părți, și di ceia ci va cuprindi înșămnând mai gios să înștiințat(i) părcălăbie.

1824 mai 31

<ss> (...) post.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXVI/22, f. 2.
Original.

61.

1825 <iunie 9>

Din locurile mănăstirești și grecești ci sânt aice în Galați(i) s-au dat șasă coț(i) di loc ci esti fără bina în Gura Vadului, undi mai înainte au avut așzare Naum greco pi locul mănăstirii Precistii, lui Stoici ciubotaru ca să-ș(i) facă bina și să-ș(i) plătiasc(ă) bezmenu pi tot anu(l) câti doi lei douăzeci parali pe coț, fiind poronca mării sali lui vodă ca toati locurile ci fără binali sânt să să dei la niguț(ă)torii din raeli ca să-ș(i) facă acareturi spre înpodobire târgului Galați(i), și după putere contractului di cumpărătură ci am de la stăpânire asupra bezmănuului i a locurilor mănăstirești și grecești urmiază a me iscălitură.

(1)825

<ss> (...) hat.

Enachi Alicesandri starosti.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/37, original.

62.

1825 iunie 9

Galaț(i)

Pi locurile mănăstirești și grecești ce sânt aici în Galaț(i) s-au dat lui Stoice ciubotaru șasă coț(i) loc sterpu în Gura Vadului undi mai înnainte au avut bina Naum Tabacciu grec, pi locul Precistii, ca să-ș(i) fac(ă) bina și să-ș(i) plătiască bezmănu(l) după obicei pi tot anu, fiind poronca mării sali lui vodă ca toati locurile ci sânt dișarti să să dei la nișitorii din raeli ca să-și fac(ă) binali spre înpodobire(a) târgului Galații, după putere(a) contractului di cumpărătură de la stăpânire, urmiază a me iscălitură.

(1)825 iuni(e) 9

<ss> (...) hat.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/36, original.
Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, f. v., nr. 1.

63.

1827 martie13

Galaț(i)

Stoica ciubotari au plătit bezmenu pe doi ani (1)825 și pi an (1)827 apr(ilie) 23, pentru binaoa ci o ari pi loc mănăstiresc șasă coț(i) (...) sale.

(1)827 mart(ie) 13

<ss>

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/38, original.

64.**1827 mai 13**

Galaț(i)

Stoica ciubotar au plătit bezmenu pi anu (1)827 apr(ilie) 23 și păn(ă) la (1)828 apr(ilie) 23 pe dughean(a) ci ari pi loc mănăstiresc șasă coț(i).

(1)827 maiu 13

<ss>

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/38, original.

65.**1830 octombrie 24**

O danie a monahului Pantelimon Fealea din leat 1826 sept(embrie) 14, prin care dă besăricii din Galaț(i) a Sfințil(o)r Voevozi partea sa din trupul moșiei Dălbăneasa, țin(u)t(ul) Covurluiului, o am priimit de la Mon(a)stirea Neamțului, ca să stăpânesc acea moșie cât voi stăpâni besărica.

1830 oct(om)vr(ie) 24

Chesare eromonaho, dohovnecu Du(m)bravă.

<Pe> verso: Sinetul ierom(onahului) Chesarie Dumbravă pentru o danie ce o au luat a mo(na)h(ului) Pantelimon Fealea, ci dă partea sa din moșia Dălbăneasa, țin(u)t(ul) Covurluiului.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXIV/1.

66.**1831 octombrie 4**

Să adeveriază din parte monastirii Niamțul cu acest contract ce să dă d(umi)sali părintelui ieromonahului Venedict, să fie știut că după poftire ce au făcut monastirii, i s-au dat în embatic bisărica din Galați a Sfințil(o)r Mai Maril(o)r Voevozi / ci iaste închinată aceștii monastiri / în curgire de cinci ani

de zili, care priimesc început de la 1831 oct(om)v(rie) 26 și să împlinesc la 1836 oct(om)v(rie) 26, încredințându-i-să această sfântă bisărică cu toate ali sale întru a sfinției sale purtare de grijă și povățuire, cu această îndatorire în ponturile mai jos cuprinsă:

1. Să îndatorește de a păzi rânduiala bisăricii în toată vreme nestrămutat cu aceiaș(i) rânduială după însuș împăcare(a) soborului, fără să dea vreo zăticnire întru ceva, prin care să aducă nemulțămire și scandilă norodului.

2^{le}. Ograda bisăricii să îndatorește a o face toată din nou din jur înprejurul bisăricii, bună și sănătoasă de zăplaji, adecă cu tumuruci de ștejar groși și sănătoși, cu pereții de scânduri de brad și acoperită cu șindilă, cu toată a sa cheltuială, fără să pritindirisască vreun ban de la monastire.

3^{le}. Toati lucrurile câte să vor fi aflând acum la această bisărică, veșminte, cărți, argintării și alte odoară, precum și cele dinafară, adecă odăile, magazaoa i viia bisăricii, precum să cuprind în osăbitul izvod dat de cătră monastire, să îndatorește a li ave întru toată purtare de grijă, a li preface și a le meremetisi, și la împlinire anil(o)r să le dei întru aceiaș stare, bune și sănătoasă, după cum li va și priimi, îndatorindu-să încă a mai face și sporire din nou la ceia ce va cere trebuința cu a sa cheltuială, fără a cere vreun ban de la monastire. Precum și pivnița ci iaste de piatră a nu o lăsa ca să vii în mai multă stricăciune, ci mai ales să aibă a o meremetisi după cum va cere trebuința, tot cu a sa cheltuială.

4^{le}. Să îndatorește a da embaticul la monastire câte 2000 lei, adecă câte doao mii lei pe fieștecare an în doao vadele, giuătate la Sfântul Dimitrii, oct(ombrie) 26, începire anului, și giuătate la Sfântul Gheorghii, apr(ilie) 23, trimițându-i cu omul d(umi)sale la monastire sau însuș să-i aducă supt a sa siguranție la drum.

5^{le}. Din vânzare(a) magazalii, de acum înnainte și până la 1833 apr(ilie) 23, când să îplinește contractual vechiului egumen, să nu aibă a pretendirisi nici un ban, rămâind acești bani pe socotiala monastirii, iar de la 1833 apr(ilie) 23 își va lua și tot venitul magazalii după cum însuș o va pute(a) vinde cu chirii până la împlinire(a) contractului acestuia.

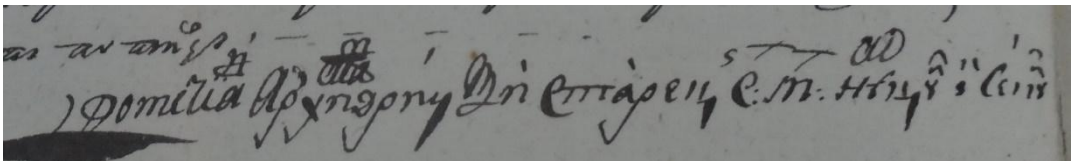
Deci, urmând sfinția sa tuturor îndatoriril(o)r sale arătate prin acest contract, îl va cunoaște și monastire de povățuitoriu și egumen acei sfinte bisărici, și îș(i) va lua și tot venitul, atât din bisărică precum și din celelalte acareturi ali bisăricii. Iar dinprotivă când nu ar fi împlinitoriu precum să îndatorește și ar aduce ori în ce feliu vreo nemulțămire monastiri, atunce volnică va fi mănăstire(a) a pune alt egumen și mai înnainte de împlinire(a)

anil(o)r, și d(umi)sale nu-i va rămâne cuvânt a face vreo pritenție întru nimică, ci încă să fie datoriu a răspunde orice păgubire s-a întâmpla până la un ban, atât lucrurile bisăricii dinlăuntru, precum și celoralalte acareturi din afară, și să fie depărtat de la stăpânire ori în ce vreme ar fi.

Pentru care spre întocmala ci are s-au dat d(umi)sale acest contract de la monastire, și asămine s-au priimit la mănăstire de la sf(in)ția sa. Părinții ce să vor triimite cu trebuință de la m(ănăstire), să fie datoriu ai priimi și mulțami cu cele după putință.

1831 oct(om)v(rie) 4

<ss> Dometian arhimandrit și stareț S(fintelor) M(ănăstiri) Neamțul i
Secul.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/40, original, difolio.

67.

1831 octombrie 4

Să face știut prin această scrisoare că la bisărica din târgul Galații, unde să cinstește și să prăznuește hramul Sfințil(o)r mai maril(o)r Voevozi, care iaste închinată aceștii Monastiri Niamțul, unde cerând neapărata trebuință de a să rându proestos purtătoriu de grijă asupra acei sfinte bisărici, după cuviincioasa datorie ce avem cătră acel dumnezăesc lăcaș, s-au ales pe cinst(it) sf(i)nția sa părintile ieromonahul Venedict, rânduindu-l proestos și purtătoriu de grijă, cu îndatorire, atât asupra rânduului sfintei bisărici, ca să să păzască cu toată rânduiala căzută ei, cât și a tuturor lucruril(o)r bisăricești din lăuntru și afară, spre a li întemeia și a li aduce în bună stare, spre vecinica pomenire a fericitil(o)r ctitori și spre sufletiasca bucurie a pravoslavnicil(o)r creștini.

Pentru care spre a fi cunoscut pomenitul părinte de proestos și egumen asupra aceștii bisărici i s-au dat scrisoare(a) aceasta supt iscălitura noastră și

supt îndatoririli ce au dat prin deosăbit contract cătră monastire, puindu-să și pecetea monastirii.

1831 oct(om)v(rie) 4.

<ss> Dometian arhimandrit și stareț S(fintelor) M(ănăstiri) Neamțul i
Secul.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/41, original, sigiliu rotund.

Ediții: Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 77-78.

68.

1833 mai 12

Copie.

Adecă eu mai gios iscălitul dau acest condractu Sfintii Mănăstiri Neamțul, precum să fii știut că am alcătuit din nou, adecă biserica Sfințelor Voivozi din orașul Gălați, mitoh acestii Sfintii Mănăstiri, ce o am în imbatic cu deosăbit condract pi vremi di cinci ani. Și acum mai înainte pomeniților ani m-am învoit cu Sfânta mănăstire că să am a mai ține alți cinci ani și a da imbatic câtei cinci sute de lei mai mult decât învoiala vechiului condract pe fiște care an. Eară alte ponturi să am a urma întocmai după glăsuirea vechiului condract. Și deosăbit mă mai îndatorescu a face chilio cu a mea cheltuială cât voi putea cuprinde, pi locul cel slobod în ograda bisericii, și dacă mă voi săvârși din vieață mai înainte, toată cheltueala ce va urma cu facirea acestor odăi, precum și alte deosăbiti pentru înpodobirea bisericii lucruri, și pe din afară, să nu aibă voe a supăra pe Sfânta mănăstire de cătră niamurile mele și clironomii ce să vor arăta nici cu un ban din parte mea.

Asămine și trăindu eu păra la împlinirea acestor zăci ani, când voi ieși din stăpânire(a) mitohului pomenit, toati acele acareturi ci voi face și lucruri bisăricește, să rămâi bisericii fără a supăra pi mănăstire cu vreo cerire de plată. Și în cuprinderea acestii mai sus pomenită vede, să am a fi deplin stăpân pe toati, fără a mă supăra mai mult de cătră mănăstire. Și spre a să păză urmare aceștii alcătuirii întocmai dispre amândou părțali am încredințat ace(a)stă scrisoare cu a mea iscălitură.

1833 mai 12 zăle

<ss> Ieromonah Venedict.

<La sfârșitul copiei>:

N. 829.

Iconomiceasca Dicasterie a S(fintelor) M(ă)n(ăstiri) Neamț și Secu.

Copiia aceasta după posleduirea ci i s-au făcut cu or(i)ginalnicu contract, fiind întocmai să adiverești cu iscăliturili cuvinite și punirea peceții Dicasterii.

Anul 1840 săp(tem)v(rie) 30.

<ss> Gheorghie ieromonah.

<ss> Methodie ieromonah.

<ss> Iacov monah.

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CMXXVIII/10. Original; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XXXII/12. Copie, difolio.

69.

1841 iunie 25

Zapis

Adică eu cel mai gios iscălitul, anumi Gheorghii zăraf hagi Procupiu, dau acest zapis al meu la mâna sfinții sale părintelui dohovnicu Paisăi, igumenului de la mai marii Voi(e)vozi, Cișman, precum știut să că avându eu un locu luoat cu bezmen încă de la 1834 de la egumen Venedintu¹ pe cari i-am plătit bezmanul după țidulile ci am, și eu îmi făcusăm un hambaraș și un bordeiu pentru trebuința casăi meli. Acum văzându că neguțătorii meli și toati interesurile ci am cu totul mergu dinpotrivă, găsindu-mă picat și supt gre datorie, fiindu și la sfinția sa datoriu cu una mii lei cinci suti optu zăci lei, l-am rugat ca să-l priimască această bineluță în de veci stăpânire. Și sfinția sa au priimit mai dându-mi și acum în naht cinci suti lei, bani pe cari de astăz(i) înainte și în veci să fii a sfinții sali, plătindu imbatic bisăricii precum și eu am plătit. Și spre credință urmeaz(ă) a me iscălitură.

<ss> Γεόργιος [...] ² Προκοπιου βεβεώνω τα ἄνωθεν³

Ἐτι 1841 ἰουῆνης 25, Γαλάνζη⁴

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/47, original, difolio.

¹ Așa în text; Venedict.

² Prescurtare indescifrabilă.

³ Gheorghie [...] Prokopiu adeverez cele de mai sus.

⁴ În anul 1841, iunie 25, Galați

70.

1841 iunie 27

Stând di față la punire temeliei, făcând coco(a)na păreti pă drept locul d(umneae)i, și eu să-mi fac păreti pi alături pi drept locul meu pi undi astăzi esti hrentuit, neavând a mă sluji, că zidiul d(u)m(neaei) nizidit cu al meu, păzând(u)-să această învoială di cătră mine nestrămutată în vechiu din cleronomi în cleronomi trecând și cătră alte fați, să nu fie d(u)m(neae)i supărată nici apucată de sama coșilor, rugându pe cinstita giudecătorie di a încredința supt a me iscălitură.

Iscălit Tănase Vasiliu.

Giudecătorie ținutul(ui) Covurluiului.

Învoiala aceasta fiind supt adivărată iscălitură după tarn(i)li ei și pi temeiu cerirei ci pren înscrisul jalobiei au făcut trecându-să în condica modelului supt N0. 130, să încredințază de cătră giudecătorie cu iscăliturile mădularilor și punier peceție postului.

1841 iunii 27

Iscălit Sc: Miș(o)glu; comisul Peboțalh (?).

Copie după învoială

Eu gios iscălitul Tănasă Vasiliu, frati cu răposatu(l) To(a)dir Jalobă, dat-am acest înscris al meu la mă(na) dum(neaei) sătrăreso(a)e Păunie Manoli, că pentru doă magazie ce li-(a)u avut frati-miu închiriet di la dum(neae)i c(u)c(oana) Păuna, di fratile meu făcuti în epohă di 40 di ani, pără când au cumpărat pi una di veci, trecând și ceialantă cătră mini în chirie. Și după documentul cumpărăturiei ci eu am di la d(umneae)i, că din 14 coți îmi dă 7 coți frati-miu, după știința ci au avut frati-miu și după țadula eforiei, mi l-au măsurat la anul 1840. Mărgând acum la fața locului în (...)ati părți și măsurându-să di iz(n)o(a)vă, împreună și comisarul ce (e)stie rânduit de cătră eforie, n-au eșit nici la o parti, nici la alta, câti 7 coți. Am picat la învoială dând locul în doă în fața, în dos și în mijloc.

<Pe verso>: Hârtii atengătoare pentru magazao ci am făcut-o eu din nou cu Costache Popovici.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/48, copii.

71.

1842 mai 6, Galați

Eforiia orașului Galații.

Această Eforii în priivirea folosului opștii acestui oraș după îndatorirea ocârmurii vroește a așaza un clopot mare pentru paza orașului / ferească Dumnezău di focu /.

S-au alcătuit cu sf(i)n(ția) (sa) părintile duhovnicul Paisie egumen Sf(i)n(tei) Mănăstiri Mai Maril(o)r Voivozi, ci esti mitoh a Sf(intei) Mîn(ăstiri) Neamțul, ca în ace clopotniță să să așazi, dar fiind că ușa esti pi din lăuntru, apoi să să dișchiză altă pe din afară și ace dinlăuntru să să zidească, făcându-să și scările i alt meremet ci va fi trebuitoriu la clopotniță, precum și pridvorul din afară unde să va deșchide ușa, a căriia temelie va fi de cărămidă. Toate aceste cu cheltuiala Eforii, fără a pritindirisi ceva despăgubiri di la măn(ăstire), undi va șade păzitoriu rânduuit, fără a-ș(i) faci vreun feliu de odae, decât numai la un străjăr.

Care clopot măcar că este făcut cu cheltuiala opștii, dar când va urma trebuința a să trage pentru poreatca bisăricii, precum de pildă la praznice, duminici și oricând va ceri trebuința, esti slobod a să tragi. Păzitorii clopotari abătându-s(e) la orici niscaiva neplăcuti purtări. Sf(inția) sa ari a faci știre Eforii și ia îndată să îndatorește a face îndreptare, iar altă odae nu este volnică Eforiia a face pi locul Măn(ăstirii).

Pentru cari făcându-să do(u)ă asăminea, aceasta s-au dat Sf(inției) sale din partea Eforii cu iscăliturile mădulăril(o)r și punirea pecete(i) postului ei. Iar cel din partea Sf(inției) sali să va păstra în Eforie.

1842 maiu 6
Galați

<ss>.

<ss> Tanas (...).

<ss> Ghiorghii Ioannu.

Secretar <ss>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LI/57, original, difolio, sigiliul eforiei târgului Galați.

Idem, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/68, regist, nr. 19 (cu data greșită, 1824 mai 6).

72.

1844 iunie 20, Galați

Eforiia orașului Galații.

În urmare ceririi ci prin jaloabă au făcut monahul Dionisăi, vechilul Sf(i)n(telor) Mon(asti)r(i) Niamțului și Săcul la 15 a următoarii luni, de a să urma măsořișt(e)a locuril(o)r proprieta a bisăricii Sfin(ții) Voevoz(i), ci este suptu protecsăia sfin(telor) mon(asti)r(i), atât din deal, pe care să află bisărica, cât și dugheană de piatră di p(e) șchele, orânduindu-să pe cilenul ei al 2^{le}, comisarul ci(a)stii¹ întâi și dum(nea)lui inginerul poliții, s-au priimit răspunsul numiților supt No. 775 și 784 înști(i)ntător că făcând cuvenita măsořiști a arătatilor locuri, în ființa atât a megieșil(o)r înpregiuraș(i), cât și a vechilului, au eșit în următoare mărime, adică locul bisăricii di pe deal:

Stâ(n)j(en)i	
34	Fața spre apus pe liniia uliței de la locul rap(o)s(atului) post(elnic) Ioan Jora până la ulicioară dispre poliței.
22	Latura din gios până în locul fiicii lui Hrăste Bacalabașa.
56	
N ^o	
56	
36	Fundul locului dispre răsărit înmegieșit cu fiica lui Hriste Bacalbașa, Petre Butnaru, Adamache Papadopulu, Ilinca Evgheniia și Toad(e)r Gazăter.
34	Lature locului din față și până în fața uliții.
126	Adică una sută doăzăciși șasă stâ(n)j(en)i gospod, cuprindu de giur înpregiur, pentru care s-au rădicat și plan de cătră dum(nea)lui ingineru, puindu-să și p(i)etre hotară. Iar locul dughenii di p(e) șchele aflătoari, megieșită cu dugheana d(umi)sale c(u)c(oana) Păunii și cu dum(i)sale pit(arul) Vasăle Caligare s-au lămurit așa, adică:

	Palmi	Parmaci	
2	6	-	Fața de la uliță.
2	4	4	Fundul dispre Dunări.
10	2	-	Lătore dispre du(mnealui) Vasăle Caligare.
10	2	-	Lature dispre d(umneae)i c(u)c(oana) Păuna.
25	6	4	Adică doăzăci și cinci stă(n)j(en)i, șasă palme și patru pârmațe.

Drept aceia eforiia pe temeiul înștiințării(o)r orândușil(o)r, încredințându-să dispre neprihănită la dreptăți a bisăricii Sfinț(i)lor Voevoz(i) asupra arătatil(o)r locuri în soma stă(n)j(i)nil(o)r cuprinși mai sus, și pentru că la urmare unia asămini lucrări nici un fel nemulțămire nu s-au evit din parte vecinil(o)r, să dă această hotarnică cu iscăliturile mădularil(o)r și punire(a) pecețai postului eforiia.

Prezădent P(a)raschiv; Iscălit și neînțăles fiind grecește.

Gheorghii Nicolau.

L(ocul) P(eceții);

Secretar Nă(...) sulgir.

No. 1065.

1844 iuni(e) 20.

Galații.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CX/25, copie; Ibidem, LI/58, original, difolio, sigiliul Eforiei târgului Galați.

73.

1846 mai 28

Monedă ban turcest(i) ce am dat în mâna sfă(n)țaii sale pări(telui) Porfire protosinghelu, igumenu Sfintei Mănăstirei Ne(a)mțului de la Sfințai Voi(e)voz(i) den Gălați.

N.

30. treizeci i(u)zluci¹ turcest(i).

14. paisprizeci ichiluci², tij.

Și pentru aceasta am dat Sfințai sale ca să fie spre păstrare pentru Thiodari, ce este nepot al meu, la Sfe(n)ță(ia) sa însă dacă voi trece den viață așe să rămâi. Și pentru aceasta am dat a me iscălitură.

(1)846 mai 28

Iorestu sh(i)monah.

Și eu am fost față <ss>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/50, original.

¹ Veche monedă turcească de argint, valorând o sută de parale.

² Ichilic = monedă de argint turcească care a circulat în țările române în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

74.

1848 martie 2

Mărturie.

Jos iscălitul dau această mărturie Sfin(ț)ii sale igumenului mănăstirii Sfin(ț)ii V(oie)voz(i) din acest oraș Gălați, precum să fie știut că bașca ci este în predvorul pominitei de mai sus sfin(te) bisărici, este făcută de mine încă ca de vro doăzaci și trii de ani. Și șazănd într-î(n)sa 7 ani, numai putut învoi cu igumenul din preț, zicând că dau alții mai mult chirie, așa am lăsat-o în calitao precum să gășăște și astăzi în bisărică. Și spre mai bună încredințare urme(a)ză însuș a me iscălitură.

1848 mar(tie) 2 zile

<ss> H(agi) Chiriiac C(os)tandin.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/51, original, difolio.

75.**1848 marti(e) 11**

Supt iscălitul în adevăr mărturisăsc și eu josul iscăli(t), că adevărat este această bașcă din aceiaș(i) vreme făcută de (j)os iscălitul, și spre credință am iscălit însuș cu a me mână că n-au meremitisit-o sau au prregătit-o nimeni de atunci și păr(ă) astăzi.

1848 martii 11

<ss> Teodor Dimitrie, monah și duhovnic.

Și eu ca unul ci sânt slujitoriu la această sfântă bisărică de șaisprezăci ani, știu și mărturisăsc că de atunce și păr(ă) acum n-au mai pus nimine niciun piron sau alt meremet a mai face la ace bașcă din pridvor păr(ă) astăzi.

<ss> Hagi Teodor psalt.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/51, original, difolio.

76.**1851 decemv(rie) 22**

Lei.

60 ad(ic)ă șaizeci de lei am plătit igumenului Porfirie protosinghel pe un an de zile pentru hrubă, ci am făcut de mine pe supt locul biserici(i), și mă îndatorescu ai plăti asemenea câti șaizeci de lei pe fieștecare an până la curgire de trii an(i) de zile, și mai mult nu sânt volnic a mai șapa.

<Pe verso>: Înscrișu lui chir Manolache Petroveci dogaru pentru hrube. 1851 decemv(rie) 22.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/55, original.

77.

1852 ianuarie 14, Galați

Zapis de vecinică vânzare.

Gios iscălita, prin punire degitului, Marghioala Berendeiu, născuți Doftoroai, prin acest zapis al meu, fac știut că locul dughenii ci o am cumpărată di la Opriian bărbierul, aflător în Gura Vadului, cu plată de bezmăn căt(r)ă mănăstire(a) Precista, locul în mărimé după măsořiște ci s-au făcut de cinst(it)a giudecătorie astăzi, de a mea bună voi, nisilită nici asuprită de nimine, l-am vândut de veci Sfinții sale părintelui protosinghilu Porfirie, egumen mănăstirii Sfinților Voevozi, mitoh Sfinților monastiri Neamțu i Secu, cu prețu hotărât 12000 lei, adică douăsprezeci mii lei, în cursu pieții Galații, priimindu-mi și toți bani(i) deplin acum înaintea, teslimerisându-i și toate hărțiile vechi ci am avut atingătoare di proprietăoa poménitul(u)i, cum și zapisul cu care și eu am cumpărat de la numit(ul) bărbier.

Deci poménitul cumpărător, Sfințiia sa părintile protosinghelu Porfirie di astăzi și în veci să aibă a stăpâni acest loc nistrămutat, atât Sfințiia sa, precum și urmașai Sfinții sale, fără nici o supărare despre cinéva. Iar întâmplându-să vreo pretenții din parte cuiva, eu am a răspunde cătră cumpărători.

Despre care întâmplându-să și fețe față au iscălit de marturi, rugându-s(e) și pi cinstita giudecătorie ținută di au încredințat după légi și forme.

1852 ghenari în 14

Marghioala Berendeiu vânzătoare.

(...) ¹ adeverez.

Alecsă Gheorghiu, marturu.

Iordache Floruț (?) față.

Fiind și eu față V. Șroca (...).

Acest zapis di vânzare s-au arătat la propiatao(a) locului susu pominit a dughenii, adică la Sfânta Mon(astire) Precista, și fiind priimită ace(a)stă vânzari di cătră amândou(ă) părțile sî² cuno(a)ști di astăzi și în viitorime cumpărătoriul Sfințiia sa părintile protosănghel și egumenul Sfinților V(oie)v(ozii) di aice din Galați, adivărat bezmănariu sus poménitului loc a-ș(i) plăti bezmănul pi fiiște cari an câte (...) la început(ul) anului, adică la Sfânt Gheorghii. Iar întâmplându-să a să treci sus pominitul acaret cătră altă față ori

și cu ce fel de chip este dator a înștiința pi proprietăo după articurile 1523 și 1525 și 15(...) di la condica politicească. Pentru cari după legi s-au adiverit cu punier peceții Sfintii bisărici și cu iscălitura egumenului di astăzi.

1852 ghenarii 14, Gălații.

<ss>¹.

Giudecătoria țanutul(u)i Covorluiul!

Pentru adevărata iscălitură a dum(neaei) vânzătoarii și potrivit ceririi ci prin jaloba înregistrată sub N° 101 au făcut cu înfătoșaria titluril(o)r proprietății, să încredințază actul provizornic cu iscăliturili mădulăril(o)r și puniria peceții postul(u)i, numai încât priivești nistrămutaria alcătuirii dintri fețali contractăluitoari pără la împliniria termenul(u)i de șasă luni a publicații. Pentru care tot acum s-au scris și și redacții a publica, înlăuntrul căriia niavindu-să vreo pretenții să va întări. Și statornic cu adaugiri că giudecătoria nu cunoaști că cumpărătorii au numărat banii mai înnainti de împliniria aratatul(u)i termen precum prin acesta să cuprindi spre niobijduirea a celor cu legiuiti pretenții datoriu fiind a-i țane la sini păn(ă) a încă întăritura vecinică.

<ss> Costachi Tudori com(i)s.

<ss> V. Hermeziu.

<ss> (J.) Fătu.

Director <ss>.

Nº 153.

1852 ghenar 22.

Giudecătorie țăn(u)t(ului) Covurluiului.

Potrivit sobornicescului hrisov, urmându-să legiuitele publicații prin Foae oficială cu N° 51, din 29 iulii anul conținut 1852, în curs de șasă luni, și neavându-să nici o pretenție, actul acesta să legalizază și stabil.

<ss> J. Fătu.

<ss> N. Lambrino.

Director <ss> Mantu R(...).

Șeful <ss>.

N° 64.

1853 apr(ilie) 9.

Galățu.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/56, copie, legalizată la 9 aprilie 1853.

¹ Iscălitură în limba greacă.

² Așa în text.

78.**1852 aprilie 23**

17: 20. Adică șăptisprezăci lei și giumătate au plătit sfinția sa părintile protosănghele Porfii(rie), egumenu a mon(astirii) S(finții) V(oie)v(ozu), mitohu(l) Sfinții mon(astiri) Ne(a)mțului pentru un locu di dughe(a)nă a Sf(intei) mon(astiri) Precistii, cari l-au cumpărat di la soția răp(o)s(at)ului Gheorghu Berindeu sau Mărinariu, bezmen pi un an de la (1)852 până la 1853 aprilii 22.

<ss>¹.

<Urmează același conținut în limba greacă>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/57, original.

¹ Iscălitură în limba greacă.

79.

1856 iulie 11

Jurnal.

Anul 1856, luna iulie 11 zile. Giudecătoria ținutului Covurluiu luând în cercetari acta cu N° 18, a procesului următor după reclamație egumenului bisericii Sfinților Voi(e)vozi, închinată m(ă)n(ă)s(tirii) Neamțu, asupra d(umnea)l(u)i Costachi Popovici pentru costul păretelui unor binale dina cest oraș Galații și altile, în ființa numai a d(umnea)l(u)i aga Vasăli Bucșănescu, vichilul zisii m(ă)n(ă)s(tiri), și în neființa dum(nealui) Popovici.

Pe temeiul art(i)c(olului) 305 din Reglement s-au aflat jaloba egumenului zisii bisărici, dată Părcălăbii la 29 mart(ie), anul trecut 1851, arătătoare că având biserica un loc în Schela acestui oraș alături cu numitul Popovici, pe care este pregătit a să înființa bina de zidu, face mijlocire de a să îndatori pe zisul Popovici spre a da loc pentru zidul părintelui învecinat cu el și înscris că-i va plăti costul pi giumătate aa celui păreti după obiceiul păzit la asăminea caz; În priivire că păretil dispărțitor a dughenii numitului Popovici este în paianti făcut în fața pământului pe un lemnu de brad carele este putred, iar nu pe temelie din adâncu și de cărămidă precum local să va discoperi, nefiind datoare m(ă)n(ă)s(tirea) a-i face un asăminea zid.

Care jalobă fiind recomandată dum(nealui) polițmaistru și inginerului orașului cu însărcinare de a-l îndatori pi megieș potrivit obiceiului ci să păzăște atât la lăsaria locului pentru giumătate păreti a zidului, precum și de a răspunde cheltui(a)la pentru ace giumătate zid.

După corespondenția ci au mai urmat întru aceasta cu poliție și viț(e) consulatul elinescu / fiind că pârătul Popovici ar fi supus acei protecții / la 30 noemv(rie) tot anul 1851 să vedi adresa Sfatului orășenescu N° 1783 cătră părcălăbie în alăturare cu cercetarea ci local s-au făcut di cătră arhitectu(l) orașului împreună cu alți patru maistri, pretențiilor reclamate de d(umnea)lui Dimitrachi hagi Zamfir, al 2^{le} vecin a numitului Popovici pentru alt asăminea păreti / și cu care hagi în urmă s-au învoit d(umnealui) Popovici precum este de dovadă suplica ci au dat giud(ecăto)r(iei) la 2 a trecutii luni iunii, anul corent /. În urmarea cărie cercetări și a jalobii ci au mai dat zisul egumen s-au însărcinat iarăș pe poliție de a grăbi îndeplinirea celor poruncite ci în acest caz.

Iar la 24 decemvr(ie) tot 1851, dând jalobă acestui tribunal d(umnealui) Costachi Popovici cuprinzătoare între altile că el pi temeiul formalnicii învoeli

ci păstrează cu data 1841, nu numai că nu să cunoaște dator a da loc sau a face vreo dispăgubire arătaților di mai sus, egumen și h(agi) Zamfir, carii sânt vecini cu binaoa sa, și au pornit reclamație la partea administrativă, de cătră care el jăl(uito)r(ul) să vedi strâmtorit, dar apoi ceri de a să trage lucrările următoare în acest caz la administrație în disbatirea giud(ecăto)r(iei) și a i se face îndestulare cu 8870 lei costul pagubii ci i s-au priicnuit cu luarea a o parte loc di cătră zișii vecini la săparea i așazarea timeliilor lor pe supt păreții binalii sale, cărora păreți le-ar fi cauzat dărâmari.

S-au poftit cu adres N° 4147 pe țanutala părcălăbie de a trimeti giud(ecăto)r(iei) lucrările ce ar urma întru aceasta. Și așa priimindu-să niște asăminea pe lângă adresa N° 332 din 19 ghenar 1852, s-au înjghebat proces și s-au chiebat pi înpricinați la giudecată. Carii înfățoșindu-să la 21 mart(ie) anul 1852, nu s-au putut da pricinii curs din următoarele înpregiurări:

1^{iu}. Că trebui(e) a să dovidi dacă binaoa d(umnealui) Costachi Popovici era în paianti sau de cărămidă zidul , fiind că h(agi) Zamfir și egumenul au arătat că au fost în paianti și că păreții au picat di la sine;

2^{le}. Cu cât anume loc este înpresurat jăl(uito)r(ul) Popovici de cătră egumen și hagi Zamfir în cătime locului fiecărie înpricinat.

3^{le}. Di au fost în calita proastă binaoa lui Popovici încât să aibă nevoi a să dărâma.

Și al 4^{le}. Costul păgubirii pricinuită binalii lui Popovici care să va și prețelui, cu cari lucrari fiind însărcinat unul din membrii tribunalului și priimindu-să rezultatul N° 95, din anul corent, s-au înaintat apoi iarăș cuvinitele chieamări îmbilor procesanți.

În sfârșit astăzi fiind cel di pi urmă termin, s-au luat procesul în cercetari numai în ființa d(umnea)l(u)i vichilului zisii m(ă)n(ă)s(tiri) și în neființa lui Popovici; fiind că încât au privit pentru h(agiu) Zamfir s-au precurnat prin învoeală după cum s-au arătat mai sus. Și din cetirea lucrărilor actei s-au lămurit giud(ecăto)r(ia) atât din raport(ul) poliții N° 1316, din (1)851, cât și din cercetarea d(umnea)lu(i) com(i)s(ului) Iancu (?) Panaitescu, fostul asesor a giud(ecăto)r(iei), cuprinsă în jurnalul din 4 fevr(uarie) anul corent, că păreții binalii dum(i)s(ale) Popovici au fost în paianturi și nu de zid. Căci dacă era de zidiu nu să putea dărâma și nici făce(a) trebuința a să înființa alții din nou, precum să vedi urmat acum că în loc de a să sluji vecinii dumn(ealui) Popovici cu păreții ci le propune că au fost de zidiu și să să fi dispărțit el di cheltuiala în giumătate, din înpotrivă să slujești d(umnea)lui cu păreții înființați de zidiu la trecutul an (1)851 de cătră ai săi vecini, adică di

cătră egumenul zisei b(i)s(erică). Și hagi Dimitrii Zamfir / cu care acest din urmă s-au și învoitu după cum să ia lămurire din suplica înregistrată sub N° 1657, din 2 a trecutii luni iunii /;

Al 2^{lea} că învoeala, cu care d(umnea)lui Popovici vr(e)a a să sprijini, priivești numai încât să atinge pentru numitul h(agi)u Zamfir, al doilea vecin, cu cari să vedi învoitu, și nici cum pi relemata biserică, cu toate că și dacă s-ar aplica cuprindirea acei învoeli, d(umnea)lui Popovici nu ari dreptul di a ceri dispăgubire, cuprins fiind chear prin aceia învoeală că păreții di pi dilături a binalii d(umnealui) Popovici au fost în paianți.

Și al 3^{lea}, că dritul ci d(umnea)lui Popovici îș(i) închipuești a avea pentru dispresurare ci propune că i-ar fi făcut locului său cu zidirile păreților arătaților săi vecini, precum și costul păgubirii ci zăci că i-ar fi cauzat cu dărămarea părților binalii sale, nu poate avea loc, închis fiind un asămenea prin chiar tăceri și priivirea întrebuintată di el di la luna april(ie) (1)851, de când să văd înființate binalile numiților vecini și până la luna dechemv(rie) 24, când fiind strâmtorit prin poliția orășenească a plăti costul păreților în giumătate făcuți de cătră relemmații vecini, au pornit relemmație la acest tribunal. Și dat pi temeiu § 631 și 636 din condica țivilă, giud(ecăto)r(ia) hotărăști că d(umnea)lui Popovici să răspundă bisericii suma de 3120 lei și 30 par(ale) costul în giumătate a părețelui zidit din nou după locala cercetari și prețeluire aflată în actă la fila 26 / făcută o asămenea prețeluire în pretenție numitului hagi Zamfir / dinpreună cu dobânda ce-ar socoti di la trecutul an (1)851, luna april(ie), de când biserică au înființat binalile și până la numărătoare, cu care bina să slujești binaua dumisali Popovici, precum să lămurești în locala cercetari al dum(nealui) asesorului Panaitescu.

Pentru care s-au închiet acest și să va comunica în copie părților procesante ca partea ce-ar rămânea nemulțămătită să-ș(i) poată face apelație la Divanul apelativ în terminul legiuit de două luni fără punire de cauție, fiind valora procesului întrecătoare competenții giudecătorii.

Iscăliți – Prezădent post. Fotea Alsar; sard(a)r Costachi Balțat; Director stolnicu(l) Gheorghi Volinte și șăful mesăi med(e)l(ni)cer Iordachi Florea.

Copiile cuveniti di pi acest jurnal să vor înmâna părțal(o)r procesante prin locul competent cu dișteptare la nemulțămămiria ci ar arăta cu hotărârea dată potrivit formelor.

Iscălit Director stolnicu(l) G(heorghi) Volinte.

Giudecătoria țin(u)t(ului) Covurluiului.

Copia aceasta cercetându-să și fiind întocmai cu originalul jurnal, să încredințază de giudecătorie potrivit formilor.

<ss> Fote.

<ss>.

<ss> C(ostachi) Balțatu.

D(irecto)r (Gheorghi) Volinte.

Șef mesii <ss> (Iordachi) Florea.

N° 3676.

1856 dec(em)v(rie) 10.

<Pe ultima filă>: Jurnalul giudec(ăto)r(iei) Cuvurluiului legalizat supt No. 3676, în proțăsul urmat cu d(umnealui) C(ostachi) Popovici pentru costul unor binali din oraș(u)l Galații.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CXXVII/58.

80.

1856 decembrie 20

Condiții di dughe(a)nă

Potrivit art(icolului) 22 din așăzământul acestor monastiri Neamțul și Secul, publicându-să prin Buletinul oficial N° 90 din 8 noemvrie anul corent, pentru darea prin licitație a unui locu stărp din orașul Galații, aflători la vad, locu numit Amanaraghiții, spre a să zidi pe el acaret. Mușteriu la asupra cărua s-ar harecilui acest locu și carele ar lăsa un număr mai puțin de ani pentru a-l înzăstra cu bona, va fi datoriu a păzi următoarele condiții:

1^{iu}. Pe acest locu va fi datoriu dumnelui mușteriu la a clădi bolte de cărămidă cu două rânduri cu timiliea de piatră întocma cum sânt și binalele megieșite de acest locu, după planul ce i să va da de ocârmuire, cu ușile, fereștile și toate încăperile din lăuntru bune, acoperită cu table de fier, cu gratii pe la ferești bune, și cu balcon de fier la al doile rând sănătos.

2^{le}. Dumnelui să va folosi din venitul acestii binale în toți anii câți să vor lămuri la mezat fără a fi supărat de cătră cineva întrucât de puțin, va fi datoriu însă a da proprietății și un venit anual în bani, până la împlinirea

contractului pentru care își va primi adevărîță de la m(ă)n(ăsti)re sau de la egumenul bisericii Sfinților Voevozi de acolo, îndatorindu-să totodată ca îndată după iscălirea condițiilor de când are a să începi și anii, să vii la monastire spre a-și primi și contractul, dând pe acel din partea dumisale.

3^{le}. La împlinirea termenului anilor benaoa cu toate încăperile ei va rămâne în toată despoziția mon(asti)rii, fără a prinde dum(nea)lui un ban macar de la m(ă)n(ăsti)re; însă a va lăsa în bună stare, bine grijită și întocmită în totul, fără a să amerința de vreun soiu de stricăciune sau ruinare, precum și când / ferească D(u)mnezeu / s-ar întâmpla de vreo neprevăzută întâmplare de focu s-au altile, va fi datoriu a o trăda în stăpânirea m(ă)n(ăsti)rii tot în starea ce să arată mai sus, cu a dumisale cheltuială toată.

4^{le}. Dumnelui nu va pute trece locul acesta cătră altă față nici pe un număr mai mare de ani, nici mai micu, ce-l va stăpâni singur până la ecsperarea contractului.

5^{le}. Dumnelui de ar fi cumva supus vreunii protecții streine, în priivirea condițiilor de față nu va cunoscut decât localnic supus pravililor pământului nostru.

6^{le}. Orice dare bănească sau ori de ce soiu ar fi, s-ar cere de cătră ocârmuire asupra acestui locu cu binale, îl va priivi numai pe dumnelui în totul, ferită fiind monastirea de asăminea dări, sau și pentru orice înfrumusățeri orășenești, până la împlinirea contractului.

7^{le}. Urmând dumnelui cu plata banilor eșiți la mezat va stăpâni locul cu pace în toată vremea până la prothizmia contractului.

<ss> Gherasim arhimandr(i)t și stareț S(fintelor) M(ănăstiri) Niamțul și Săcul.

Arătatul loc a rămas la mezat asupri me supiscălitului cu îndatori(ri)li cuprinsă atât prin cundițiile di față, cum și prin osăbit jurnal încheiet la mezat di cătri părinții înputerniciț(i) din partea a m(ă)n(ă)s(tirii) pe lângă cari urmeazi și a-m face lur clădiri și soiur(i) binali. Pentru cari spri urmari acelor cuprinsă urmează a me iscălituri priimit cea (?) eu di la numiț(ii) părinț(i) adiverință di plati (...) întâi ce am răspuns .

1856 dec(embrie) 20 zile.

<ss> N. Man(...).

(...).

Fiind că locul arătat în condițiile de față l-am luat pentru d(umnea)lui d(omnul) Hristofi Mastrapa pe care îl privește îndatoririle cuprinse mai sus, a clădi zisele binale și ale stăpâni în termen de 27 douăzeci și șapte ani, plătind Sf(întei) M(ă)n(ă)s(tiri) 3 # galbeni pe fiecare an, căruia M(ă)n(ă)s(tirea) îi va slobozi actul convenit de la care își va siguriși fondosul binalelor, neprivindu-mă pe mine întru nimic, ci toate îndatoririle pe d(umnea)lui Mastrapa.

1856 decembrie 20.

<ss> N. Man(...).

Suptiscălitul priimind îndatoririle cuprinse în condițiile de față, am rămas mulțemit a face binaoa pe țitul loc și ale stăpâni anii cuprinși mai sus, care apoi după împlinirea termenului să le dau în bună stare și M(ă)n(ă)s(tirea) poate face actul potrivit condițiilor și a mi-l trimite, când atunce iscălinde pe acel din partea mea înformăluit îl voi da Sf(întei) M(ă)n(ă)s(tiri) prin rânduiții de la M(ă)n(ă)stire.

1856 decembrie 20

<ss> Hristofi N. Mastrapa.

<Pe verso-ul filei a doua>: Pentru îmbezmăluirea unui loc din Galați; Ecspiră la anul 1883.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, XIX/5; idem, Fond Mănăstirea Neamț, XIX/6.

81.

1858 iunie 23

Cu multă smerenie închinându-mă sărut dreapta blagoslovitoare Sfinților voastre cinstite păr(înte) stareți.

Primind cu smerenie cinstită scrisoare sfinților voastre împreună cu o copie din partea păr(intelui) Mitropolitu Ungrovlahiei, am văzut cele însemnate cu totul nepotrivit urmării mele, cu care am fost trimis din partea M(ă)n(stirii) Esfigmenului ca să calicesc să le strâng bani din ace țară. Eu cât am umblat pe acolo, nici cătu-i negru supt unghie scandilu sau prihană n-au urmat după mine, mai ales mulțămiri ori pe unde am fost, iar ce(i)a ce-am adunat cu bunile mele purtări, am urmat așa.

Eu când am purces de la M(ănăsti)re am avut o carte din partea egumenului acei M(ă)n(ăsti)re cătră un neguțitoriu embor din Galați, și anume domnul Epaminonda, și cătră sfinția sa egumenul Floreștii, ca prin aceste două locuri să am care condiții.

O vreme de piste un an umblând p(r)in acea țară am adunat puțini parale și lucruri, adică ace față de rasă pentru ieromonah data de Preasfinția sa, însă cu ace rasă am mai alăturat pisti 200 coți pânză și prosoapi cusute și necusute, șarvete, cevrele bune cusute cu petială, cămeși, izmeni, basmale, colțuni și alte mărunțușuri; și le-am pus în niști desagi mari de păr, greutate ca 60 ocă, le-am cusut, le-am pecetluit, am venit la Ibrăila și la Galați, cu vro doaspresăci negustori negustori închinători ca să treacă la Sfetagoră. Când am venit atunce, au venit și răspunsul că s-au stricat pacea și la Țaragrad¹ nu-i bini, am mers la negustoriul mai sus numit; mi-au zis să las la dânsul acele lucruri așa cum sânt luate pecetluite, și dum(nea)lui la va triimite la M(ă)n(ăstire). I-am dat carte pecetluită cu însămnare de toate câte trimit, și deosăbită însămnare am pus în lucrurile pecetluite. Și împreună cu cu neguțitorii m-am întors înapoi iar la Bu(cu)rești. I-am arătat părintelui mitropolitul toate cum au urmat, au venit moscalii, m-au prins vremea acolo, am zăcut vro patru-cinci luni din pricina unui bețiv călugăr ce me-au dat de la M(ănăsti)re.

Au venit vremea de am fugit din Brăila de frica turcilor, când brăilenii fugea(u) am venit la Galați. Mi-au rămas tot calabalâcul la București.

La Gălați am găsit pe igumenul de la Florești, înpriună și un ieromonah, anume Porfirie. Le-au luat asupra-i acele lucruri ca să le aducă la Florești, fiind la gazdă la acel negustoriu, unde era(u) acele lucruri de acolo. Ce le-au făcut acele lucruri egumenul și acel ieromonah, nu știu. Am venit la Florești, mi-au arăta igumenul că au venit scrisoare de la M(ă)n(ăsti)re să dau cutiea cu Sfânta Cruce cu Sfintele Moaște Sfinției sale. I-am dat tot, împreună și o sută galbini igumenului, și triizăci și doi galbini călugărului care au fost cu mine și m-am mântuit. Am cerut ca să-mi dei o trăsură ca să mă duc să-mi aduc calabalâcul din București, nu mi-au dat. Mi-am prăpădit straile și alte calabalăcuri a mele de un preț mai bine de 2000 lei, ba nici chilie de odihnă nu vre să-mi dei. Așa am lăsat să mai fiu calic grecilor.

Și păr(intele) Mitropolitul are greșită știință cu această scrisoare și trebui a-ș(i) îndrepta greșala, căci eu i-am arătat toată pricina, când m-am întors la București, și la ce mână am lăsat ace față de rasă pentru un călugăr și o sută sfancici ce mi-au dat pentru M(ă)n(ăsti)re Preosfinția sa. Pentru fața de rasă să-ș(i) cu igumenul de la Florești.

Aceste fiind lămuririle cele mai doveditoare din partea mea. Rămân,
Al Sfinților Voastre și întru tot smerită slugă.
Iscălit / Paisie Novac d(u)h(o)vnic.
1858 iunie 23.

Pentru întocmai cu originalul.
<ss> Teodot monah.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii
Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 14-14v., copie.

¹ Țarigrad.

82.

1858 iulie 1, Galați

Cu smerite metani(i) închinându-mă sărut dreapta S(finției) voastre.

Viindu aici am luat toată avere(a) Sfintii bisărici pi sama me, atât din
înăuntru din bisărică, cât și din chili igumenească. Iar pentru chiria a doo
dipartamenturi ce sint închiriate, sfinția sa părintele Climentu au luat chiria di
la Sfântul Gheorghii păr(ă) la Sfântul Dimitrii, una mii șapte sute lei, pe carii să
cuvin să ei numai 566 pe dou(ă) luni. Au mai dat și 360 leila lefi și au rămas să
răspundă 774 lei pentru aceste pat(r)u luni pără la Sf(â)ntul Dumitru ca să
plătescu și eu lefile slujitorilor de aici.

Pentru care vă facu cunoscut ca la socoteli li va ave să să trimată banii
aceștii spre plata slujitorilor și altor cheltueli, că zî de aiure păr(ă) la vade n-are
de undi să eu și banii ca să plătescu.

Cu aceasta rămân a Sv(nției) v(oastre) pre plecată slugă.

<ss> Paisi duhov(ni)c.

1858 iuli(e) 1

Galați.

<Pe verso-ul filei a doua>: Cin(stit) S(finției) părintelui arhimandrit
Gherasim stariț S(fi)n(telor) mon(astiri) Neamțu și Secu cu s(m)erite metanii.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 20, original, sigiliu în ceară roșie aplicat.

83.

1858 iulie 23, Galați

Cu smerite metanii închinându-mă sărut dreapta S(fințite) cinst(stit)
părinte starețu.

Acum zilele trecute s-au rădicat turnișorul deasupra S(fintei) bisărici pi altar cu tot înprotiva fasonu bisăricii. În scurtă vă facu cunoscut că (nu) numai boiarii și negustorii și cuco(a)nili lor au (a)runcat vorbi cu totu înprotivă, dar și jidovii, că s-au pus pe bisărică o statui să ridă copii. Nu s-au putut să să facă turnu mare destul, se rămăi bisărica cum au fostu, că după cum s-au rădicat clopotnița acu ii șiidi tari bini. Eu tut(u)ror am arătat că nu-i treaba me aceas(ta), nu pot să le amestic. Și ca să nu-mi găsești mii vină, vă fac cunoscut că nu șiidi bini.

Al doile, sfinția vo(a)stră m-ați trimis aici ca să facu bini la acestu lăcaș, iar nu să și(d) dige(a)ba și să mănăncu degeaba. Părintele Gavril împreună cu maistrul me-au hotărātu să dișărtu bisărica. I-amu întreat, aveți toate gata cându oi deșărta, îndată să se gătească, să nu șadă bisări(ca) închisă, că n-ave(m) ce mânca. Mănăstire(a) are stinahare de bani, astăzi n-are de unde ne hrăni. M-au încredințat că toate sin(t) gata. Lasă lucrare(a) dinafară și mul(t) zăci bisărica va șade închisă.

Ce să vezi cându am mutat. Dumnealor n-au avut nimic gata. Astăzi sânt 12 zile, nici o fereastră n-au așazat. Au trebuit părintele Gravi^l să-mi spui destu(l), să nu să facă una cu meșterii, să mă facă să ședu degeaba. Părintelui Gravi^l nu-i pasă, are bani mănăstirești. Galații sintu dulci pentru, părinți(i) de la monastiri sintu învațați de a cheltui degeaba bani(i) monastirii. Dar mii mi-i frică și di un banu să-l cheltuescu că știu ce stinaharii are mănăstire(a). Amu să șiidu o lună di zili să cheltuescu din pungă cu punire la cale a părintelui Gavrilă.

Pentru aceasta nu lipsăscu a vă înștiința.

Fiind al Sfințiilor vo(a)stre smerit și plecată slugă.

<ss> Paisii Novac duhov(ni)c.

1858 iulii 23

Galați.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 30-30v., original.

¹ Gavril.

84.

1858 iulie 23, Galați

1858 iunie (?) 23. Însumi în persoană voi cerceta la poliție dacă urmează vreo reclamație din partea părintelui igumenul Mitoh(ului) m(ă)n(ăstirii) Neamțulu de aice, precucvioșia sa părintele Paisie, ca să împedice lucrare acelu Mitoh, sau ba, și după cum să va lămuri să înainteze lucrare din partea protopopiei.

<ss> Z(aharia) iconom.

Onorabilii Protoierii de Galați!

Sf(i)nția sa părintele Paisie, egumenul actual al bisericii Sf(i)n(ți)lor Voevozi de aice, Mitoh Sf(i)n(tei) M(ă)n(ă)s(tiri) Neamțul, este rânduit de M(ă)n(ă)s(tire) și cunoscut de egumen în administrarea gospodării aceștii case și în păzirea rânduelii bisericești, iară asupra reparației bisericii nu are nici un amestec. Sf(inția) sa însă cu toate aceste neconținut să amestecă, nu spre a face ceva bun, ci numai pricinuește tulburări și confuzii între lucrători, precum au stăruit astăzi prin poliție fără temei și rezon a să pune ecsecuție asupra maistrului și lucrătorilor și au făcut și alte piedici în lucru.

Drept care scrisul carele după cum este cunoscut Onor(atei) protoierii este însărcinat cu privighierea reparației într-a cărua răspundere să află lucrul și carele însărcinat și cu numărarea banilor după lucru, nemaiputând suferi o asemenea stare de lucruri să vede nevoit a suspenda lucrul și a să retragi până la M(ă)n(ă)s(tire), dară însă mai înainte de a veni chiar la punctul de a pune în lucrare această măsură spre a nu sta biserica mai mult timp închisă viu a ruga Onor(ata) Protoierie să binevoască a invita pe numitul egumen a să mărgini în sfera datoriilor ce-l privesc.

<ss> Gavril monah.

Anul 1858.

Luna iulie 23.

Galăți.

1858 iulie 24.

S-au făcut cercetare la poliție, de unde au luat lămurire iscălitul protoiereu că ar fi fostu pretenție d(umi)s(ale) ambili copoli a nu lăsa facire beșicii pe Altariu, iar di la comisariul ciastiei, dumn(ea)l(ui) Voble, au luat știință că actualul igumen părintele Paisie ar fi pritindatu ca să opriască lucrare de din afară a mastorilor și să-i pue să lucreze înlăuntru bisericii, care apoi după stăruință s-au învoit masterilor a-ș(i) urma lucrare(a) condițiilor contractului încheetu cu trimișii din parte a M(ăn(ăstirii) Niamțului, pentru care adeverezu.

Z(aharia) iconom.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 26-26v., original.

85.

1858 iulie 23

Copii di pi adresul cătră d(umnea)l(ui) sardar(ul) Reizăr inginerul politiei. / No. 5385 iulii 23.

În răpirația ci să faci bisericii Sf(i)n(tii) Voivozi Mitoc din acest oraș, să vedi făcut un turn foarti micu înpotriva ciluilant și deosăbit di la toati bisericile, încât polițiia orașului Galați niputând rându lucrarea lui mai mult, au și oprit-o. Iar pi di alta faci și d(umnea)v(oastră) cunoscut ca di îndată să poftiți la fața locului spre obsărvațiia cuvinită, și di celi ci viți găsi di cuviință să împărtașiți poliții știință ca să s(e) cunoască și să să îngădui lucrarea în acelaș(i) model ci-l veți arăta.

Iscălit pentru d(umnealui) p(olițaiul) săcritar C. Popovici.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 28, copie.

86.**1858 iulie 24**

Copii di pi adresu(l) d(umi)s(ale) arhitectul politii cătră poliții. / N° 260.
(1)858 iulii 24.

Supt iscălitul arhitectul politii priimind încuștiințari(a) acei onorabilii poliții cu N° 5385, la care cu cinstiti răspuns că că al 2 le(a) turnu ci să faci la bisărica Sfinților Voivozi nu esti cuprins în plan, cari nici au fost di nevoi a să da, fiind că la această bisărică să faci numai o răpirații și cu plăcerea rânduitului din partea nacealnicului acei monastiri să face acel cari să numești di turn, însă esti ca o beșcă numai spre podoaba bisăricii deasupra căruia să să așezi crucea, cari această nu poati aduci nici o supărare, precum să vedi în contract(ul) ci monastirea îl ari încheet cu mastru(l), și prin urmari nu poati fi lucrarea oprită.

Iscălit / sardar Reizăr, a(rhitectul) orașului.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 28, copie.

87.**1858 august 18, Galați**

1858 avgustu 18 Galați.

Cu adâncă supunire vă salutu stimabile părinte ieroarhimandrite!

Respectabilulu părinte Efrimu ce l-ați rânduit Înalt preacuvioșia voastră de comisie ca să reveduiască lucrare(a) bisericii Sf(inția) V(oi)vozi de aicia, mitoh al acei M(ănăstiri) Neamțu, au sositu la 13 ale corentei în Galați, cându eu amu lipsitu în ținut pentru hramul bisericii din satul Roșcani, unde să prăznuește Adormire(a) Maicii Domnului. În timpul acestor zile păn(ă) astăz(i), sf(inția) sa rânduitul au avut prileju a să informa cu însuș vedere și pipăire lucrului și de soliditate materialului pusu la biserică.

Astăz(i) au avutu destulă dilicateță părintele Efrimu a-mi face onoare cu vizita sa, pe care l-am informat și eu dispre înpregiurările urmate și de beșica

ce-au fostu proiectată chiaru prin contractu a să face deasupra Sf(ântului) Altaru / iaru nu statue precum s-au donosit de o(a)recine la auzul sf(in)țiilor) voastre / care beșică este și mântuită. Ia nu este nicidecum jignitoare nici în dogme, nici politiei, nici producătoare de vreo nenorocire cuiva, mai alesu este podoabă supt Sf(ânta) Cruce, închipuire de Muntele Golgotha, pe care au fostu Răstignire(a) lui Iisus Hristosu, beșică ce înalță Sfânta Cruce și o arată mai frumosu decâtu cându ar fi cruce înfiptă simplu pe acoperământul bisericii.

De forma aceștii beșici avemu în Galați și la alte biserici. Am văzut la Golia mai multe, și la Bărboi, și chiaru la Sf(ânta) M(ă)n(ăstire) Niamțului, și care nu cred să le fi numindu nici răsăritenii creștini, daru nici apusenii de statue. A! Urâte sântu, au fost și vor fi în toată vreme de ridicol intrigile.

Stimabile părinte. În mare pace și liniște s-au guvernat în vro câț(i)va ani aicea biserica Sf(in)ții V(oi)evoz(i) cu rânduți de igumeni din parte a acei M(ă)n(ăstiri), mai alesu în zilile câtă vreme au fostu părintile Climentu, au domnitu cia mai mare și mai bună armonie între cliru. Bună rânduială în biserică, mulțămire obștiască răsuna în gurile poporenilor. Cătră sfârșitu nu cunoscū care au fostu vinovățiile părintelui Climent, fiul casii schimbatu.

Vă mărturisesc fără să am vreun interes, că di la poporeni amu auzitu cum că sânt loviți în sufletu și sântu cu totul mâhniți de de o asemine prefacire. Cându să afla în mijlocul lor un părinte ca Climent, carele făcia onoare cu reputația sa în biserică și afară, soborului întregu a M(ă)n(ăstirii), și trimiterea sa era după mijlocire(a) iscălitului și poporenilor cătră vrednicul de pomenire fostul, acum răposat starețu părintele Nathanailu. În urmare(a) nebuneștilor întreprinderi a părintelui Manoli, iaru tocmai acum în zilele stăriției a Înalt Priacuvioșiei voastre, cându nădăjduiam să fimu și mai mult înbrăzoșați, ni-amu pomenit isterisiț(i) de părintili Climentu, omul iubitū de obște.

În fine tot cii cu neputință la omu, la Dumnezeu, și priacuvioșia voastră vrându puteți a metamorfiza, iaru mie de onoare fiindu-mi mă și supt însamnu.

Al înalt priacuvioșiei voastre micu în H(risto)s frate și plecată slugă.

<ss> Zaharia iconom.

<Notă marginală>: Binevoiți dacă se poate prin poctă a-mi răspunde de priimire acestii și rezultatul ce veți reorganiza. Vă rog să mă ertați de îndrăznială mea și de supărare ce vă (...).

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 38-38v.

88.

1858 august 18

1858 avgust 18.

Înalt Precucioasă și cinstite părinte arhimandrite Gherasăm starețu al Sf(intei) m(ă)n(ăsti)r(i) Neamțu și Secu.

Fiești profunde metanii și sărutări de mâni binevoite a priimi de la noi poporării bisericii Sf(intii) Voi(e)vozi, mitoh M(ă)n(ăstirii) Ne(a)mțului de aicea din Galați.

Prefacirea între igumini(i) de aicea, deși nu-i nici cum de atribuția noastră, ci curat numai un drept al înalt precucioșiei voastre, carile prin iconomiia celui preînalt pentru mântuirea și iconomiia a multor suflete v-au ales a fi starețu al acelii mari și vestite Lavre de D(um)nezeu păzate pi pământul nostru. Nu credem dar înalt precucioasă că nu ne doriți și nouă celor ci ne tăvălim în valurile dezmerdărilor acele(a)și sufletești mântuiri și mângăeri, ca și întregului sobor din măn(ăsti)re. În zilile păstorii voastre dă-ne înapoi pi cucioșii sa părintele Climent, care bărbat plin de toate calitățile duhovnicești (...) la r(ă)vnă fiicăruia poporan, au dat dovezi că face onoare unii asemenea lavre, să aibă și ea un așa ca el bărbat la noi, unde este cheea Moldavii și de unde să întinde veste în toată Evropa ci felul purtarea clerului, că rugăm de-a nu lăsa săraci. Nu ne lăsați să fim măhniți în sufleteli noastre, și de v-am aflat haru(l) fii-ne deplin cerirea și rugămintea noastră celor ci ne subtscriu.

Al Înalt precucioșii voastre sufletești fii și pria plecate slugi.

<ss> Ioan Popovici.

<ss> Hagi Ionică Constandin.

<ss> T. Dimitriu.

<ss> Stere Gheorghiu.

<ss> Stefan Petrovici.

<ss> Sava Velicu.

<ss> Gheorghe Vasiliu.

<ss> Petru Vasiliu.

<ss> Ioan Apostul.

<ss> T. Rusov.

<ss> M. Rusov.

<Și alte iscălituri pe care nu le-am descifrat; unele în limba greacă>.
Precum și toți poporării care lipsesc după interesele sale.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii
Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 39, original, sigiliu în ceară.

89.

1858 august 18

Cu smerite metanii închinându-mă sărut dreapta Sf(i)ței v(oastre)
cinstite părinte starețu.

Cu smerenie am primit cinstită porunca Sf(i)ții tale și cu toată
supunire(a) am înțales toati celi mie poronciti. Slavă lui D(u)mnezeu că m-au
lăsat în viață până acum ca să mă mântuiu de această pricină.

Cum am cetit, îndată m-am dus la dum(nea)lui domnul Pamilonda¹,
neguțitor mari, unde am fost lăsat toate lucrurile pecetluite cu pecete(a) vămii,
când am venit de la București și li-am dat dum(i)sale după răcomendațiia ci am
avut de la Sfânta Agură cătră acest neguțitoriu mari. L-am întrebat pentru cari
pricină nu li-au triimis. Mi-au spus că din nepurtare de grijă igumenului din
mănăstirea Floreștii, că câți călugări au venit și au trecut la Sfânta Agură de la
mă(n)ăstiria Floreștii, nici unul n-au avut cartea igumenului de acolo ca să le
dau să le ducă.

Așadar fi(i)nd că acesti lucruri deși sânt la mine, însă sânt supt purtare
de grijăa igumenului de Florești și mi-au hotărât fi(i)nd că igumen(ul) li-au
luoat asupra lui, să-i aducă carti de la igumen(ul) de Florești și să mi le de așa
precum sânt pecetluite.

Cinstite părinte, din suflet m-am bucurat că am găsit lucrurile cum li-
am dat. Eu sânt gata să purceg să mă duc la Florești să eu scrisoari cătră
neguțitor ca să priimesc lucrurile acele după catagrafiia ce esti într-însile și să
mă duc la Eș la părintile mitropolitul să-mi de blagoslovenie ca să mă duc să
duc lucrurile la loc la Sfenta Agură și să aduc adiverință părintelui mitropolit
din București, fiind că am găsit lucrurile toate n-am trebuință să mă duc
degiaba pi la București, decât adiverință să-i trimit, că și cheltuială și zăbava în
giumătate o am să mă duc cu vaporul, decât să mp duc la București.

Cu aciasta rămăiu a Sfinții tale pre plecată și supusă slugă.

<ss> Paisii duhov(ni)c.

1858 avg(us)t 18

<Pe verso>: Întru cinstită mână Sfinții sale părintelui arhimandrit Gherasim, starețu(l) Sfintelor monastiri Niamțu și Săcul, cu smerite metanii.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 41-41v., original.

¹ Epaminonda.

90.

1858 august <după 18>

Cu d(u)h(o)vnicească dragoste mă închin sfinț(iei) tale păr(inte) Paisie!

Priimind scrisoarea sfințe(i) tale din 18 a a corentei am văzut toate cele ce-mi însemnezi, asupra cărie și pren aceasta îț(i) fac cunoscut ca să faci toate chipurile să te desfaci de această daraveră aducându adeverință de la Înalt Preosfințitul mitropolit de Valahiea ca să nu fie ceva mai rău, căci atunce eu nu voi fi vinovat. Ierodieaconul Nectarie dacă nu te împaci cu el, fă-i îndemnare ca să vie la m(ă)n(ăsti)r(e). Am scris și păr(intelui) Efrem ca să-l ei cu trăsura până la Țifești.

Al sfinț(iei) tale d(u)h(o)v(nic) păr(inte).

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 43-43v., concept.

91.**1858 august 30, Mănăstirea Neamț**

Cu frățască în H(risto)s dragoste mă închin Sf(inției) voastre.

Cinstitu părinte iconomu!

Priimind respectabila scrisoare a Sf(inției) voastre din 18 a corenteii, cumu și petiția unora din poporării bisericii Sf(inții) Voevozi din orașul Galații, mitoc acestor Sf(inte) m(ănăsti)ri, m-am lămurit de toate de toate celi ce-mi înșămnați. Asupra căriea cu onoare vă răspund că nici o vinovăție nu au cauzat chiemarea păr(intelui) Climent la m(ănăsti)re, ci numai neapărata nevoe ce au urmat, iar apoi triimiterea și rânduirea de igumen a păr(intelui) Paisie la zisa bisărică nicicum au fost mișcată de vreo contra dorință din parte-mi, ci vă încredințazu că nici m-am așteptat di a vede în urmă rezultate nefavorabile, căci m(ănăsti)rea și soborul au fost, este și va fi totdeauna doritoriu și iubitoriu al păcii și nu al gâlcevirii, însă dacă urmarea sa nu va aduce mulțămire, fiți de sigur că ușor să va schimba.

Aceasta vă rog arătați-o și poporănilor ca să fie în toată pacea. Eu convins de bunătatea ce aveți și dragostea ce arătați cătră aceste Sf(inte) lăcașuri am de cinste a mă înșămna.

Al Sf(inției) voastre smerit în H(risto)s frate.

1858 avgust 30

M(ănăsti)rea Neamț.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 40, concept.

92.**1858 septembrie 10**

Cu smerite metanii închinându-mă sărut dreapta blagoslovitoari cinstiti părinte starețu.

Cinstită scrisoaria Sfinții tale din 30 a trecutei luni avgust cu smerenie am priimit-o și toate celi poroncite sânt datoriu cu plecăciuni a li urma. Nu sânt vrednic nici odată a-ți mulțami de bunile sfătuirii ce-m(i) dai.

Pre cinstite părinte las că am luat adiverință de la numitul neguțitori Ipamilonda că am lăsat lucrurile la dănsul. Dar și materiia cari mi-au dat-o părintile mitropolitul ca să o duc la Sf(ânta) Agură am triimis-o cu părintile Andronic, fostul clisiarh sf(intei) monăstiri, cari astăzi am luat vesti că au ajuns la Sf(ânta) Agură, căci numai pentru o materie de un straiu n-am putut să mai cheltuesc treizici sau patruzăci # să umblu pi la Sf(ânta) Agura, iar celelalte lucruri stau la neguțitorău după adiverința ci am de la dănsul, zicându-mi că sânt dati supt știința igumenului de Florești.

La 24 a trecutei luni avg(us)t m-am pornit la Eș(i) să mă duc la părintele mitropolit undi era și igumen(ul) de Florești acolo, și prin teligrav am luat știință că părintele mitropolit nu-i la el, ci-i dus pi la mănăstiri, m-am întors înapoi. Iar prin teligraf cum voi lua științi că au venit mitropol(i)t(ul), îndată mă și pornesc, fără să aștept altă silinți.

Pentru irodiiakonul Nictarii las că eu de câti ori am zis, dar și părinții de la Țifrești și preuții slujitori di aici căt l-au sfătuit ca să m(e)argă cu trăsura cu patru cai păr(ă) la Țifrești, și nici cu un chip nu au putut să-l scoată din Gălați, zicând că-i bolnav.

Cu aceasta rămăi al sfinții tale pre plecată slugă.

<ss> Paisii duhov(ni)c pă(că)tos.

1858 săp(tem)v(rie) 10.

Cin(s)t(it)¹ părinte, eu trebui să mă discuru aici la mitropolit(ul) patrii mele cu acei la care am dat lucrurile ce am avut de la S(fân)ta Agură și ce-am strănsu cu milosteniia am dat în mâna ar(hi)mandritului, că mo(a)rte de om n-amu făcut, nici n-am înșelat pe nimene să stric casă di om. Eu banii ce-am strănsu, i-am dat arhimandritului, celelanti lucruri în mâna negustoriul(ui) după adeverința ce am. Materiia mitropolitului am trimes. Aștept să vi(nă) răspunsu. Cu îngăduială, nu-i mo(a)rte de om la mijloc, mă rog sfinții tale eu sângur caut să mă discuru cu un ceas mai degrabă.

<Pe verso>: Întru pre ci(n)stită mâna Sfinții sali părintelui arhimandrit chiriu chiriu Gherasim și starețu Sfintelor m(ă)n(ă)s(tiri) Neamțu și Săcu, cu smerite metanei.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 50-50v., original, sigiliu de ceară.

¹ De aici, altă mână.

93.

1858 septembrie 15

Inscripția pusă la biserica Sf(i)n(ții) Voevozi.

Această Sf(ântă) Biserică s-au zidit din temelie la an 1801 cu cheltueala răposatului ctitor Gheorghie Cișmanul, cu a Sf(intei) M(ă)n(ă)s(tiri) Neamțu-Secu și cu a altor dănuitori patrioți. După care, la anul 1821 ~~ruinându-să de greci~~ în vremea rebeliei, arzindu-să, s-au reînnoit earăși de către M(ă)n(ă)s(tire), la an 1825, fiind starițu Sf(i)n(ția) sa Păr(intele) Arhimandritul Dometian. Iară acum din rânduirea Sf(i)n(ției) (sale) Păr(intelui) Arhimandritul și Starițul pomenitelor M(ă)n(ă)stiri chir Gherasim s-au reparat și îmbunătățit precum, să vede, cu toată cheltueala M(ă)n(ă)s(tirii). Anul 1858, luna septemvrie 15 zile.

Inscripția este la Voevozi Sf. Probozi.

Araste Sf. Voevozi s-a zidit din temelie la An. 1801 cu cheltueala răposatului ctitor Gheorghie Cișmanul, cu a Sf. Mrs. Neamțu-Secu și cu a altor dănuitori patrioți: - După ceapă la anul 1821 ~~ruinându-să de greci~~ în vremea rebeliei, arzindu-să, s-au reînnoit earăși de către M(ă)n(ă)s(tire), la an. 1825 fiind Starițul Sf. Arhimandritul Dometian. - Iară acum din rânduirea Sf. Arhimandritul și Starițul pomenitelor M(ă)n(ă)stiri chir Gherasim s-au reparat și îmbunătățit precum, să vede, cu toată cheltueala Mrs. - Anul 1858 Luna Septemvrie 15 zile.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 22, concept.

Ediții: *Inscripții din bisericiile României* adunate, adnotate și publicate de N. Iorga, Atelierele grafice SOCEC & Comp., București, 1908, vol. II, pp. 343-344; Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați*, I, pp. 204-205, nota 800; Arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli”-Metoc din Galați*, pp. 45-46.

94.

1858 septembrie 15

1858 septembrie 18. Galați(i)

Di la podgoriile Galați(i)

Înaltu Pria cuvioase și stimabile părinte ieroarhimandrite.

Îmi eu îndrezneală prin aceasta a vă recomanda pe înfățășătorul maisteru Gheorghii Levadidi, carele au datu finitu lucrului Sfintei biserici mitoh al acelii sfinte lavre / M(ă)n(ăstirea) Neamțului / de aicia din Galați, cu toată bună cuviință și cu adevărat mai presusu din câtu să gândea și să aștepta, însă cu paguba maisterului, dispre care mai bine vă veți putia lămuri, adică din însuș adeverințele neguțitorilor de pe unde au cumpărat maisterul materialul trebuinciosu, și chiar di la părintele Gavriilu, omul rânduitu de înalt pria cuvioșia voastră, în facire(a) acestii biserici dinu a căruia vederi nici cel mai micu lucru nu s-au scăpatu fără a nu fi pipăitu. Portul său arată a fîia (!) un călugăru prostu, daru capacitaoa și ideia sa covârșăște pe mulți învățați din școlile de arte. Potu să zicu, practica sa e vrednică de laudă.

Vă rogu înalt pria cuvioșia voastră, dacă pe maister nu veți vroi al remunera, cel puținu să nu-l lăsaț(i) lipsit de dreptile sale cheltueli. Iaru părintele Paisie acum s-au apucat a blastema cu Psaltire la proscodie, negreșit pe poporeni că au reclamat cerându de la înalt pria cuvioșia voastră pe părintele Climentu. Aceasta viindu mi-au spus-o preoții de la mitoh, pe a căroro cuvântu m-am bazatu și vă aducu și eu la cunoștință înalt pria cuvioșiei voastre. Vă rogu să nu vă supărați pe mine acel ce are de onoare a să subuînsemna.

Al înalt pria cuvioșiei voastre (mai) micu în H(risto)s frate și totdeauna găță și umilită slugă.

<ss> Zaharia iconom.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 54-54v. Original.

95.

1858 septembrie 16

Înalt prea cuvioșiei sale păr(intelui) arhimandritul și starețu al Sf(intelor) Măn(ăstiri) Neamțul și Secul d(omnul) Gherasim.

Preoții și poporenii de biserica Sf(intii) Voevozi din orașul Galați, Mitoc acestei Sf(inte) Măn(ă)st(iri).

Nu puțină bucurie și mulțămire sufletească au umplut inimile, atât ale noastre, cât și ale tuturor patrioților iubitori de podoaba și folosul comun. Când am văzut că pe lângă buna administrare și armonie lăuntrică ce era la această sv(â)n(tă) biserică, Sf(â)nt(a) măn(ă)s(tire) au regulat a i să face și reparația trebuitoare în privirea zidirei. Dar însă în momentul pe când înălțam mulțămită ceriului și binecuvântam numele măn(ă)s(tirii) și al Sf(intiei) voastre, deodată această bucurie și mulțemire duhovnicească lovindu-se de valurile discordiei și a altor defecte contrare virtuții, s-au schimbat în amărăciune sufletească.

Prea cinstite părinte, în modificarea egumeniei de aicea s-au făcut o jignire adâncă în inimile tuturor celor cunoscători, căci locul ce era odată ecsemplul dragostei fraterne și atâtor virtuți evanghelice, astăzi este redus în scandal obștesc.

Prea cinstite părinte, noi pe aice socotim că dacă casa Domnului se cere a fi înfrumusețată în arhitectură și alte podoabe, cu atâta mai mult să cere a ave o înfrumusețare duhovnicească, a fi înpodobită cu servitorii cuviincoși între carii să domnească buna armonie și dragostea ca între servitorii Domnului, ear mai vârtos ocârmuitoriul unei asemenea case să cade a fi ecsemplul virtuției, ear nu al discordiei, al prigonirii, al egoismului și a altor fapte neconvenabile. Nu știu la aceasta cum va fi și ideea Sf(intiei) voastre,

căci noi vedem cu distulă mirare și nedomenire că ni s-au rânduie de egumen și ocârmuitoriu D(u)mn(e)zeescului lacașu pe acel ce ne-au răspândit tulburări nu numai în Moldova și Comania, dar și pe aiure, și carele nici credeam că este fiu al casii sf(i)n(tei) m(ă)n(ă)s(tiri) Neamțul și de eați cunoscut îndestul purtările?

În sfârșit toate aceste mai puțin ne-ar privi dacă nu ar turbura liniștea tuturor celor ce au datorie a fi în relație cu dânsul și n-ar aduce scandal poporului.

Nu socotiți prea cinstite părinte că noi voim a face observări Sf(i)n(tei) m(ă)n(ă)s(tiri), nu! Aceasta nici trece prin cugetul nostru și nici ne este interesul, dar din necaz și durerea inimei arăt(ă)m aceste(a) ca cătră părintele nostru.

Căci care durere mai mare poate fi alta decât a vedea că sf(ân)ta biserică aceasta, care poate deși neglijată în privirea reparației materiale, dar era ecsemplul di virtute de podoabă doh(o)vnicească întocmită cu psalți, diacon și alți servitor trebuincioși și între carii era o plăcere a vedea domnind o unire și dragoste adevărată evanghelică. Acum zicem a o vedea lipsită de toate acestia de la rânduirea în egumenie a Sf(in)ției sale păr(intele) Paisie, și apoi preste toate aceste(a) cătră rană să adaoge rane și cătră durere earăși durere, fiind că sf(in)ția sa nu este omul de a vindeca, ci numai de a răni. Căci pre cum buna armonie și podoabă duhovnicească nu poate petrece cu sf(in)ția sa în biserică, asemenea și în privirea Sf(intei) slujbe pricinuește scandal, căci:

1^{iu}. Luând vinul care-l aduce femeele cu colivă spre a să ceti la mormânturi și strângându-l la un loc ce-l păstrează cu zilele dându-l câte puțin spre a sluji, lucru nemaiauzit a săvârși înfricoșata jertvă cu vin oțăt și amestecat cu pelin!

2^{le}. La spalat biserică și la șters untulelemn au întrebuințat feloane și epitrahire vechi.

Și al 3^{le}. Totdeauna p(r)in biserică, chear și în slujbă fiind, face tulburări răcnind la frați și la băeți și făgăduindu-să a-i bate.

Nu mai puțin sf(in)ția sa și în privirea păstrării lucrurilor bisericesti nu are nici o durere de inimă, fiind că:

1^{iu}. Din cauza economia, în locul eclisiarului ține niște băeți carei nu știu nimic, încât au făcut dușamelele de pe gios mai urâte decât cele vechi, ba de multe ori au fost a ne turna și noă candelile peste cap.

2^{le}. Perdelile ce sânt date spre a se înpodobi Sf(in)t(ele) icoane pe la praznice, le-au pus tocma când era biserica negata, încât s-au bătut de colb, floarile ce era(u) pe la aceste s-au boțit și le-au aruncat așa, cordelele le-au tăet și le-au pus pe la cărțile sale.

Și al 3^{le}. O cadelniță ce o făcuse păr(intele) Climent pentru podoabe pi la praznice, am văzut purtând-o în toate zilele și pe la morți.

Pe lângă toate aceste când să lucra reparația besericei umblând cu o hârtie pe la noi au strâns piste vro 10 galbeni subt cuvânt să pue o marmură în mijlocul bisericii, astăzi repartie s-au săvârșit și piatra nu s-au pus, dar parale tot urmează a mai strânge pe unde poate înșala, și de multe ori l-am auzit zicând că nu are ce mânca.

Afară de aceste espuse însă întră în drepturile și foloasele preotești, fără a lua parte și la ostenele, adică ea parte din serindare și liturghii fără a ține săptămână, fără numai acum au ținut doă săptămâni de rând pentru interesul său, blestemând și cetind neîncetat la proscomodie Psalmul 108. Când vede vreo femeie aducând colivă la biserică, îndată aleargă la mormânt spre a lua parale, fie cât de dimineată, în vreme ce Sf(in)ția sa întâ(i) ordonase alte regule și însuși au întors. Și în sfârșit nici mai putem a scrie toate câte face decât vă arătăm că în toate domnește ce mai mare neorânduială și aceste urmări pline de lăcomie, egoism, ipocrisie și nu sânt nici cum convenabile unui egumen și unui părinte d(u)h(o)vnicesc, mai ales în stare(a) care se află.

Inima noastră pătrunsă despre asemenea urmări dă prilej cugetărilor a se răs gândi felurite chipuri asupra rânduiri Sf(i)n(ției) sale păr(intelui) Paisie în această egumenie, încât dispre reparația făcută Sf(intei) biserici binecuvântăm numele M(ă)n(ă)s(tirii) și ali Sf(in)ției) voastre, ear dispre această egumenie ne găsim foarte jigniți și nu ne pricepem care împregiurare v-au silit a întreprinde această modificare jignitoare atâtor suflete!

Noi, precum am zis, prea cinstite părinte, nu vă facem observări, dar văzând aceste și simțindu-ne jigniți, din durerea inimii venim a ne tângu mai întâi Sf(in)ției) v(o)s(tre) ca cătră părintele cel d(u)h(ov)nicesc, rugându-vă ca pentru numele Domnului întru carele nădăjduiți, să vă milostiviți spre întristatele suflete de aci și să le rânduești pi păstoriul dorit carele se poate coresponde chiemărei sale, pentru care veți ave neștearsă pomenire!

Anul 1858

septembrie 16 zile.

(...).
Ghighe A. Basilu.
Sava Velicu.
Petri Vasiliu.
Deodor chihaiia.
Chiriiac Stefanidi.
Petrachi H. Avram (?).
G. Marmavici.
Stefan Petrov.
I. Popovici.
Ioan Apostol.
I. Hagi Neculu
Ma(...) Alecsadroviiu.
Vasilii (...).
Gheurghe Athanasiiu.
Ioan Neculeo.
Petru Zavom.
Gheorghii Paraschiv.
Știfanachi Necolau.
(...) C. Grigoriu.
Petrachi Grigorău.
Petrachi Chiriacu.
Ianachi Franza.
Hriste Paraschi.
Manolachi Petrovici.
Stere Gheorghiu.
P(a)v(el) Dimitriiu.
Iancu (...).
Preoții Sf(intei) biserici.
Leon Loghin, preot și duhov(ni)cu.
Nicolaiu Popovici preot.
<Și alte semnături pe care nu le-am putut descifra>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii
Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 51-52v. Original.

96.

1858 septembrie 20

Cu frățască în H(risto)s dragoste mă închin Sfinț(iei) t(ale) cinstite
păr(inte) iconoame!

Cu d(u)h(o)vnicească dragoste priimind onorabila scrisoare a Sfinț(iei) v(oastre) cu data din 18 a corenteii, am văzut toate cele cuprinse, atât pentru isprăvire(a) lucrului la bisărica Sf(inții) Voevozi din orașul Galații, ce este mitoc acestor m(ănăsti)ri, cum și cele pentru dum(nea)lui maiestru carele au fost obligat cu acest lucru pentru cheltueala ce arată că s-ar fi făcut maim ult. Asupra cărie cu onoare vă răspund că întru aceasta am scris cele de cuviință păr(intelui) Efrem, vechilul m(ănăsti)r(ii) de la Țifești, iar pentru păr(intele) Paisie, igumenul zisăi bisărici, vă rog bunul meu păr(inte) arătați și poporānil(o)r ca să mai aibă puțină răbdare și toate să vor pune la cale precum cere buna cuviință, căci până în timpul de față din înbulzirea altor trebi casnice, iat(ă) mai vârtos pot a zice din cauza înfricoșatel(o)r valuri ce să rădicasă asupra m(ă)n(ăsti)r(ii) nu ne-au dat vreme a pune la cale chestiea aceasta.

Priimiți bunul meu părinte încrederea adevăratei prietenii ce vă păstrez și cu care am de onoare a mă numi.

Al sfinției în H(risto)s smerit frate.

1858 săpt(em)v(rie) 20.

<Pe verso>: Cinstit Sfinț(iei) sale păr(intelui) iconom Zaharie, protoereu țin(utului) Covurluiu i cavaleriu, cu frățască în H(risto)s dragoste.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 55-55v. Concept.

97.

1858 noiembrie 9

Sama di toți banii cari s-au cheltuit la toată răpirație și din nou a Sfinții bisărici cu hramul S(finții) Voevoz(i) din orașul Gălații, mitoh s S(fintei) m(ă)n(ăstiri) Neamțul i Săcul la anul 1858 noemvr(ie) 9.

Lei	Par(ale)	Lei	Par(ale)		
51997	31	Toți banii cheltuiți la răpirare bisăricii, însă:			
		44400	-	În 1200 # după contract s-au dat maistrului Ghiorghe.	
		4676	-	Pe lucrul ci s-au găsit făcut mai mult di maestru pisti contract în cursul țări(i), adică:	
				Lei Par(ale)	
				2312	Pe 10400 cărămizi pusă în 9 rânduri la înălțare clopotniții, un rând la cornizul di supt fereștile clopotniții și un rând cărămidă la cornizul di la streșină înpregiurul bisăricii și mărime pridvorului pisti contract socotit cu toată cheltuiala zidirii lor.
				402	- La facirea ușii di feire.
				241	- Facire stranilor în strug.
				740	- Mărime beșicii di pi Oltari.
				241	- Scara rătundă cu cerdac di la cafas și on dulăpaș supt scară.
				185	- În 5 # facire planului.
				555	- La rădicare eczăcuție pusă di păr(intele) Paisăe.
				4676	
		2707	1	Banii cari s-au cheltuit di păr(intele) Gavriil tot la răpirația bisăricii pisti contract în cursul țării, adică:	
				851	- Pe zugrăvitul catapitezunii și

						Pondocratorul.
		51783	1	148		Adaogiri pamaclifulu înpregiurul bisăricii.
51997	31					
						La dela N ^o 2.
Lei	Par(ale)	Lei	Par(ale)			
51997	31	Soma urmii în 1 ^{ia} .				
		51783	1	Soma urmii în al 2 ^{le} .		
				Lei	Par(ale)	
				999	-	Soma urmii în al 3 ^{le} .
				20	-	Facire șchilii în bisărică la Pondocrator.
				72	-	Pe 80 coți până la învălit catapiteazma.
				487	-	Pe săpatul petrii di marmură cari s-au pus în păretili bisăricii.
				259	-	Bacșășul la meștiri.
				222	-	Cheltuiala păr(intelui) Gavriil cu șadere în 3 luni di zili în Galați asupra răpirații bisăricii.
				624	1	Cheltuiala drumurilor cu mergire în 11 rânduri cu trăsura cu 3 cai la Galați asupra lucrului bisăricii.
				24	-	La întărire zapisilor.
				2707	1	
		214	30	Pe lucrul cheltuelilor la facirea din nou a 2 veșminte preuțăști și 2 stihari diiaconești, adică:		
				77	28	Pe 56 pol coți chele dracului pe 1 leu, 15 par(ale) cotu.
				110	10	Pe 98 coți șărăt di fir pe 1 (leu), 5 (parale) cotu.

				9	22	Ață și brișăr.
				11	10	Pe 10 coți pânză proastă.
				3	-	Pe benti.
				3	-	Găitan.
				214	30	
		51997	31			
51997	31	Adică cizăci și una mii nouă sutii nouăzeci și șapte lei, treizeci și una parali, fac toati cheltuelili di sus arătati.				

<ss> Efrem.

S-au trecut la condica cheltuelilor întocmai suma de față dec(em)v(rie) 11, și s-au pus la dela cu No. 2.

<Pe ultima filă>: Părinte Dometiian. / Caută toată corespondența cu maistru(l) pentru besărica din Gălați și un contract pentru niști antali cumpărați tot de la Gălați, că le ceri păr(in)t(ele). / 1858 fevr(uarie) 13 / <ss> Efrem.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 267/1858, f.1-2, original.

98.

1859 aprilie 2

Arhierească blagoslovenie triimetim Precuvioșiei tale!

După urmările ieromonahului Paisie Novacu descrisă Precuvioșiei tale prin poronca noastră N° 1015, din anul contenit, însoțită de copia adresei Preasfințitului Mitropolit al Valahiei, doveditoare necuviincioaselor urmări a zisului ieromonah; înaintându-să cercetare s-au priimit acum rezultatul unii asăminea, din care pe de o parte ne-am încredințatu că numitul au abuzatu și de încrederea ce i-au dat chinoviea Esfigmenului, și de încrederea Prea Sfințitului Mitropolit al Valahiei. Iar din lucrurile și banii ce au adunatu în numele și trebuința pomenitei chinovii, nu au dat decât 100 #, îndosind cu celelalte și materia arătată prin adresa citată, iar pe de alta în față de toate aceste Precuvioșia ta l-ai rânduit de igumen besăricei Sfinților Voivozi din Galați.

Deci, spre a se aduce întru împlinire hotărârea ce am dat locului cuvenitu fără ca să aibă prilej de vreo uneltire vătămătoare avutului bisăricei, scriem Preacuvioșiei tale ca de îndată și grabnicu se regulezi desfacere(a) numitului de însărcinare(a) de igumen care n-au meritat-o, de unde are a fi rădicat și trimisu cu înadinsu Preasfințitului mitropolit de Valahia. Dacă însă până la sfârșitul lunii corente nu vei regula aceasta, atuncea numitul are a fi rădicat și trimis la locul însămnatu, și pentru orice pagube ar lăsa besăricei, vor fi pe răspunderea Preacuvioșiei tale.

A Preacuvioșiei tale în H(risto)s duhovnicescu părinte.

<ss> Sofronie mitropolit Moldaviei.

P. direct(or) mitrop(olie) <ss> Manoilescu.

Secsia 1.

N° 593.

1859 april(ie) 2.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 86, original.

99.

1859 aprilie 7

1859 apr(ilie) 7 / N° 106.

La păr(intele) Mitropolitul.

Cu adâncă supunere priimind stăpâneasca ofiție a Înalt Preasfinții cu N° 593, din 2 a corente, m-am pătruns de toate celea în ea cuprinse pentru urmările ieromonahului Paisie Novac, asupra căriea umilit vă rog să-mi hărăziț(i) ertare, căci eu potrivit ofițil(o)r de mai înainte cu N° 1015 și 1215, de atunce i-am scris hotărâtoriu ca prin chipurile ce știe, mergând în Valahia la Preasfințitul mitropolit, să-ș(i) dee samă de toate lucrurile ce i s-ar fi încredințat și să aducă răspuns formal că s-au pus la cale. Acum dar de vreme ce nu au fost următoriu a merge, Înalt Preasfințit(e) veți binevoi a regula precum veți găsi de cuviință, căci până la 23 a corente să va rându la biserica Sfințil(o)r Voevozi din Gălați alt igumen în locul numitului.

Al.

Arhivele Naționale Iași, Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice-Moldova, dosar 158/1858, f. 81-81v., concept.

